

**PERUSKOULUJEN ULKOLIIKUNTAOLOSUHTEIDEN
NYKYTILAN KARTOITUS**

Valtakunnallinen selvitys 2016

Heikki Virtala & Kristian Åbacka

Opinnäytetyö
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
Työelämän kehittäminen ja esimiestyö
Liikunnanohjaaja (ylempi AMK)

2016

Tekijät	Heikki Virtala & Kristian Åbacka	Vuosi	2016
Ohjaaja	Heikki Hannola		
Toimeksiantaja	Liikkuva koulu -ohjelma / OPH / LIKES / Antti Blom		
Työn nimi	Peruskoulujen ulkoliikuntaolosuhteiden nykytilan kartoitus		
Sivu- ja liitemäärä	64 + 73		

Yhteiskunnan suurin terveysriski tupakoinnin lisäksi on liikkumattomuus. Sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistuksen myötä useilta kunnilta poistuvat sosiaali- ja terveyspalvelut, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy jatkossakin kunnilla. Kansainvälisten tutkimusten mukaan parhaita tuloksia väestön liikunnan lisäämiseksi on saatu koulupäivän aikaisen liikunnan edistämistoimilla. Suurin osa Suomen 540 000 perusopetuksen oppilaasta viettää yli tunnin koulun pihalla vuoden jokaisena koulupäivänä. Valtakunnallisessa Liikkuva koulu -ohjelmassa pyritään lisäämään koulupäivään aktiivisuutta ja koulun tarjoamien pihaolosuhteiden viihtyvyyttä.

Työn tarkoituksena on kartoittaa ja kuvailla Suomen peruskoulujen pihojen liikuntaolosuhteiden vahvuuksia ja heikkouksia kouluilta saatujen vastausten pohjalta. Tavoitteena on tuottaa valtiolle ja kunnille tietoa sekä kehittämisehdotuksia peruskoulujen ulkoliikuntaolosuhteiden parantamiseksi. Vastaukset kerättiin kyselylomakkeen avulla, joka luotiin aiempaa teoretietoa sekä tutkimuksia hyödyntäen. Sähköinen kyselylomake lähetettiin esitestauksen jälkeen jokaiselle Suomen peruskoulurehtorille ja koulunjohtajalle. Kyselyyn vastasi 59,5 % peruskoulujen rehtoreista sekä koulunjohtajista.

Tulosten mukaan 39,36 % peruskoulupihojen ulkoliikuntaolosuhteista on huonossa tai tyydyttävässä kunnossa. Heikoimmassa kunnossa ovat yläkoulujen pihat, joista ainoastaan 24,51 % on hyvässä tai erinomaisessa kunnossa. Koulun sijainnilla oli hieman merkitystä ulkoliikuntaolosuhteiden kuntoon nähden. Mitä kauempana koulu sijaitsi kunnan keskustasta sitä paremmassa kunnossa koulun ulkoliikuntapuitteet olivat. Koulupihojen perusparannuksia oli tulossa noin neljäsosalle peruskouluista.

Asiasanat	koulupiha, lasten ja nuorten liikunta, Liikkuva koulu -ohjelma, liikuntapaikkarakentaminen, lähiliikunta-paikka.
Muita tietoja	Tulokset visualisoidaan verkkosivuilla.

School of Health and Welfare
Master of Sports Studies, Development of
Working Life and Leadership

Authors	Heikki Virtala & Kristian Åbacka	Year	2016
Supervisor	Heikki Hannola		
Commissioned by	Finnish Schools on the Move Programme / OPH / LIKES / Antti Blom		
Subject of thesis	Survey of Outdoor Sport Facilities at Comprehensive Schools		
Number of pages	64 + 73		

The aim of this thesis was to survey and portray the strengths and weaknesses of the amenity areas that comprehensive schools have for physical activities outdoors. using the data collected from the schools as resource. The desirable outcome was to provide valid information to the national and regional level and to suggest ways to improve the current state of the amenity areas.

Data was collected by using a questionnaire, which was based on previous knowledge and researches. The online questionnaire was sent after a preliminary trial run to every principal and director in Finnish comprehensive schools. The response rate was 59,5 % of the recipients.

According to the outcome, 39,36 % of the amenity areas for outdoor activities in Finnish comprehensive schools are in poor or in satisfactory condition. The schoolyards of junior high schools got the lowest rating since the results show that only 24,51 % of them are in good or excellent condition. The location of the school had a slight impact on the condition of the amenity areas. Moving further away from the center of the municipality the condition of the school's outdoor activity amenities improved. About one quarter of the comprehensive schools were planning on upgrading their schoolyards.

Key words: schoolyard, physical activity of the youth, Schools on the Move programme, construction of activity amenities, local sports grounds

Special remarks: Results are visualized on a website.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	LASTEN JA NUORTEN LIIKUNTA.....	3
2.1	LASTEN FYYSISEN AKTIIVISUUDEN TILA.....	3
2.2	NUORTEN FYYSISEN AKTIIVISUUDEN TILA.....	7
2.3	KOULUN ROOLI LASTEN JA NUORTEN LIIKUTTAJANA.....	9
2.3.1	<i>Koulupäivän aikana tapahtuva liikunta.....</i>	9
2.3.2	<i>Fyysisesti aktiiviset oppitunnit.....</i>	11
2.3.3	<i>Koulumatkaliikunta .....</i>	11
2.3.4	<i>Välituntiliikunta ja kerhotoiminta.....</i>	13
2.4	LIKUNNAN VAIKUTUKSET KOGNITIIVISIIN TOIMINTOIHIN JA KOULUMENESTYKSEEN	14
3	KOULUPIHAT	17
3.1	PERUSKOULUJEN PIHOJEN LIIKUNTAOLOSUHTEIDEN NYKYTILA	17
3.2	KOULUPIHAN MERKITYS LIIKUNTA-AKTIIVISUUDELLE.....	20
4	LIKUNTAPAIIKKARAKENTAMINEN	22
4.1	VALTION TUKI LIIKUNTAPAIIKKARAKENTAMISELLE	22
4.2	LÄHILIIKUNTAPAIIKKARAKENTAMINEN	24
4.3	KUNTIEN LÄHILIIKUNTAPAIIKKASUUNNITELMAT	26
4.3.1	<i>Yleiset kokemukset lähiliikuntapaikkahankkeista.....</i>	26
4.3.2	<i>Huittisten lähiliikuntapaikkasuunnitelma .....</i>	26
4.3.3	<i>Vantaan koulupihaohjelma.....</i>	27
4.3.4	<i>Jyväskylän lähiliikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma .....</i>	28
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	30
5.1	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITE SEKÄ TUTKIMUSONGELMAT	30
5.2	TUTKIMUSMENETELMÄT	31
5.3	VAIHEITTAIN ETENEVÄ TUTKIMUSPROSESSI.....	34
5.4	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS.....	35
5.4.1	<i>Reliabiliteetti.....</i>	35
5.4.2	<i>Validiteetti.....</i>	37
5.5	TULOSTEN VISUALISOINTI	39
6	TULOKSET.....	41
6.1	YLEISARVOSANOJEN JAKAUTUMINEN.....	41
6.2	YLEISARVOSANOJEN JAKAUTUMINEN JA KESKIARVOT KOULUMUODON SEKÄ SIJAINNIN MUKAAN	42
6.3	ETÄISYYDET MUIHIN LIIKUNTAPAIIKKOIHIN	45

6.4 VASTANNEIDEN LUKUMÄÄRÄ SEKÄ YLEISARVOSANOJEN KESKIARVOT MAAKUNNITTAIN.....	45
6.5 YKSITTÄISTEN LIIKUNTAOLOSUHTEIDEN MÄÄRÄ JA KUNTO.....	45
6.6 AIEMMAT JA TULEVAT PERUSPARANNUKSET SUHTEUTETTUNA PIHAN KUNTOON	45
6.7. VASTAAJIEN SUHTAUTUMINEN KOULUPIHAN KEHITTÄMISEEN JA VAPAA-AJAN KÄYTTÖÖN	49
6.8 AVOIMET VASTAUKSET	50
7 POHDINTA	53
7.1 KEHITYSEHDOTUKSET	53
7.2 POHDINTAA TYÖN EETTISYYDESTÄ JA LUOTETTAVUUDESTA.....	55
7.3 POHDINTAA AMMATILLISESTA KEHITTÄMISESTÄ	56
LÄHTEET	58
LIITTEET	65

KUVIOLUETTELO

KUVIO 1. PÄIVITTÄISEN LIIKUNNAN SUOSITUKSET 7–18-VUOTIAILLE KOULULAISILLE.....	3
KUVIO 2. LIIKUNTA AKTIVOI AIVOJA	15
KUVIO 3. SÄKYLÄN YHTEISKOULUN PIHA	19
KUVIO 4. LASTEN LIIKUNTAKERTOJEN JAKAUTUMINEN YKSITTÄISILLE LIIKUNTAPAIKOILLE	20
KUVIO 5. PUKINMÄEN LÄHILIIKUNTAPAIKKA HELSINGISSÄ SIJAITSEE KOULUN VÄLITTÖMÄSSÄ YHTEYDESSÄ.....	24
KUVIO 6. VIISI SYYTÄ, MIKSI RAKENTAA LÄHILIIKUNTAPAIKKA KOULUN PIHAAN	25
KUVIO 7. PIHALUONNOS, PÄIVÄKUMMUN KOULU, VANTAA.....	28
KUVIO 8. TUTKIMUSSPIRAALI.....	35
KUVIO 9. YLEISARVOSANOJEN JAKAUTUMINEN KAIKKIEN PERUSKOULUJEN KESKEN.....	41
KUVIO 10. YLEISARVOSANOJEN JAKAUTUMINEN KOULUMUODON MUKAAN... ..	42
KUVIO 11. YLEISARVOSANOJEN KESKIARVOT KOULUMUODON MUKAAN.....	43
KUVIO 12. YLEISARVOSANOJEN JAKAUTUMINEN SIJAINNIN MUKAAN	44
KUVIO 13. ETÄISYYDET MUIHIN LIIKUNTAPAIKKOIHIN SUHTEUTETTUNA KOULUPIHOJEN YLEISARVOSANOIHIN	44
KUVIO 14. PERUSKOULUJEN KENTTIEN NYKYTILA.....	46
KUVIO 15. YKSITTÄISTEN LIIKUNTAOLOSUHTEIDEN KUNNON KESKIARVOT....	46
KUVIO 16. YKSITTÄISTEN LIIKUNTAOLOSUHTEIDEN LUKUMÄÄRIEN KESKIARVOT	47
KUVIO 17. YLEISARVOSANOJEN KESKIARVOT SUHTEUTETTUNA PERUSPARANNUSTEN AJANKOHTAAN	47
KUVIO 18. KOULUPIHAN TOIMINNALLISUUDEN PERUSPARANNUSSUUNNITELMAT.....	48
KUVIO 19. PIHAN TOIMINNALLISUUDEN PERUSPARANNUS SUUNNITELMISSA LÄHIVUOSINA RYHMITELTYNÄ YLEISARVOSANAN MUKAAN.....	49
KUVIO 20. VASTAAJIEN SUHTAUTUMINEN KOULUPIHAN KEHITTÄMISEEN LÄHILIIKUNTAPAIKAKSI.....	49
KUVIO 21. VASTAAJIEN SUHTAUTUMINEN KOULUPIHAN KÄYTTÖÖN VAPAAAJALLA	50
KUVIO 22. HIRVIKOSKEN KOULUN PIHALLA SAA KIIPEILLÄ PUISSA	50
KUVIO 23. SALLATUNTURIN KOULUN LUONNONLÄHEINEN PIHA	51
KUVIO 24. TUUSULAN KIRKONKYLÄN KOULUN UUDET MONITOIMIAREENAT... ..	52

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä perustellaan koulupihojen kehittämisen tärkeyttä lasten ja nuorten liikkumisen nykytilan, koulupäivän aikana tapahtuvan liikunnan ja koulupihan merkityksen kautta. Työn tarkoituksena on tuottaa mahdollisimman selkeä kuva Suomen peruskoulujen pihojen ulkoliikuntaolosuhteiden nykytilasta. Tavoitteena on luoda perusteet kunnille ja valtiolle resursoida peruskoulupihojen liikuntaolosuhteiden suunnittelu-, kehittämis- ja rakentamistyötä. Aiheena on Suomen peruskoulujen pihojen liikuntaolosuhteiden nykytilan kartoitus.

Kyseessä on valtakunnallisesti merkittävä kehittämiskohde, johon tulee kiinnittää aikaisempaa enemmän huomiota. Lasten ja nuorten hyvinvointi sekä koulutus ovat erittäin ajankohtaisia ja yhteiskunnallisesti tärkeitä arvoja. Lapset viettävät suurimman osan valveillaoloajastaan koulussa. Koulu on siis se instituutio, joka voi parhaiten vaikuttaa lasten ja nuorten hyvinvointiin. Liikunnan lisäämisellä koulupäivään saavutetaan myös muita kuin terveydellisiä hyötyjä. (Korpi, Mäkelä & Hirvensalo 2014, 44–48; Syväoja 2014, 21.) Fyysinen aktiivisuus vaikuttaa lasten motorisiin sekä sosiaalisiin taitoihin, kognitiivisiin toimintoihin ja oppimistuloksiin (Korpi, Mäkelä & Hirvensalo 2014, 44–48; Syväoja 2014, 21).

Lasten ja nuorten fyysisen aktiivisuuden tila on huolestuttava. Nykyajan lapset ovat suurimman osan päivästäan pakotettuja fyysiseen passiivisuuteen. Liikunnan harrastamisen hinta tai turvallisuusnäkökulma saattaa olla esteenä lapsen harrastukselle tai koulumatkaliikunnalle. (Weiler, Allardyce, Whyte & Stamatkis 2013, 1.) Suomalaiset istuvat tai makaavat huolestuttavan paljon joka päivä. Reipasta ja rasittavaa liikuntaa harrastetaan erittäin vähän. Ainoastaan harvat liikkuvat suositusten mukaisesti. (Husu ym. 2014, 1864.) Yhteiskunnassa tulisi tehdä työtä sen eteen, että ihmiset istuisivat vähemmän ja olisivat fyysisesti aktiivisempia (Husu ym. 2014, 1864; Sosiaali- ja terveysministeriö 2013, 41–43). Aihe on edelleen ajankohtainen, vaikka suomalaisten terveydestä oltiin huolissaan jo 1900-luvun alussa, jolloin tehtiin ensimmäiset ponnistellut väestön hyvinvoinnin edistämiseksi liikunnan avulla (Vasara 2004, 415).

Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja on Liikkuva koulu -ohjelma (Liite 1). Ohjelmaan on toukokuuhun 2016 mennessä liittynyt noin 62 % (1575 koulua) Suomen peruskouluista (Liikkuva koulu 2016). Liikkuva koulu -ohjelman avulla on vuodesta 2010 lähtien pyritty lisäämään fyysistä aktiivisuutta lasten koulupäiviin. Liikkumista on sisällytetty välitunneille ja oppitunneille sekä organisoituun toimintaan ennen ja jälkeen koulupäivän. Koulumatkojen kulkeminen omin voimin on oiva tapa lisätä liikunnan määrää arkipäiviin. (Tammelin ym. 2013, 19–38.)

Opinnäytetyön pohjalta tehtävä raportti lisää tietoisuutta Suomen peruskoulujen liikuntaolosuhteiden nykytilasta. Raportti tukee valtion ja kuntien tietotaitoa, jota tarvitaan koulupihojen kehittämistyössä. Koulupihat ovat kansallisesti erittäin merkittäviä liikuntaympäristöjä. Näiden ympäristöjen kehittämistyö edistää lasten ja nuorten liikkumista huomattavasti sekä koulupäivän aikana että vapaa-ajalla (Lähiliikuntapaikkojen arviointitutkimus 2007).

2 LASTEN JA NUORTEN LIIKUNTA

2.1 Lasten fyysisen aktiivisuuden tila

Lasten ja nuorten tulisi liikkua yhdestä kahteen tuntiin monipuolisesti joka päivä (Kuvio 1). Kaikille 7–18-vuotiaille lapsille soveltuvan perusliikuntasuosituksen mukaan seitsemän vuotiaan tulisi terveytensä kannalta liikkua vähintään kaksi tuntia viikon jokaisena päivänä, ja 18-vuotiaalle minimisuositus on tunti päivässä. Lasten tulisi liikkua huomattavasti enemmän, koska asiantuntijoiden tietämykseen ja tutkimustuloksiin perustuva fyysisen aktiivisuuden perussuositus on vain minimisuositus. (Tammelin & Karvinen 2008, 17.)

Kuvio 1. Päivittäisen liikunnan suositukset 7–18-vuotiaille koululaisille (Opetusministeriö ja Nuori Suomi ry 2008)

Jyväskylän yliopiston toteuttaman LIITU-tutkimuksen mukaan ainoastaan 10 % yhdeksäsluokkalaisista liikkui fyysisen aktiivisuuden perussuosituksen mukaisesti. Viidesluokkalaiset olivat LIITU-tutkimuksen mukaan aktiivisimpia, lähes joka kolmas liikkui tunnin päivässä. Keskimäärin viidesosa viides-, seitsemäs- ja yhdeksäsluokkalaista täytti liikuntasuositukset. (Kokko ym. 2015, 15.) Kyseiset luvut ovat erittäin alhaisia, vaikka 72 % vanhemmista on tietoisia fyysisen aktiivisuuden suosituksista. Kaksi kolmasosaa vanhemmista vastasi suositusten olevan sopivia ja yksi kolmannes pitää suosituksia liian alhaisina. (Lehmuskallio, Konkarikoski & Tiistola 2015, 70–77.)

Liikkuva koulu -ohjelman pilottivaiheen kouluissa pyrittiin lisäämään liikuntaa koulupäivään ja sen välittömään yhteyteen. Ohjelman pilottivaiheessa tutkittiin oppilaiden liikunnan määrää alakouluissa Actigraph-kiihtyvyyssantureilla. Mittaukset tehtiin neljä kertaa vuodessa kahdessa pilottikoulussa sekä yhdessä vertailukoulussa. Oppilaiden päivittäisen reippaan liikunnan määrä lisääntyi vuoden aikana ensimmäisessä pilottikoulussa neljä minuuttia ja toisessa 13 minuuttia. Ohjelmaan kuulumattomassa vertailukoulussa liikuttiin loppumittausten mukaan neljä minuuttia vähemmän kuin mittausten alkaessa. Fyysisesti passiivista aikaa oli ohjelmakouluissa keskimäärin noin viisi minuuttia vähemmän kuin vertailukoulussa. Tulokset osoittavat, että Liikkuva koulu -ohjelman pilottivaiheen alakouluissa oppilaat liikkuvat hieman enemmän kuin vertailukoulussa. Täysin passiivista aikaa oli pilottikouluissa vähemmän kuin vertailukoulussa. (Kulmala, Kallio, Hakonen & Tammelin 2013, 2–4.)

Tuija Tammelinin ja Jukka Karvisen toimittamassa perusliikuntasuosituksessa (2008, 17) huomioidaan aktiivisuuden ohella myös ruutu-aika. Kouluikäisten lasten ei tulisi viettää aikaa viihdemedian parissa television, tietokoneen tai muun ruudun äärellä yli kahta tuntia päivässä. Valitettavasti suurin osa lapsista ylittää tämän suosituksen reippaasti. Liikkuva koulu -ohjelman pilottivaiheen aikana tehdyn tutkimuksen mukaan arkisin puolet ja viikonloppuisin melkein 70 prosenttia oppilaista katsoi televisiota vähintään kaksi tuntia päivässä. (Tammelin ym. 2013, 62.) Lehmuskallion ym. (2015, 41) tutkimuksen mukaan 32 % lasten vanhemmista rajoittaisi ruutuajan kahteen tuntiin ja 66 % yhteen tuntiin.

Kun verrataan Lehmuskallion ym. (2015, 41) tutkimukseen osallistuneiden vanhempien mielipiteitä ja Tammelinin ym. (2013, 64–68) tutkimustuloksia, voidaan huomata, että vanhempien toivomukset eivät vastaa todellisuutta lasten viihdemedian äärellä viettämän ajan suhteen. Vanhemmat arvioivat, että 1–2 % 1.–2.-luokkalaisista ja 15–16 % 5.–6.-luokkalaisista istuu enemmän kuin kaksi tuntia päivässä television äärellä. Tammelinin ym. (2013, 64–68) tutkimuksessa 50 % 5.–6.-luokkalaisista vietti yli kaksi tuntia päivässä television äärellä. (Lehmuskallio ym. 2015, 41, Tammelin ym. 2013, 64–68.) Tutkimusten mukaan lyhyet tauot istumisessa ja aktiiviset taukojummat ovat sydän- ja verisuoniterveydelle hyväksi.

Lapset, jotka rajoittavat passiivista aikaa ruutujen äärellä, tauottavat säännöllisesti istumista ja liikkuvat rasittavasti sekä monipuolisesti, sairastuvat epätodennäköisimmin sydän- ja verisuonitauteihin. (Saunders 2013, 131–133.)

Tällä hetkellä koulutus ja oppiminen ovat Haapalan (2015, 4–7) mukaan tärkeämmässä roolissa kuin koskaan aiemmin, joten jo nuorten lasten liikunta-aktiivisuuden määrään on syytä kiinnittää huomiota. On ristiriitaista, että nykyään lasten ja nuorten oppimista tukeva fyysinen aktiivisuus vähenee, ja liikuntamahdollisuudet heikkenevät (Haapala 2015, 4–7). Haapalan (2015, 4–7) artikkelissaan esittämien tulosten pohjalta on syytä huomioida erityisesti liikunnallisen passiivisuuden mukanaan tuomat ongelmat kuten heikot motoriset taidot, heikko kestävyyskunto, ylipaino tai niiden yhteisvaikutukset. Monet näistä tekijöistä vaikuttavat negatiivisesti myös koulumenestykseen.

Liikunta ei välttämättä ole avain koulumenestykseen, mutta sen sivuuttamisen seurauksena koulussa menestytään usein hieman heikommin. Lasten ja nuorten hyvinvointi, tai sen puuttuminen, herätti huolen ja sai opetushallinnon pohtimaan, mitä olisi tehtävissä eri hallinnonaloilla, jotta lasten ja nuorten terveys, toimintakyky sekä hyvinvointi saisivat tarvitsemaansa tukea. Tämän yhteistyön tuloksena kehitettiin koululaisten fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!. Järjestelmän avulla pyritään keräämään tietoja sekä antamaan palautetta valtakunnallisesti. Move! on työkalu, joka helpottaa kouluterveydenhuollon ja liikunnanopettajien yhteistyötä kiireellisessä koulumaailmassa ja antaa mahdollisuuden vuoropuheluun. Liikunnan avulla pystytään parhaimmillaan auttamaan oppilasta terveysongelmissa ja ehkäisemään monia muitakin ongelmia. (Haapala 2015, 4–7; Sääkslahti, Jaakkola, Ilvonen, Huotari & Pietilä 2015b, 55; Siiskonen & Saasalu 2015, 60.)

Sääkslahti, Soini, Ilvonen, Laukkanen ja Mehtälä (2015a, 51–54) määrittelevät artikkelissaan vakuuttavasti, millaista lasten liikunnan pitäisi olla, ja kuinka kokonaisvaltainen hyöty liikunnan avulla voidaan saavuttaa. Erityisesti peruskoulun loppupuolella tapahtuva kehitys määrittää vahvasti, mihin lapsi suuntautuu liikunnallisissa valinnoissaan, ja kuinka liikunta vaikuttaa lapsen myöhempisiin valintoihin (Johnston, Dzewaltowski, Estabrooks & Johannes 2001, 12–13). Lasten fyysisen aktiivisuuden määrä on syystäkin herättänyt tutkijoiden mielenkiinnon,

koska aiemmin on ajateltu liikunnan määrän olevan riittävä. Näin ei kuitenkaan valitettavasti kaikkien lasten kohdalla ole, vaikka päivittäisen fyysisen aktiivisuuden tiedetään vähentävän monien kroonisten sairauksien riskiä. (Johnston ym. 2001, 12–13; Haapala 2015, 4–7; Sääkslahti ym. 2015a, 51–54.)

Suomalaiset lapset ja nuoret liikkuvat hälyttävän vähän, mikä lisää sairastumisen riskiä. Aikuistyyppin diabetes sekä osteoporoosi eli luukato ovat yleistymässä Suomessa yhä nuoremmilla. (Suomen Diabetesliitto 2015.) Molempien sairauksien ennaltaehkäisyyn suositellaan monipuolista liikuntaa (Kujala 2013, 6). Kansainvälisesti katsottuna suomalaiset lapset ja nuoret liikkuvat suhteellisen paljon ja viettävät valveillaoloajastaan vähemmän aikaa passiivisesti kuin monet muut länsimaalaiset lapset (Pate, Mitchell, Byun & Dowda 2011, 906–913). Liikkumisen sijaan kyseinen aika vietetään television, tietokoneen tai muun laitteen parissa. Suurin osa lapsista viettää yli kaksi tuntia ruutujen äärellä päivittäin. Tämä lisää lasten ja nuorten riskiä sairastua sydän- ja verisuonitauteihin. (Saunders 2013, 131–133; Tammelin ym. 2013 19–38.)

Lapsille liikunta on Sääkslahden ym. (2015a, 51–54) mukaan kokonaisvaltaisen kasvun kannalta erittäin merkittävä työkalu, ja sen määrästä on pidettävä kiinni. Liikkumisen ja fysiologisen aktiivisuuden tarve on lapselle kokonaisvaltaisen kehityksen ja uuden oppimisen moottori, joka näyttäytyy fyysisenä toimintana. Aikuisen tehtävä on tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä mahdollistaa fyysisen toiminnan, leikkien ja pelien toteutumisen. Vanhempien osallistuminen liikuntaan on erittäin tärkeitä erityisesti pienille lapsille (Sääkslahti ym. 2015a, 51–54). Vanhempien osallistumisen merkitystä ovat tutkineet myös Yang, Telama ja Laakso (1996, 273–294).

Lasten aktivoimisella koulupäivän aikana sekä koulumatkaliikunnan lisäämisellä pystytään saavuttamaan mahdollisesti parempia oppimistuloksia lisääntyneen fyysisen aktiivisuuden avulla. (Keskinen 2015, 2; Haapala 2015, 4–7.) Keskinen (2015, 2) pohtii artikkelissaan, millaista liikuntaa ja hyötyä tällä rahalla voidaan saavuttaa. Kirjoitus on erittäin mielenkiintoinen, koska opinnäytetyön aihe on sidoksissa näihin kysymyksiin, joita myös Keskinen (2015, 2) on tutkinut. Hänen ajatuksistaan nousevat selkeästi esiin koululiikuntaan panostamisen merkitys sekä valtava hyöty, mikä koululiikuntaan satsaamalla voidaan saavuttaa.

Kun nykyajan lapset kasvavat aikuisiksi, millaisia muistoja he vievät lapsuutensa liikunnasta omaan aikuisuuteensa? Innostuvatko lapset ja nuoret liikunnasta nyt mahdollisesti alkamassa olevan liikuntabuumin kautta? Säilyykö liikunta heidän elämässään ilon, terveyden ja virkistystyksen lähteenä? On myös riski, että lapsille ja nuorille saattaa käydä samoin kuin heidän vanhemmilleen, eli koululiikunta aiheuttaa ainoastaan traumoja ja turhautumia, joita puretaan vielä aikuisiälläkin (Keskinen 2015, 2).

2.2 Nuorten fyysisen aktiivisuuden tila

Suomalaisten nuorten liikunnan tila ei ole terveyden kannalta yhtään parempi kuin lasten. Saattaa olla, että nuorten nykytila on jopa heikompi, koska nuorten fyysistä aktiivisuutta varsinkin toisen asteen koulutusvaiheessa on tutkittu niukasti. Yhteiskunta tarvitsee nyt ja tulevaisuudessa työssään jaksavia ammattilaisia, mutta valitettavan suuri osa nuorista ei selviä fyysisesti rankoista töistä, jotka vaativat kestävyyttä. (Hirvensalo ym. 2015, 56–59.) Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämän kouluterveyskyselyn avulla tutkitaan säännöllisesti nuorten elin- ja kouluoloja, terveyttä sekä terveystottumuksia. Vuoden 2013 tutkimuksen mukaan suomalaisista 16–18-vuotiaista nuorista vain kolmasosa liikkuu terveydensä kannalta riittävästi ja kolmasosa selvästi liian vähän (THL 2013).

Vuonna 2013 tehdyn kyselyn tuloksista oli huolestuttavaa lukea, että kahdeksas- sekä yhdeksäsluokkalaisista oppilaista kymmenen prosenttia, lukio-opiskelijoista (1. ja 2. vuosikurssi) 13 prosenttia ja ammattioppilaitosten opiskelijoista (1. ja 2. vuosikurssi) 22 prosenttia ilmoitti, etteivät he harrasta hengästyttävää ja hikoilua aiheuttavaa liikuntaa yhtenäkin päivänä viikossa vähintään tuntia kerrallaan. Tästä voidaan tulkita, että nämä opiskelijat eivät siis liiku hengästyen tai hikoillen edes koululiikuntatunneilla. (THL 2013.) Kouluterveyskyselyjen tuloksia tukevat hyvin myös objektiivisten mittausten tulokset. Liikkuva koulu -ohjelman pilottivaiheessa tutkittiin ala- ja yläkoululaisten (n = 284) liikunta-aktiivisuutta kiihtyvyyssantureiden avulla. Näistä mittaustuloksista selvisi, että alle kuudesosa yläkoululaisista liikkuu vähintään tunnin päivässä. Alakoululaisten osalta tilanne oli parempi, mutta sekään ei ollut erityisen hyvä. Noin puolet heistä liikkui päivässä vähintään tunnin. (Laine 2015, 63, Tammelinen, Laineen & Turpeisen 2012, 19–38 mukaan; THL 2013.) Nuorten vähenevään liikunta-aktiivisuuteen murrosiän kynnyksellä on

monia syitä. Liikuntaharrastusten olisi silti hyvä säilyä myös läpi elämän, koska liikunnan on tutkittu tuovan fyysisen hyvinvoinnin lisäksi myös positiivisia psykologisia sekä sosiaalisia vaikutuksia (Crane & Temple 2015, 114–131).

Jaakkola ym. (2015, 74–81) tutkivat, kuinka seitsemäsluokkalaisten motoriset perustaidot ja fyysinen kunto ennustavat liikunta-aktiivisuuden määrää ja intensiteettiä kuuden vuoden kuluttua. Varhaisnuoruuden kuntotekijät ennustivat tulosten mukaan itseraportoitua fyysistä aktiivisuutta ja energiankulutusta sekä olivat yhteydessä myöhempään energiankulutukseen ja erityisesti intensiteetiltään reippaaseen liikuntaan. Rasittavampaan liikuntaan olivat tutkimuksen mukaan taipuvaisia juuri ne, jotka olivat jo varhaisnuoruudessa parhaassa kunnossa. Analyysissä otettiin huomioon aikaisempi fyysinen aktiivisuus, sukupuoli sekä painoindeksi. Painoindeksi osoitti selvästi, vaikka se ei ollut ensimmäisessä tutkimusvaiheessa yhteydessä testattujen motorisiin taitoihin tai kuntoon, että tutkimuksen toisessa vaiheessa normaalipainoiset olivat selvästi aktiivisempia kuin ylipainoiset.

Nuorten heikko fyysinen kunto uhkaa työkykyä ikäännyttäessä. LIKES-tutkimuskeskuksen mukaan erityinen riskiryhmä tulevaisuudessa tulee olemaan nykyajan nuoret miehet, joista noin 40 prosenttia on huonossa fyysisessä kunnossa jo 25–39 vuoden iässä. Tässä ikäluokassa naisten vastaava osuus on puolet pienempi. Hirvensalon ym. (2015, 56–59) tekstissä kiinnitettiin huomiota erityisesti ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien poikien fyysiseen kuntoon. Heidän harrastuksensa liittyvät nykyään valitettavan usein viihdemaailmaan ja sijoittuivat erilaisten ruutujen äärelle. Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevista pojista 30 prosenttia viettää ruutujen ääressä päivittäin vähintään neljä tuntia aikaa. Vastaavan määrän ruutujen äärellä viettää lukioissa opiskelevista tytöistä vain 18 prosenttia.

Ammatillisten alojen opiskelijoista eniten ruudun äärellä aikaa viettävät opiskelijat kuuluvat myös vähiten liikuntaa harrastaviin ryhmiin (Hirvensalo ym. 2015, 56–59). Vuoden 2013 kouluterveyskyselyn tuloksissa on Hirvensalon ym. (2015, 56–59) mukaan Forsbergin ja Jyrkän (2014, 53–59) tutkimukseen viitaten selvä yhteys ruutuajan ja fyysisen aktiivisuuden välillä. Molempien sukupuolten sekä molempien oppilaitosten (ammattioppilaitokset ja lukiot) kohdalla pätee sama totuus:

mitä enemmän opiskelija viettää aikaa ruudun äärellä sitä todennäköisemmin hän kuuluu ikäluokkansa vähiten liikkuvaan ryhmään. Tämä sama tulos esiintyy sekä koulupäivien että viikonloppujen ruutu-aikaa tarkasteltaessa.

2.3 Koulun rooli lasten ja nuorten liikuttajana

2.3.1 Koulupäivän aikana tapahtuva liikunta

Koulupäivän aikana toteutuva liikkuminen ei ole vain liikuntatuntien varassa, ja tähän ajatusmalliin olisi kunnissa ja peruskouluissa työskentelevien syytä reagoida. Koulun liikuntatunnit sekä koulun muu liikunta täydentävät ja tukevat toisiaan. Olisi väärin, jos molempiin osa-alueisiin ei panostettaisi yhtä tehokkaasti. Lasten ja nuorten fyysinen aktiivisuus koostuu liikuntatuntien lisäksi myös välituntiliikunnasta, aktiivisista oppitunneista, koulumatkaliikunnasta ja koulun liikuntakerhoista unohtamatta vapaa-ajan liikunnan merkitystä. (Lara-Sánchez, Zagalaz-Sánchez, Martínez-López & Berdejo-Del-Fresno 2010, 47–50; Heikinaro-Johansson, Tammelin, Palomäki, Lyyra & Haapala 2015, 70.)

Koulun liikuntatunnit sekä koulun muu liikunta tukevat lasten ja nuorten fyysisen aktiivisuuden suosituksen saavuttamista päivittäin, mutta suosituksen toteutumiseksi olisi tärkeätä, että liikuntaa saataisiin useammalta osa-alueelta, jotta voidaan varmistaa suosituksen toteutuminen joka päivä. Myös koululiikunnassa on uudistamisen mahdollisuuksia. Uusia lajeja voidaan ottaa mukaan koululiikuntaa suunniteltaessa, koska koulun liikuntatarjontaa päivittämällä saatetaan saada monia nuoria innostumaan liikunnasta joko ensimmäistä kertaa tai uudelleen. Uusia elementtejä rohkeasti lisäämällä pystytään liikuntatunneilla varmasti saavuttamaan paljon aiempaa enemmän hyötyä. (Lara-Sánchez, Zagalaz-Sánchez, Martínez-López & Berdejo-Del-Fresno 2010, 47–50; Heikinaro-Johansson, Tammelin, Palomäki, Lyyra & Haapala 2015, 70.)

Koululiikunnalla sekä kaikella muulla päivän aikana tapahtuvalla liikunnalla on sama yhteinen päämäärä. Se on liikunnallisen elämäntavan tukeminen, mihin liittyy tavoite riittävästä liikunnan määrästä jokaisen lapsen ja nuoren päivittäisessä elämässä. Hyvinvointi on monipuolinen kokonaisuus, jota tavoitellaan terveyden edistämisen, taitojen oppimisen, sosio-emotionaalisten taitojen tukemisen sekä

fyysisen aktiivisuuden lisäämisen kautta. Koululiikunnassa on syytä panostaa erityisesti motoristen perustaitojen opetteluun sekä opetussuunnitelmatasolla että käytännön liikuntatunneilla. Liikunnan avulla pystytään myös edullisesti ja tehokkaasti hallitsemaan monien kansansairauksien riskitekijöitä sekä mahdollisesti vaikuttamaan positiivisesti kognitiivisten toimintojen sekä koulumenestyksen kehittymiseen. Pienen liikuntatuokion jälkeen monet teoreettisetkin asiat sujuvat paremmin, ja varmaa on, että koulupäivään lisätty liikunta ei ainakaan huononna kognitiivisia oppimistuloksia. (Heikinaro-Johansson ym. 2015, 70; Jaakkola ym. 2015, 74–81; Haapala 2015, 4–7; Howie, Schatz & Pate 2015, 217–224.)

Koulu ei voi yksin tehdä tätä työtä, vaan tarvitsee tukea koulun ulkopuolelta. Tarvitaan myös vanhempien vakavaa suhtautumista lasten vähäiseen liikkumiseen ja liialliseen istumiseen. Lehmuskallion ym. (2015, 41) tutkimuksen mukaan vanhempien kuvitelmat lasten liikkumisesta ja passiivisen ajan määrästä ovat varsin epärealistisia verrattuna todellisuuteen. Myös Devis-Devis tutkijoihin (2012, 149–151) painotti vanhempien liikuntaa edistävien ja passiivisuutta vähentävien kasvatusten merkitystä. Lasten ruutuajalle televisioiden, tietokoneiden ja kännyköiden ääressä tulisi asettaa enimmäisrajat.

Lapsia ja nuoria tulisi kannustaa liikkumaan omaehtoisesti iltaisin ja viikonloppuisin. Hyvä vanhempi näyttää esimerkkiä olemalla itse liikunnallinen, mutta erinomainen vanhempi lähtee itse liikkumaan lastensa kanssa lähipuistoon, metsiin, uimahalliin tai muihin liikuntapaikkoihin. Devis-Devisin ym. (2012, 149–151) tutkimuksen mukaan nuoret liikkuvat enemmän viikonloppuisin kuin viikonpäivinä. Kevyttä liikuntaa voisi lisätä koulupäiviin esimerkiksi edistämällä koulumatkaliikuntaa, välituntiliikuntaa tai oppituntien aikaista liikuntaa (Devis-Devis ym. 2012, 149–151).

Liikkuva koulu -ohjelman pilottivaiheen mukaan 11-vuotiaista 50 %, 13-vuotiaista 25 % ja 15-vuotiaista vain 11 % pääsee minimisuositukseen eli liikkuu aktiivisesti yhden tunnin päivässä (Tammelin ym. 2013, 19–38). Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen kertoi Tampereella Kansallisen liikuntafoorumin avajaisissa syyskuussa 2015 Liikkuva koulu -ohjelman saavan 21 miljoonaa euroa (seitsemän miljoonaa euroa vuosittain) liikunnan lisäämiseksi koulupäivään (Keskinen 2015, 2). Tämän investoinnin tavoitteena on, että jokaisen lapsen ja nuoren

koulupäivään saataisiin lisättyä yksi tunti liikuntaa. Tällaista taloudellisesti todella merkittävää panostusta liikunta-alan toimijat ovat odottaneet jo pitkään.

2.3.2 Fyysisesti aktiiviset oppitunnit

Liikunnan lisääminen oppitunneille saattaa vaikuttaa keskittymiseen ja sitä kautta suoraan oppimiseen. Toiminnallisen oppimisen tuominen koulun arkeen on helppompaa nuorimmille oppilaille. Sekä peruskoulujen että toisen asteen oppilaitosten opettajat toivovat täydennyskoulutusta siitä, miten toiminnallisuudella voisi vähentää istumista. Opettajien osaamisen lisääminen koskien toiminnallisia oppitunteja, myönteinen asennoituminen ja koulumaailman kehittäminen liikunnallisesti myönteiseksi instituutioksi ovat tulevaisuuden haasteita. (Asikainen 2013, 10–18; Hankonen, Hynynen & Laine 2013, 51–57.)

Opettajien merkitys on suuri, kun halutaan muuttaa koulun toimintakulttuuria liikunnallisemmaksi. Opettajien asenne, ymmärrys ja liikunnalliset arvot vaikuttavat siihen, kuinka liikunnallisuutta lisätään koulupäivään. (Asikainen 2013, 10–18.) Opettajat tiedostavat toiminnallisen opetuksen tuomat hyödyt, mutta kaipaavat lisäkoulutusta toiminnallisista opetusmenetelmistä (Asikainen 2013, 10–18; Hankonen, Hynynen, Laine 2014, 51–57).

Mahdollisimman monipuolinen liikunta ja erityisesti heikkojen liikehallinnan osaluoiden harjoittaminen ovat kaikkein tärkeimpiä liikuntamuotoja kouluikäisille lapsille. Koululiikunta tavoittaa koko ikäluokan ja on siitä syystä merkityksellinen ja monille lapsille ainut monipuolisen liikunnan mahdollisuus. Liikuntatuntien puitteissa tapahtuvien opetussisältöjen monipuolinen toteuttaminen on koululiikunnassa tärkeämpää kuin suuri määrä erilaisia liikuntamuotoja. Lasten suorituskykyedellytykset kehittyvät eri taitojen ja liikuntamuotojen harjoittamisen kautta. Vähäinenkin liikuntatuntien määrä edistää lasten liikehallintaa mutta harvoin riittää saavuttamaan yksittäisten taitojen automaatiotason. (Kalari 2016, 4–6.)

2.3.3 Koulumatkaliikunta

Koulu vaikuttaa merkittävästi kaikenikäisten lasten ja nuorten liikunnan määrään. Myös oppituntien ympärille rakentuvan toiminnan liikuttavaa vaikutusta on tutkittu runsaasti, ja jopa koulumatkan optimaalinen pituus on määritelty. Duncan ym. (2015, 447–453) tutkivat, kuinka pitkä koulumatka lapsella pitäisi olla, jotta se

lisäisi kaikkein todennäköisimmin fyysistä aktiivisuutta. Tiedossa oli, että lyhyet koulumatkat suoritetaan pitkiä matkoja todennäköisemmin omin voimin, mutta pitkistä matkoista saatava hyöty on suurempi. Tutkimukseen osallistui lähes 600 5–16-vuotiasta koululaista, joiden koulumatkojen pituudet määritettiin kotiosoitteiden ja karttasovellusten avulla. Koululaisten kulkemista kodin ja koulun välillä selvitettiin kyselyn ja analysoitiin askelmittareiden avulla. Koulumatkaliikuntaa arvioitiin kolmen arkipäivän ajalta, ja viikonlopun fyysistä aktiivisuutta kahden päivän ajalta.

Lihhasvoimalla koulumatkoja kulkeneet koululaiset olivat arkisin aktiivisempia kuin passiivisia koulumatkamuuotoja käyttävät oppilaat. Koulumatkat omin voimin kulkeville kertyi arkipäivittäin yli tuhat askelta enemmän. Mielenkiintoista on, että viikonlopun fyysisessä aktiivisuudessa ei ollut vastaavaa eroa. Passiivisia koulumatkamuuotoja käyttävät koululaiset kuitenkin liikkuvat viikonloppuisin yhtä aktiivisesti kuin omin voimin koulumatkat kulkevat ikätoverinsa. Mikä sitten oli optimaalinen koulumatka? Duncanin ym. (2015, 447–453) mukaan nuorimpien tutkimukseen osallistuneiden koululaisten parhaat tulokset fyysisessä aktiivisuudessa saavutettiin 1,7 kilometrin koulumatkalla ja heitä vanhempien koululaisten 2,3 kilometrin koulumatkalla. Haapalan (2015, 4–7) tutkimuksesta käy myös ilmi, että runsas koulumatkaliikunta oli yhteydessä 1.–3.-luokkalaisten poikien parempaan lukutaitoon.

Tulos on varmasti vain suuntaa-antava, mutta merkittävä esimerkiksi uusia asuinalueita kaavoitettaessa ja koulujen rakentamista pohdittaessa. Yhteenvetona sekä Duncan ym. (2015, 447–453) että Haapala (2015, 4–7) toteavat koulumatkalla olevan keskeinen merkitys koululaisten fyysisen aktiivisuuden lisäämisessä. Viimeisen 15 vuoden aikana lasten ja nuorten passiiviset koulumatkojen kulkutavat ovat Turpeisen ym. (2015, 58) mukaan lisääntyneet. Vaikka usein halutaan asua lähellä työpaikkaa tai koulua, olisi syytä miettiä, onko fyysisen aktiivisuuden näkökulmasta järkevää asua liian lähellä näitä paikkoja (Duncan ym. 2015, 447–453). Kevyenliikenteenväyliin sekä niiden turvallisuuteen panostamisella saattaa olla erittäin suuri merkitys lasten ja nuorten sekä koko yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta (Haapala 2015, 4–7).

Aktiivinen koulumatka, esimerkiksi kävellen tai pyöräillen, on hyväksi terveydelle ja luonnolle. Aktiiviset koulumatkat yhdistettynä perusliikuntasuosituksiin ovat yhteydessä parempaan sydän- ja verisuoniterveyteen. Säännöllinen koulumatkapyöräily on yhteydessä alempaan kolesterolitasoon. Koulumatkapyöräilyn haasteita ovat etäisyydet kodin ja koulun välillä, turvattomat tiet sekä painavat koulutarvikkeet, jotka ovat kannettava kouluun. Koulumatkapyöräilyä edistävät hyvät kulkuyhteydet sekä lyhyet välimatkat kodin ja koulun välillä. (Larouche 2013, 198–212.)

2.3.4 Välituntiliikunta ja kerhotoiminta

Turpeinen ym. (2015, 57) kirjoittavat lasten päivittäisen liikunta-aktiivisuuden muodostuvan pääosin koulumatkoilla ja välitunneilla tapahtuvasta liikunnasta. Peruskouluikäiset lapset viettävät päivittäin noin tunnin välitunneilla, yhteensä yli 190 tuntia lukuvuodessa. Yläkoululaiset liikkuvat välitunneilla huomattavasti alakouluikäisiä vähemmän. Tytöt eivät osallistu välituntien aikana liikunta- ja pallopeleihin yhtä aktiivisesti kuin pojat. Tämä on sekä ala- että yläkouluissa tehty havainto. (Kaukonen & Lipsanen 2011, 21–24; Latonen & Pajunoja 2012, 39–43; Tammelin, Laine & Turpeinen 2013, 19–38.) Lähes kaikki (96 %) alakouluikäiset tytöt ja pojat viettävät Turpeisen ym. (2015, 58) mukaan välitunnit ulkona. Yläkouluikäisiin verrattuna ero on selkeä, koska heidän ikäluokassaan ainoastaan 43 % sekä tytöistä että pojista ilmoitti viettävänsä välitunnit ulkona (Turpeinen ym. 2015, 58).

Monipuoliset liikuntamahdollisuudet välitunneilla lisäävät etenkin liikunnallisesti aktiivisten lasten ja nuorten motivaatiota liikkua, mutta liikunnallisesti passiivisten lasten ja nuorten motivaatio liikuntaa kohtaan ei Fogelholmin (2008, 70) mukaan lisääntynyt merkittävästi. Vapaa-ajallaan vähän liikkuvat lapset ja nuoret liikkuvat ikätovereitaan vähemmän myös välitunneilla (Fahlén 2007, 30–39 ; Fogelholm 2008, 70; Latonen & Pajunoja 2012, 43). Liikkuva koulu -ohjelman pilottivaiheen kyselytutkimuksessa kysyttiin koulujen henkilökunnalta välituntiliikunnan merkityksestä, ja vastauksia saatiin 411 henkilöltä, jotka työskentelivät oppilaitoksissa. Kaikista vastanneista 85 % oli sitä mieltä, että välituntiliikunta edistää työrauhaa oppitunneilla. Alakoulujen henkilökunta piti asiaa hieman tärkeämpänä kuin yläkoulujen henkilökunta. Huomioitavaa kyselyssä oli, että ainoastaan noin 50 %

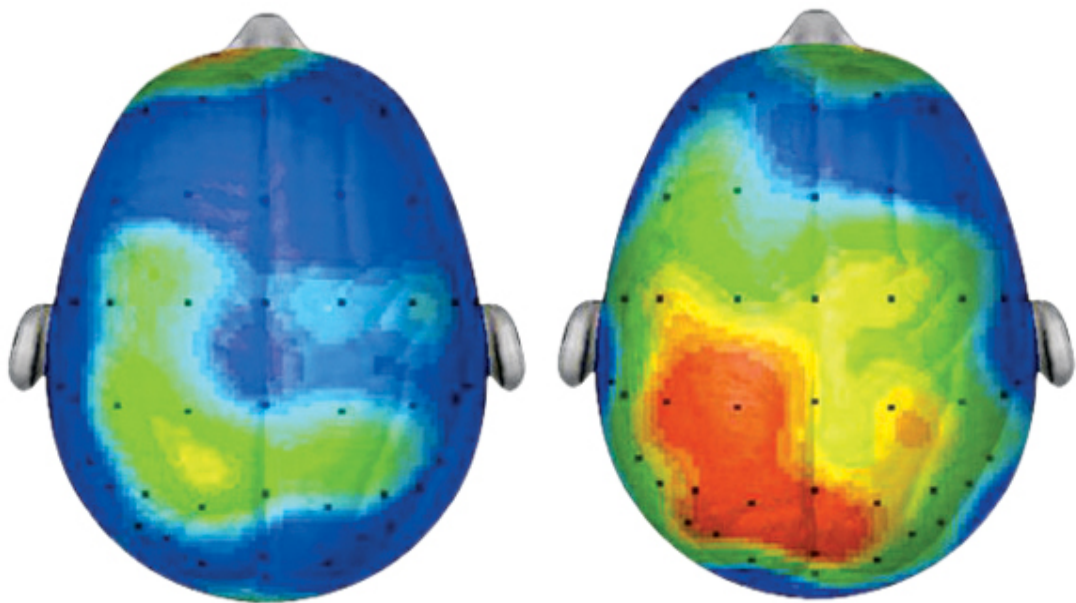
vastaajista koki oman koulupihan liikuntaan aktivoivaksi. (Kämpö ym. 2013, 25–26.)

Kerhotunnit tuovat harrastukset kouluun ja ovat tervetullut lisä liikuntatarjontaan, koska monella lapsella ei ole nykypäivänä varaa harrastaa liikuntaa perinteisessä urheiluseurassa. Liikunnan harrastamisen hinta on noussut joissain lajeissa viimeisen kymmenen vuoden aikana jopa kaksin- tai kolminkertaiseksi (Puronaho 2014, 72–73). Liikuntakerhot voivat olla oikea vaihtoehto myös lapselle, joka ei halua kilpailla vaan ainoastaan harrastaa. Opetus- ja kulttuuriministeriön tutkimusraportissa selvitettiin 13 suosituimman lajin hintoja vuosina 2001 ja 2011. Yhden harjoituksen hinta 11–14-vuotiaalle kilpaurheilijalle saattoi olla vuonna 2011 jopa 60 euroa. Harrastamisen hintaa ovat nostattaneet pakolliset kulut, suurempi harjoitusintensiteetti, välinehankinnat sekä matkat ja leirit. (Puronaho 2014. 14–23.)

2.4 Liikunnan vaikutukset kognitiivisiin toimintoihin ja koulumenestykseen

Liikunnalla on positiivisia vaikutuksia lasten ja nuorten kognitiivisiin toimintoihin ja koulumenestykseen. Fyysisellä aktiivisuudella voi olla myönteisiä vaikutuksia oppilaiden keskittymiskykyyn. (Borg & Johnson 2006, 9; Syväoja 2014, 14.) Alla olevat kuvat (Kuvio 2) ovat keskiarvokuvia 20 oppilaan aivokuvista. Vasemmanpuoleinen kuva on otettu ennen liikuntaa ja oikeanpuoleinen kuva 20 minuutin kävelyn jälkeen (Hillman, 2012). Hollantilainen tutkimusryhmä tutki asiaa tarkemmin vuonna 2016 valmistuneessa tutkimuksessa. Yhteensä 499 oppilasta osallistui 12 eri peruskoulusta interventio- ja kontrolliryhmiin. Interventioryhmään osallistuneet oppilaat osallistuivat toiminnallisesti järjestetyille matematiikan ja äidinkielen oppitunneille kahden vuoden ajan. Kontrolliryhmän oppilaat osallistuivat tavallisille matematiikan ja äidinkielen oppitunneille. Kaikkia oppilaita testattiin ennen intervention alkamista sekä ensimmäisen että toisen vuoden jälkeen.

Testit koostuivat kahdesta matemaattisesta testistä ja kahdesta äidinkielen testistä. Tulokset osoittivat, että interventioryhmän oppilaat saivat kontrolliryhmään verrattuna huomattavasti paremmat tulokset kahdessa matemaattisessa testissä ($p < .001$; ES 0.42 ja $p < .001$; ES 0.51) sekä äidinkielen oikeinkirjoitustestissä ($p < .001$; ES 0.45). Ainoastaan lukemistestien tuloksissa ei ollut merkittävää eroa. Tulokset vastaavat noin neljän kuukauden oppimista. (Mullender-Wijnsma 2016, 100–107.)

Kuvio 2. Liikunta aktivoi aivoja (Hillman, 2012)

Liikuntakyky vaikuttaa poikien sosiaaliseen asemaan alakoulussa. Jyväskylässä tehdyn kvantitatiivisen ($n = 117$) tutkimuksen mukaan hyvä liikuntakyky on yhteydessä sosiaalisten suhteiden määrään, ja toisaalta heikot liikunnalliset taidot ovat yhteydessä torjutuksi tulemiseen. Kohderyhmälle teetettiin kysely, jonka avulla selvitettiin vertaisten havaitsemaa liikuntakykyä sekä sosiaalista asemaa. Kyselyn lisäksi liikuntakykyä arvioitiin kunto- sekä liikehallintatesteillä. Liikuntakykyisyyden tuloksissa havaittiin selkeä yhteys poikien omien arvioiden sekä liikkumistestien tulosten ($r = 0,65$; $p < 0,01$) välillä. Selkeitä yhteyksiä saatiin myös havaitun liikuntakyvyn ja positiivisen sosiaalisen aseman välillä ($r = 0,55$; $p < 0,01$) sekä liikuntakyvyn ja negatiivisen sosiaalisen aseman välillä ($r = -0,30$; $p < 0,05$). (Korpi, Mäkelä & Hirvensalo 2014, 44.)

Samankaltaisia tuloksia sai myös Haapala (2013, 41) tutkijaryhmineen laajassa (n = 1463) kyselytutkimuksessa, jossa selvitettiin oppilaiden fyysistä aktiivisuutta ja hyvinvointia koulussa. Oppilailla, jotka olivat fyysisesti aktiivisia ja osallistuvat vapaa-ajallaan urheiluseurojen harjoituksiin sekä välitunneilla liikuntaleikkeihin ja pallopeleihin, oli paremmat sosiaaliset suhteet muihin oppilaisiin. He kokivat yhteenkuuluvuuden tunnetta koulussa paremmin kuin vähemmän liikkuvat oppilaat. (Haapala, Hirvensalo, Laine, Laakso & Tammelin 2013, 41.) Bengtsson ja Westberg (2002, 8–12) päätyivät myös samankaltaisiin tuloksiin laadullisessa tutkimuksessaan, joka kartoitti liikunnan vaikutuksia motorisiin taitoihin kahdeksanvuotiailla lapsilla. Tutkimuksessa havaittiin, että motoriset heikkoudet ja oppimisvaikeudet kulkivat käsi kädessä. Todettiin, että liikunnasta saadut positiiviset kokemukset ovat yhteydessä parempaan itsetuntoon ja sitä kautta parempaan koulumenestykseen. Liikunnan avulla saavutettu hyvä itsetunto tukee lasten positiivista sosiaalista asemaa vertaisten joukossa. (Bengtsson & Westberg 2002, 8–12; Korpi, Mäkelä & Hirvensalo 2014, 44.)

Toisaalta heikot motoriset taidot ovat luultavasti yhteydessä heikompiin tuloksiin matematiikassa ja äidinkielessä. Filosofian tohtori Eero Haapalan väitöstutkimuksessa tarkasteltiin Alkuportaatt-seurantatutkimuksen sekä Lasten liikunta ja ravitsemus eli Physical Activity and Nutrition in Children (PANIC) -interventiotutkimuksen aineistoja 207 lapsen osalta. Kyseiset lapset olivat osallistuneet molempiin tutkimuksiin, eli tällä tavoin voitiin tutkia koulumenestyksen ja liikunnan yhteyksiä. Lapsilla, joilla oli heikompi motoriikka, oli myös heikommat oppimistulokset sekä heikommat kognitiiviset toiminnot. Parempia oppimistuloksia havaittiin lapsilla, jotka olivat osallistuneet välituntiliikuntaan sekä urheiluseurojen harjoituksiin. Motoriset heikkoudet olivat yhteydessä rasvakudoksen määrään, mitä enemmän rasvaa sitä heikompi oli motorinen suorituskyky. Tutkimuksen kaavioiden mukaan etenkin luku- ja laskutaito olivat yhteydessä 1.–3.-luokkalaisten motorisiin taitoihin. Motorisilta taidoiltaan heikkojen kolmasluokkalaisten luku- ja laskutaidot olivat toista luokkaa opiskelevien oppilaiden tasolla. (Haapala 2015, 4–7.)

3 KOULUPIHAT

3.1 Peruskoulujen pihojen liikuntaolosuhteiden nykytila

Suomen peruskouluissa oli 546 100 oppilasta vuonna 2015. Toiminnassa olevia peruskouluja oli 2523 (Tilastokeskus 2015). Perusopetusta ohjaa perusopetuslaki 21.8.1998/628, jonka mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Perusopetuslain kuudennen pykälän mukaan opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä.

Vuonna 2014 valmistui Valo ry:n toteuttama koulupihojen nykytilaa kartoittava selvitys. Koulupihoista noin kolmasosa eli 600–700 koulupihaa oli kartoituksen mukaan liikuntaolosuhteiltaan heikkoja ja akuuttien kunnostamistoimenpiteiden tarpeessa. Selvitys tehtiin seurantatoteutuksena aiemmin vuonna 2003 valmistuneelle selvitystyölle, johon oli osallistunut 327 ala- ja yhtenäiskoulupihaa eri puolilta Suomea. Tulokset osoittivat tilanteen olevan suhteellisesti sama kuin vuonna 2003. Monipuolisten ja liikuntaan innostavien toimintamahdollisuuksien määrä on edelleen riittämätön, mistä muodostuu koulupihojen keskeisin ongelma. Kyläkoulujen lakkauttaminen sekä koulujen oppilasmäärien kasvu korostavat tätä ongelmaa. Viidesosa koulupihoista arvioidaan riittämättömäksi liikunnanopetukseen, ja sama ongelma koskee koulun lähiympäristöä. Tulokset osoittavat koulupihojen kehittämisen liikuntaa edistäviksi vaativan vielä paljon työtä. Lähiliikuntapaikkoja tarvitaan selvityksen mukaan runsaasti lisää, mutta positiivisena havaintona voidaan pitää Suomen tämänhetkistä lähiliikuntapaikkarakentamisen kulttuuria. Kiinnostus kaikille avoimien liikuntapaikkojen rakentamiseen on kasvanut sekä liikuntatoimijoiden keskuudessa että yhteiskunnassa yleisesti. (Norra, Ruokonen, Ehrlen, Polari & Ahonen 2015, 10–11.)

Monipuolinen ja innostava koulupiha voi vaikuttaa positiivisesti (Sosial- og helse-direktoratet 2003, 11):

- kouluviihtyvyyteen
- sosiaalisten taitojen kehittymiseen

- alueen asukkaiden hyvinvointiin
- toimien virikkeellisenä oppimisympäristönä
- vähentäen väkivaltaa, kiusaamista ja pahoinvointia

Koulupihan tulisi tarjota lapsille tilaa kehittää rohkeuttaan sekä sosiaalisia taitojaan. Lapset tarvitsevat tiloja, jotka haastavat heitä fyysisesti, antavat tilaa kaveruuden synnyttämiseksi, innostavat sekä herättävät mielenkiinnon liikkumiseen. Koulupihalla luodaan pohja lasten tulevaisuudelle, terveydelle, hyvinvoinnille sekä sosiaalisen ja fyysisen ympäristöön suhtautumiselle. (Bjarsell, Falk, Petersson & Åkerblom 2015, 22-26).

Bjarsellin ym. (2015, 23) mukaan hyvän koulupihan keskeisiä piirteitä:

- edistää lapsen terveyttä, kasvua ja oppimista
- edistää lapsen hyvinvointia
- luo tilaa halulle, jännitykselle ja mielenkiinnolle
- innostaa haasteisiin, leikkiin ja liikkumiseen
- luo mahdollisuudet osallisuudelle, tilan muokkaamiselle ja omatoimiselle leikille

Säkylän yhteiskoulun piha on erinomaisessa kunnossa oleva yläkoulun piha (Kuvio 3). Vuonna 2012 koulun piha-alue kunnostettiin alueelliseksi lähiliikuntapaikaksi, ja samana vuonna se valittiin vuoden liikuntapaikaksi. Pihalla olevat hiekka-tekonurmialustainen monitoimiareena, parkour-alue, katettu ulkokuntolaittekonaisuus sekä pituushyppypaikalla varustettu juoksurata tarjoavat monipuoliset liikuntamahdollisuudet sekä koululaisille että lähialueen asukkaille myös iltaisin ja viikonloppuisin. Oppilaiden osallisuus pihan suunnittelussa on edistänyt koulun ilmapiiriä, välituntikäyttäytymistä sekä piha-alueen arvostusta ja oikeanlaista käyttöä. (Nuori Suomi 2013.)

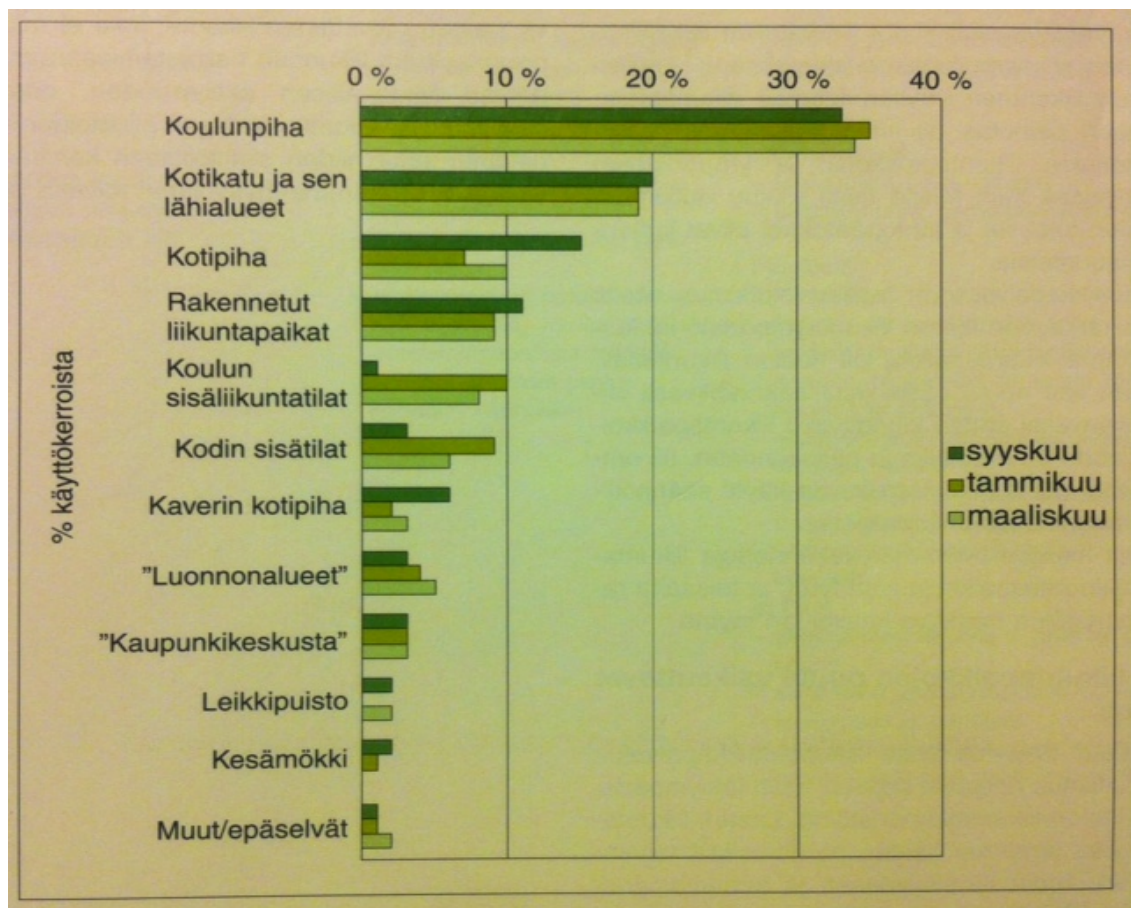

Kuvio 3. Säkylän yhteiskoulun piha (Rantala 2016)

Päivittäisten lasten liikuntasuosittelun näkökulmasta tarkasteltaessa sekä al- että yläkoulujen koulupihojen liikuntaolosuhteissa on kehittämistarpeita. Vain noin kolmasosa alakoulupihoista oli puitteiltaan kunnossa vuonna 2004 tehdyn selvityksen perusteella. Vuonna 2008 tehtiin vastaava yläkoulupihojen olosuhteita käsittelevä selvitys, jonka perusteella todettiin liikuntasuosittelun mukaisten tavoitteiden toteutuvan valtaosassa yläkouluja erittäin huonosti. Yläkouluikäisten välituntiliikunnan tarpeita vastasi ainoastaan 25 % yläkoulupihoista. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, 27, viitaten Norra, Ruokonen & Karvinen 2004; Ruokonen, Norra, Suhonen & Karvinen 2009.)

3.2 Koulupihan merkitys liikunta-aktiivisuudelle

Jokainen suomalainen lapsi viettää peruskouluaikana noin kaksi tuhatta tuntia koulun pihalla (Jylhä 2000, 7). Viikon aikana pihalla vietetään enemmän aikaa kuin yhdelläkään oppitunnilla (Asanti 2013, 631). Koulun ulkoalue on lasten ja nuorten suosituin liikuntapaikka. Missä lapsi liikkuu? -tutkimuksessa kartoitettiin noin 300 alakouluikäisen lapsen liikkumista kolmen viikon ajalta. Kolmasosa lapsista käytti koulupihaa liikuntapaikkanaan. Ainoastaan noin kymmenen prosenttia oppilaista oli käyttänyt muita rakennettuja liikuntapaikkoja. Noin 80 prosenttia lasten liikuntakerroista toteutui näissä paikoissa. (Virta 2000, 11.) Lapset liikkuivat tutkimuksen mukaan eniten kodin ja koulun läheisyydessä (Kuvio 4).

Kuvio 4. Lasten liikuntakertojen jakautuminen yksittäisille liikuntapaikoille (Virta 2000)

Lapset ja nuoret motivoituvat liikkumaan kaikkein tehokkaimmin liikuntaolosuhteiden ja -ympäristöjen ollessa avoimia, muuttuvia sekä sijainniltaan lähellä kohderyhmien asuinympäristöjä. Kiehtovimpia kohteita ovat paikat, joihin lapset ja nuoret voivat mennä yhdessä kavereiden kanssa. (Broberg, Hynynen, Iltanen, Kyttä & Paronen 2011, 11–17.) Päivi Vesala tutki väitöskirjassaan (2016, 202–204), mikä on koulupihan merkitys alakouluikäisille lapsille. Tutkimus osoittaa

koulupihan jakautuvan alueisiin, joita lapset käyttävät aikuisten suunnitelmista poikkeavin tavoin. Koulupihan peruskorjaus lisäsi pihalla sijaitsevien lapsille tarkoitettujen kohteiden määrää, mutta heterogeenisessä lapsijoukossa oli myös lapsia, jotka eivät innostuneet uusista kohteista. Vesalan mukaan koulupihalla on selkeä yhteys lasten fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kehitykseen sekä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

4 LIIKUNTAPAIKKARAKENTAMINEN

4.1 Valtion tuki liikuntapaikkarakentamiselle

Liikuntalain 390/2015 mukaan kunnilla on velvoite kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalain 410/2015 22 pykälässä säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista ja arvioida asukkaidensa liikunta-aktiivisuutta osana terveydenhuoltolain 1326/2010 12. pykälässä tarkoitettua terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Lisäksi kuntien tulee liikuntalain 390/2015 viidennen pykälän mukaan luoda asukkailleen edellytyksiä liikunnalle rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen myötä sosiaali- ja terveyspalvelut poistuvat kunnilta, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy yhä kunnilla (Sote- ja maakuntauudistus 2016).

Opetus- ja kulttuuriministeriön (2014, 8) sekä Kokkosen (2010, 21) mukaan Suomen liikuntapolitiikkaa koskevat kysymykset kuuluvat valtioneuvoston opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntayksikölle. 1930-luvulta lähtien valtio on myöntänyt avustuksia liikuntapaikkarakentamiseen. Valtion taloudelliset avustukset sekä tietoperustainen tukeminen ovat olleet liikuntapolitiikan tärkeitä osa-alueita, joiden avulla liikuntapaikkarakentaminen on ollut mahdollista jo vuosikymmenten ajan. Viime vuosikymmenien aikana liikuntarakentaminen on laajentunut ja monipuolistunut yksinkertaisista urheilukentistä monipuolisiin liikuntapaikkatyyppeihin.

Muutama päätrendi on tunnistettavissa liikuntapaikkarakentamisessa eri vuosikymmenten välillä. 1930-luvulla alkoi urheilukenttien rakentaminen, ja siitä seurasi uimahallien tuleminen 1960-luvulla. Sisäliikuntahallien ja erilaisten sisäliikuntatilojen rakentaminen sekä jäähallirakentaminen alkoivat hieman myöhemmin 1980-luvulla. 2000-luvulle siirryttäessä lähiliikuntapaikkoihin sekä laajempaan olosuhdepolitiikkaan kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, 8.) Valtionhallinto on määritellyt lähiliikuntapaikka-termin sisällön Suomessa varsin laveasti. Ratkaisumallit ja innovaatiot pohjautuvat paikallisiin tarpeisiin, ja niiden soveltamiselle on haluttu jättää tilaa. Laajoille käyttäjä-

ryhmille sopivia, monipuolisia, liikkumaan innostavia ja viihtyisiä käyttäjien helposti saavutettavia liikuntapaikkoja kutsutaan yleisellä tasolla lähiliikuntapaikoiksi. Lähiliikuntapaikat sijaitsevat keskeisillä asuinalueilla, ja niiden tulisi olla maksutta kaikkien kansalaisten käytettävissä. (Norra, Ruokonen, Hintala 2013, 3.)

Liikuntapaikkarakentamisen valtionavustuspäätöksiä tekevät opetus- ja kulttuuriministeriö sekä aluehallintovirastot. Opetus- ja kulttuuriministeriölle kuuluvat liikuntapaikkarakentamishankkeet, joiden arvonlisäverottomat kokonaiskustannukset ylittävät 700 000 euroa. Kokonaiskustannuksiltaan 20 000–700 000 euroa maksavat hankkeet kuuluvat aluehallintovirastojen päätäntävaltaan. Suomi jakautuu kuuteen eri aluehallintovirastoalueeseen: Etelä-Suomi, Lounais-Suomi, Länsi- ja Keski-Suomi, Itä-Suomi, Pohjois-Suomi ja Lappi. Aluehallintovirasto on valtionapuviranomainen, jonka tehtävänä on tukea kahdeksalle eri ministeriölle kuuluvia tehtäviä. Aluehallintoviraston tehtävät on säädetty toimialojen laeissa. Voimassa oleva hallitusohjelma ohjaa aluehallintoviraston tehtäviä ja toiminnan tavoitteita. Kukin aluehallintovirasto hoitaa virastolle kuuluvat tehtävät alueellisesti, mutta osa tehtävistä toteutetaan keskitetysti yhden tai useamman viraston toimesta. (Aluehallintovirasto 2016.)

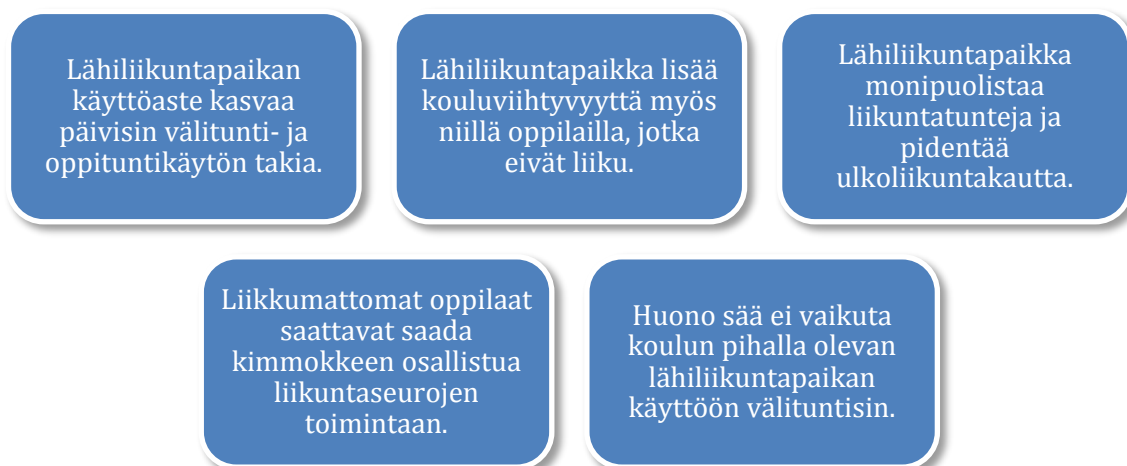
4.2 Lähiliikuntapaikkarakentaminen

Suomen liikuntapaikkarakentamispolitiikan keskeinen osa-alue 2000-luvulta alkaen ovat olleet lähiliikuntapaikat. Vuosituhannen alusta lähtien on rakennettu lähes 700 lähiliikuntapaikkaa ympäri Suomen. Suurin osa lähiliikuntapaikoista on rakennettu alakoulujen piholle, mutta lisääntyneestä suosiosta johtuen niitä on rakennettu myös yläkoulujen, päiväkotien sekä palvelutalojen ympäristöön. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, 28; Norra, Ruokonen, Hintala 2013, 3–4.) Suomeen on rakennettu hieman yli 750 lähiliikuntapaikkaa 2000-luvulla. Näistä noin 500 on sijoitettu koulujen yhteyteen (Kuvio 5) ja loput 250 esimerkiksi urheilukusten tai asuinalueiden läheisyyteen.

Kuvio 5. Pukinmäen lähiliikuntapaikka Helsingissä sijaitsee koulun välittömässä yhteydessä (Helsingin Liikuntavirasto)

Helposti tavoitettavissa olevien lähiliikuntapaikkojen käyttöaste on korkeampi kuin syrjään sijoitetuilla lähiliikuntapaikoilla. Valo ry:n tekemien lähiliikuntapaikkasuunnitelmien mukaan noin kolmannes kuntien koulupihoista valikoitui lähiliikuntapaikkaverkostoihin. Tämä tarkoittaa Suomessa, että noin 2600 perusopetusta tarjoavan oppilaitoksen maassa suunnilleen 900 koulupihaa valikoitui kuntien lähiliikuntapaikkaverkostoihin. (Norra, Ruokonen, Ehrlen, Polari & Ahonen 2015, 10–11.) Alla olevaan kuvioon (Kuvio 6) on poimittu ruotsalaisen tutkijan Josef Fahlénin (2007, 30–39) näkemyksiä siitä, miksi lähiliikuntapaikka tulisi sijoittaa koulun pihalle.

Kuvio 6. Viisi syytä, miksi rakentaa lähiliikuntapaikka koulun pihaan (Fahlén 2007, 30–39)

Uumajassa tehdyssä tutkimuksessa kartoitettiin Tegin yläkoulun pihan lähiliikuntapaikan vaikutuksia oppilaiden liikuntakäyttäytymiseen. Ennen ja jälkeen tehtyjen kyselyjen mukaan lähiliikuntapaikan rakentaminen vaikutti erittäin positiivisesti koulupihan ulkonäköön sekä tekemisen ja urheilemisen mahdollisuuksiin. Yhdeksänä eri päivänä tehtyjen havaintojen mukaan lähiliikuntapaikassa liikkuvat lähinnä ne oppilaat, jotka muutenkin harrastavat urheilua. Tytöt ja liikunnallisesti passiiviset oppilaat lähinnä oleilivat tai olivat yleisönä. Eniten liikettä tuottivat erilaiset keinut sekä jalkapallo- ja koripalloareenat. Kiipeilytelineet ja erilaiset muut rakennelmat toimivat lähinnä paikkoina, joiden läheisyyteen mentiin keskustelemaan ja seurustelemaan. Lähiliikuntapaikkaa käytettiin koulupäivän aikana myös huonolla säällä. Huono sää vaikutti eniten viikonloppu- ja iltakäyttöön. (Fahlén 2007, 30–39.)

Parannusehdotuksena Fahlén (2007, 37–39) suositteli, että suunnitteluvaiheessa tulisi osallistaa liikunnallisesti passiivisia oppilaita, koska oppilaat, jotka osallistuvat pihan suunnitteluun, ovat todennäköisimmin myös tulevia käyttäjiä. Lähiliikuntapaikkaa suunnitellessa tulisi selvittää, kuinka lähiliikuntapaikan rakentaminen vaikuttaa liikunnallisesti passiivisten oppilaiden liikuntakäyttäytymiseen välituntisin, liikuntatunneilla ja vapaa-ajalla, sekä edistääkö lähiliikuntapaikka liikkumattomien lasten positiivista suhtautumista liikuntaa kohtaan. (Fahlén 2007, 37–39.) Liikunnallisesti passiivisia lapsia ja nuoria ei pystytä aktivoimaan liikuntaan ainoastaan koulupihan olosuhteita muokkaamalla. Tätä kohderyhmää saattaisi auttaa välituntien aikana tapahtuva ohjattu liikunnallinen toiminta. (Fogelholm 2008, 70.) Fogelholmin (2008, 70) ajatuksen kuitenkin kyseenalaistavat

Kaukonen ja Lipsanen (2011, 25) tutkimuksessaan. He tutkivat vertaisohjaajien käyttöä välitunneilla välituntiliikunnan tehostamiseksi. Tulosten mukaan ohjattuun välituntitoimintaan osallistuivat lähinnä ne oppilaat, jotka olivat muutenkin liikunnallisesti aktiivisia. Passiiviset lapset eivät osallistuneet ohjattuun toimintaan, ja heidän innostaminen liikunnan pariin vaatisi heidän huomioimisen erikseen omana kohderyhmänä. (Kaukonen & Lipsanen 2011, 25.)

4.3 Kuntien lähiliikuntapaikkasuunnitelmat

4.3.1 Yleiset kokemukset lähiliikuntapaikkahankkeista

Kunnan selkeät strategiset linjaukset luovat vakaan pohjan lähiliikuntapaikkojen kehittämistyölle. Kuntien keskeisiin strategisiin asiakirjoihin ja ohjelmiin tulisi liittää lasten ja nuorten päivittäisen liikunnan edistäminen. Toimiva poikkihallinnollinen yhteistyö takaa onnistumisen lähiliikuntapaikkahankkeiden suunnittelussa, rahoituksessa, toteutuksessa ja kunnossapidossa. Kouluverkostossa, päiväkoedeissa, kaavoituksessa, rakentamisessa tai muissa palvelurakenteissa tapahtuvat muutokset tulisi huomioida vuosittain lähiliikuntapaikkojen kehittämissuunnitelmaa päivitettäessä. (Norra, Ruokonen, Hintala 2013, 17.)

Luottamusjohtoa sekä eri sektoreiden virkamiehiä tulisi tiedottaa hankkeiden etenemisestä ja sisällöllisistä ratkaisuista, jotta yhteinen suunniteltu päämäärä toteutuisi. Karkeat kustannusarviot ja tavoitteen sisällöt on tärkeitä määrittellä jo lähiliikuntapaikkahankkeiden suunnitteluvaiheessa. Lähiseudun asukkaiden osallisuus sekä lähiliikuntapaikkojen laaja-alaisen käyttäjäkunnan huomioiminen ovat tekijöitä joihin tulisi panostaa hankkeiden sisältöä suunniteltaessa. Kaupungin ulkopuolisista rahoituslähteistä tärkeimpiä rahoittajia ovat valtio, sponsorit sekä EU-tuet. Tiedottaminen, avajaiset, käyttöönoton ohjaus sekä tapahtumat yhdessä käyttäjäryhmien kanssa ovat hyviä keinoja lisätä uusien lähiliikuntapaikkojen suosiota. (Norra, Ruokonen, Hintala 2013, 18.)

4.3.2 Huittisten lähiliikuntapaikkasuunnitelma

Huittisissa tehtiin vuonna 2014 lähiliikuntapaikkasuunnitelma opiskelijatyönä. Suunnitelman taustalla oli tavoite rakentaa koulujen peruskorjausten yhteydessä lähiliikuntapaikkoja, jotka palvelisivat kaikkia kuntalaisia. Erityistä huomiota kiin-

nitettiin ulko- ja sisäliikuntapaikkoja suunniteltaessa sekä peruskorjattaessa esteettömyyteen ja monikäyttöisyyteen myös erityisliikunnan mahdollisuuksien parantamiseksi. Huittisten lähiliikuntapaikkasuunnitelman keskeinen tavoite oli positiivisten elämyksien tuottaminen nuorille liikunnan avulla sekä erityisryhmien vähäisten ilmaisten harrastemahdollisuuksien lisääminen. Lähiliikuntapaikkasuunnitelmaa laadittaessa otettiin huomioon kaupungin aikaisemmat kehittämiseen liittyvät suunnitelmat, jotka olivat keskustan kehittämissuunnitelma sekä leikki- ja puistoverkoston kehittämissuunnitelma. Suunnitelmaa edeltävä tiedonhankinta toteutettiin kyselynä lähiliikuntapaikkojen käyttäjille. Vastauksia kerättiin koululaisilta, päiväkotikäisiltä, vanhuksilta, kyläyhdistysten, nuorisovaltuuston, nuorisoklubin sekä muiden eri järjestöjen jäseniltä. Kyselystä saatu aineisto toimi Huittisten kaupungin lähiliikuntapaikkasuunnitelmien perustana, ja sitä pystyttiin hyödyntämään haettaessa valtion rahoitusavustuksia lähiliikuntapaikkojen rakentamiseen. (Lähdekorpi 2015, 22–23, 32.)

4.3.3 Vantaan koulupihaohjelma

Vuonna 2011 käytiin keskustelua kaupungin koulupihavastaavan kanssa Vantaan koulupihojen kunnosta. Resursseja ei ollut, ja koulupihan perusparannus olisi mahdollinen ainoastaan koko koulun peruskorjauksen yhteydessä. Pienparannuksiin oli budjetoitu hieman rahaa, mutta tätä ei osattu pyytää, koska koulut olivat tottuneet, että kaupungilla ei ole rahaa piharemontteihin. Vuonna 2012 ainoastaan yksi koulu pyysi lisää keinoja, mutta muita pihatoiveita ei tullut. Kokemukseen pohjautuva arvio oli silloin, että ainakin kolmasosa kouluista kaipasi kiipeästä pihaparannuksia.

Vantaalla perustettiin vuonna 2014 monialainen työryhmä kartoittamaan peruskoulujen ulkoliikuntaolosuhteiden nykytilaa ja tuottamaan kehittämistoimenpiteitä kartoituksen tuloksiin pohjautuen. Työryhmä koostui liikuntapalveluiden, sivistystoimen sekä tilakeskuksen työntekijöistä. Koulupihojen nykytilan kartoitus toteutettiin kunnan työntekijöiden toimesta keväällä 2015. Kartoituksessa arvioitiin rakennettujen ulkoliikuntaolosuhteiden kuntoa ja määrää peruskoulujen piha-alueilla. Lisäksi kiinnitettiin huomiota koulun kentän, koululaisten saattoliikenteen ja koulupihan ulkovalaistuksen laatuun sekä yleiseen turvallisuuteen. Kartoituksen tuloksia esiteltiin toimialajohtajille, kaupungin päättäjille sekä eri tulosalueiden työntekijöille. Työryhmä laati prioriteettilistan koulupihojen liikuntaolosuhteiden

kehittämistarpeista kartoituksen tuloksiin pohjautuen. Listasta muodostui runko Vantaan koulupihahojelmalle. Vantaan kaupungilla on käytössään kolme määrärahamomenttia/investointiohjelmaa, joiden avulla rakennetaan sekä peruskorjataan koulujen piholosuhteita prioriteettijärjestyksessä vuosina 2016–2020. Koulupihaverkoston laadukas kehittäminen vaatii poikkihallinnollista yhteistyötä. Vantaalla liikuntapalvelut sekä perusopetus määrittelevät tarpeen, ja kuntateknii- kakeskus sekä tilakeskus toteuttavat suunnittelun sekä rakennuttamisen. (Rusanen 2016.) Päiväkummun koulu (Kuvio 7) on yksi Vantaan koulupihahojelman kohteista. Juoksusuora, monitoimikenttä, kiipeilyalueet sekä keinualueet luovat hyvät puitteet pihalle, joka oli aikaisemmin ainoastaan asfalttia, ja ainut virike oli iso hiekkakenttä.

Kuvio 7. Pihaluonnos, Päiväkummun koulu, Vantaa (Vantaan kaupunki 2016)

Vantaa on erinomainen esimerkki siitä, miten koulupihakartoitukseen pohjautuvalla koulupihahojelmalla voidaan suunnata resursseja oikeisiin kohteisiin.

4.3.4 Jyväskylän lähiliikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma

Jyväskylässä toteutettiin vuonna 2012 kaupungin tilaama lähiliikuntaolosuhteiden nykytilan kartoitus sekä kartoitukseen pohjautuva kehittämissuunnitelma, jotka toteutti Nuori Suomi palvelut oy. Kartoituksen tukena toimi projektiryhmä,

joka koostui Jyväskylän kaupungin virkamiehistä. Alueelliset toimijat kouluissa ja päiväkodeissa osallistuivat kartoitusvaiheeseen. Prosessiin kuului neljä eri päävaihetta, jotka olivat lähiliikuntaolosuhteiden nykytilan kartoitus sähköisillä kyselyillä, toimijaverkoston ensimmäinen ja toinen työseminaari sekä loppuraportti saaduista tuloksista ja kehittämissuhteista. (Norra, Ruokonen, Hintala 2013, 5–6.)

Kartoituksen mukaan Jyväskylässä on hyvät lähtökohdat lähiliikuntaolosuhteiden kehittämiseen. Päiväkoti- ja koulupihat sekä toiminnalliset puistoalueet ovat keskeisiä lähiliikunnan toimintaympäristöjä, jotka Jyväskylässä ovat suhteellisen hyvässä kunnossa. Jyväskylän kaupungilta on tulosten perusteella kuitenkin puuttunut laaja-alainen kokonaiskuva lähiliikuntapaikoista ja niiden kehittämistarpeista. Valtionavustusmahdollisuuksia lähiliikuntapaikkarakentamiseen oli tutkimuksen mukaan hyödynnetty huonosti. Raportin kehittämissuhteena esitettiin 19 kohteen lähiliikuntapaikkaverkoston rakentamista. Yksi kolmasosa kohteista oli jo valmiina, ja nämä kohteet voivat toimia alueellisina lähiliikuntapaikkoina myös tulevaisuudessa huolto- ja kunnossapitotoimien jälkeen. Loput kohteet tullaan esityksen mukaan kunnostamaan osana toimenpideohjelmaa 1–2 kohteen vuosivauhdilla vuosien 2013–2020 aikana. Verkoston kattavuuteen sekä alueelliseen tasa-arvoisuuteen kiinnitetään toimenpideohjelmassa erityistä huomiota. Kaupunkisuunnitelmiin kuuluviin perusparannushankeisiin ja -ohjelmiin tullaan sisällyttämään lähiliikuntapaikkojen kunnostamisohjelma ja sen aikataulu. (Norra, Ruokonen, Hintala 2013, 30.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite sekä tutkimusongelmat

Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa ja kuvailla Suomen peruskoulujen pihojen liikuntaolosuhteiden vahvuuksia ja heikkouksia kouluilta saatujen vastaus-ten pohjalta. Tavoitteena on tuottaa valtiolle sekä kunnille kehittämissuhteita koulupihojen liikuntaolosuhteiden nykytilan parantamiseksi.

Tämän opinnäytetyön tutkimusongelmat ovat:

- 1) Millainen on Suomen peruskoulujen ulkoliikuntaolosuhteiden nykytila?
- 2) Mitkä ovat koulupihojen liikuntaolosuhteiden suurimmat heikkoudet sekä vahvuudet?
- 3) Mitkä muuttujat vaikuttavat eniten koulupihojen yleisarvosanan muodostumiseen?

Näihin tutkimusongelmiin pyritään vastaamaan hankkimalla tietoa kouluilta Suomen peruskoulujen pihojen liikuntamahdollisuuksien määrästä sekä laadusta ja analysoimalla saatuja tuloksia. Opinnäytetyö sisältää piirteitä sekä kartoittavasta että kuvailevasta tutkimuksesta, mutta ei vastaa täydellisesti kumpaakaan näistä. Yhdistettyyn menetelmään päädyttiin, koska ainoastaan kartoittava tutkimus olisi ollut liian suppea ja kuvailevan tutkimuksen toteuttaminen näin laajaa kokonaisuutta tutkittaessa olisi ollut mahdotonta kunnittain. Tulosten vertailu päädyttiin tekemään maakunnittain. Tutkimustyö toteutettiin kenttätutkimusstrategiaa käyttäen. Hirsjärvi ym. (2008, 134–135) kirjoittavat tutkimuksen koostuvan yhdestä tai useammasta tarkoituksesta, jotka mahdollisesti muuttuvat tutkimuksen edessä. Seuraavat neljä piirrettä luonnehtivat tutkimuksen tarkoitusta (Hirsjärvi ym. 2008, 134–135):

1. Tutkimus, jonka tarkoituksena on tutkia, mitä tapahtuu, löytää uusia näkökulmia sekä havainnoida uusia ja tuntemattomia ilmiöitä, kutsutaan kartoittavaksi tutkimukseksi. Tällaisen tutkimustyyppin toteutusmuoto on usein kenttä- tai tapaustutkimus ja tutkimusmuoto on yleensä kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus.
2. Selittävä tutkimus etsii selitystä tai ongelmaa kausaalisten eli syy-seuraussuhteiden muodossa, ja se toteutetaan tavallisimmin kenttätutkimuksena tai aiempia

metodeja käyttäen. Selittävä tutkimus voi olla joko kvalitatiivinen tai kvantitatiivinen eli määrällinen.

3. Tutkimus, johon kuuluvat keskeisesti tarkkojen kuvauksien esittäminen henkilöistä, tilanteista tai tapahtumista, on usein kuvaileva tutkimus. Kuvailevaan tutkimukseen dokumentoidaan ilmiöiden tärkeitä sekä mielenkiintoisia piirteitä. Kuvaileva tutkimus toteutetaan kvalitatiivisena tai kvantitatiivisena joko survey- tai kenttätutkimuksena.

4. Eksperimentaalista eli kokeellista toteutustapaa käytettäessä on yleensä kyseessä ennustava tutkimus, jonka tarkoituksena on ennustaa ihmisten toimintoja tai tapahtumia, jotka johtuvat ilmiöiden seurauksista.

Tutkimusongelmat tulee harkita tarkkaan, sekä varmistua niiden selkeästä muotoilusta ennen kuin ryhdytään varsinaisen aineiston keräämiseen. Tällä tavoin tutkimusprosessi etenee loogisesti, mutta myös muita etenemistapoja voidaan käyttää. Tutkimuksen tekijän henkilökohtaiset intressit vaikuttavat aina tutkimusprosessin etenemiseen. Tutkimusongelman täsmällinen nimeäminen, jäsentäminen sekä muotoilu ymmärrettäväksi ja selkeäksi tulee ottaa huomioon tutkimusongelmaa asetettaessa. (Hirsjärvi ym. 2008, 120–121.) Tutkimuksesta saatava hyöty on asetettava keskiöön, kun määritellään tutkimusongelmaa. Aineiston koamis-, käsittely- sekä analysointitavat muotoutuvat määritellyn tutkimusongelman mukaan. Tutkimusraportissa vastataan usein alaongelmiin, jotka on jaoteltu tutkimusongelmasta. (Heikkilä 2008, 23.)

5.2 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvantitatiivinen eli määrään perustuva tutkimusote, koska työn avulla pyritään kartoittamaan kaikkien Suomen peruskoulujen pihojen liikuntaolosuhteiden nykytila, mikä tarkoittaa suurta vastaajien lukumäärää. Lukumääriä ja prosenttiosuuksia käsittelevät tutkimukset ovat usein määrällisiä tutkimuksia, joita kutsutaan myös tilastollisiksi tutkimuksiksi. Eri asioiden välillä olevia riippuvuuksia tai ilmiöiden muutoksia pyritään selvittämään luotettavasti riittävän suuren ja edustavan otoksen avulla. Taulukot ja kuviot havainnollistavat numeerisia suureita, joilla tutkittavia asioita kuvataan.

Kvantitatiivisen tutkimuksen vahvuuksiin kuuluu selkeän kartoituksen saaminen vallitsevasta tilanteesta, mutta tätä tutkimusmenetelmää käytettäessä asioiden syitä ei aina saada riittävän perusteellisesti selville. (Heikkilä 2008, 16.)

Olisi erittäin työlästä selvittää kvalitatiivisesti eli laadullisesti tämän opinnäytetyön tutkimuskohteiden tila, joten vastaamisen sekä vastausten käsittelyn helpottamiseksi ja virheiden välttämiseksi päädyttiin käyttämään strukturoituja eli suljettuja kysymyksiä, joiden vastausvaihtoehdot aseteltiin valmiiksi. Lomakkeen (Liitteet 2 ja 3) kysymykset ovat monivalintakysymyksiä, jolloin vastaaja voi valita useampia vastausvaihtoehtoja. Lisäksi lomakkeessa on yksi sekamuotoinen kysymys, jossa on yksi avoin kohta vastaajan halutessa mainita jokin lomakkeessa huomioimatta jäänyt asia. (Heikkilä 2008, 50–52.) Monivalintakysymykset, koskien koulupihojen ulkoliikuntaolosuhteita, jaoteltiin asteikolle 1–4, jossa vastausvaihtoehto 1 tarkoitti huonoa, 2 tyydyttävää, 3 hyvää sekä 4 erinomaista. Aineisto kerättiin strukturoidulla kyselylomakkeella 8.8–19.9.2016 Webropol-työkalua käyttäen. Kyselylomake saatetekstin (Liite 4) kera lähetettiin aluehallintovirastojen kautta kuntien sivistystoimenjohtajille sekä kuntien kirjaamoihin, jotka välittivät kyselyn eteenpäin kuntien rehtoreille.

Kyselylomakkeen strukturoitua osaa täydennettiin yhdellä avoimella kysymyksellä, jotta vastaajat pystyivät halutessaan tarkentamaan vastauksiaan vapaamuotoisesti. Heikkilä (2008, 16) kirjoittaa kvalitatiivisen tutkimuksen auttavan tutkittavan kohteen ymmärtämistä sekä antaa lisäselityksiä ja syitä kohteen käyttäytymisestä sekä päätöksistä. Tutkimukseen haluttiin lisätä kvalitatiivinen osuus, jotta tutkimuksen toimeksiantaja pystyisi hyödyntämään tutkimustuloksia tulevaisuudessa, saamaan ideoita toiminnan kehittämiseen, vaihtoehtojen löytämiseen sekä esiintyvien ongelmien tutkimiseen. Heikkilän (2008, 16) mukaan näihin tuloksiin päästään tehokkaimmin lisäämällä tutkimukseen kvalitatiivinen osuus.

Kyselylomaketta suunniteltaessa huomioitiin Likitalon ja Rissasen (1998, 26–27) sekä Heikkilän (2008, 48–49) teorioihin pohjautuen seuraavat asiat:

- Mikä on tutkimuksen tarkoitus ja laajuus?
- Onko lomake yksinkertainen, selkeä, looginen sekä järjestelmällinen?
- Ovatko vastausvaihtoehdot valmiita? Onko niihin helppo vastata?
- Onko vastaustilaa riittävästi?

- Älä käytä selittämättömiä vieraita termejä, sivistyssanoja tai johdattelevia kysymyksiä.
- Älä kysy yhdessä kysymyksessä montaa asiaa.
- Ryhmittele saman aihepiirin kysymykset kokonaisuuksiksi
- Kiinnitä huomiota lomakkeen reliabiliteettiin ja validiteettiin
- Käytä tarvittaessa saatekirjettä
- Anna lomakkeen vastaamiseen ja täyttämiseen riittävä ohjeistus
- Testaa valmista lomaketta
- Tee lomakkeesta helposti tilasto-ohjelmalle syötettävä ja käsiteltävä

Ennen Suomen peruskoulujen ulkoliikuntaolosuhteiden nykytilan arviointilomakkeen toteutusta tutkittiin, mitä tulisi ottaa huomioon hyvää tutkimusta sekä kyselylomaketta toteutettaessa. Lomakkeen runko sekä ensimmäinen testausversio lomakkeesta muotoutuivat teorian tiedon pohjalta. Kyselylomaketta kehitettiin vaiheittain lähettämällä alustavat versiot pienelle pilottiryhmälle, tilaajalle sekä ohjaavalle opettajalle kommentoitavaksi. Pilottiryhmään kuului rehtoreita sekä aluehallintovirastojen ylitarkastajia. Kun vastaukset oli saatu pilottiryhmältä sekä lomakkeen toimivuus varmistettu, rakennettiin lomakkeen lopullinen versio kehitys- ja muokausehdotuksien pohjalta. Tutkielma toteutettiin lakien puitteissa toimien sekä hyviä tapoja että yleisiä eettisiä periaatteita noudattaen. Vastaajien henkilötietoja ei kerätty, joten tutkielmaan ei tarvittu erityisiä lupia.

Kyselylomakkeen valmistuttua se jaettiin aluehallintovirastojen kautta sähköisesti jokaisen Suomen 313 kunnan sivistystoimenjohtajalle elokuussa 2016. Sivistystoimenjohtajat välittivät kyselyn edelleen Suomen kaikille rehtoreille. Kyselyyn vastasi yhteensä 1501 rehtoria 269 kunnasta. Vastausaineisto, joka saatiin strukturoidusta kysymyksistä, analysoitiin sekä ristiintaulukointeja ja korrelaatioita tarkasteltiin Webropol-työkalulla. Avoimen kysymyksen vastaukset sekä saadut kehittämisehdotukset käsiteltiin Microsoft Office Word -tekstinkäsittelyohjelmalla. Tutkielman kuviot on laadittu Microsoft Office Excel -taulukkolaskentaohjelmalla.

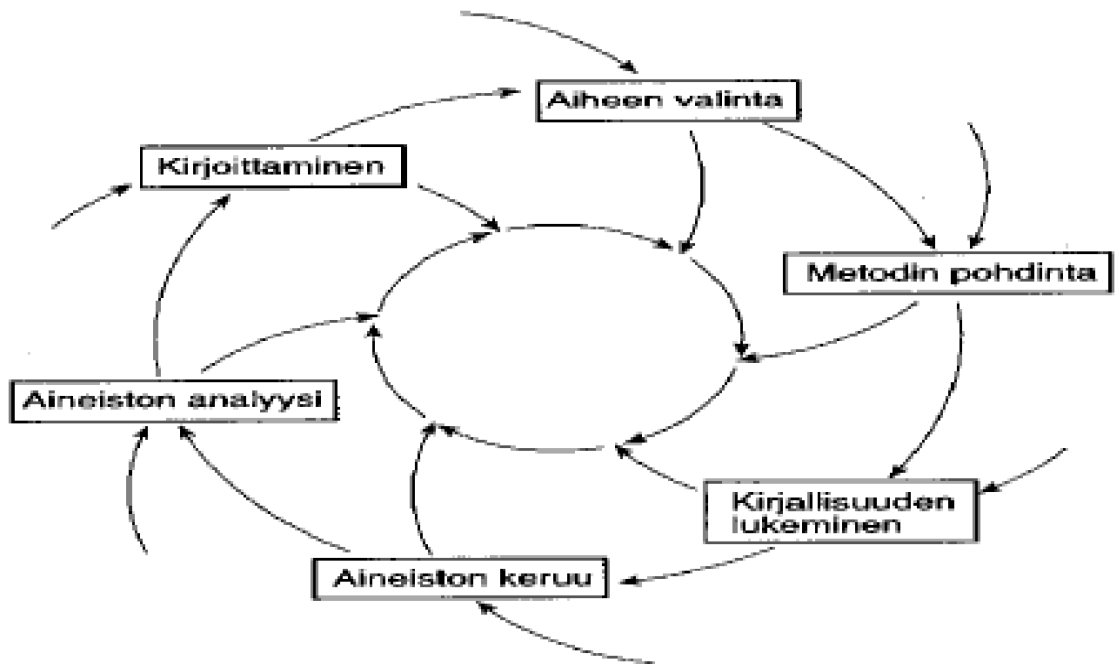
Kyselyyn vastasi 1501 peruskoulua Suomen 2523 peruskoulusta eli yhteensä 59,5 % kaikista peruskouluista (Liite 5). Vastauksia tuli 269/313 (85,9 %) kunnasta Suomessa sekä Fuengirolan kaupungista Espanjasta. Vastanneissa kou-

luissa opiskelee 68 % Suomen peruskoululaista. Muutama jätti vastaamatta yleisarvosanaa koskevaan kysymykseen, johon saatiin 1497 vastausta. Kyselyn avoimeen kysymykseen, vapaat kommentit koulupihan liikuntamahdollisuuksista, tuli 694 vastausta. Avoimen kysymyksen vastaukset luettiin läpi ja segmentoitiin kolmeen eri ryhmään: huonot asiat koskien koulupihaa, toiveet koskien koulupihan kehittämistä ja hyvät asiat koskien koulupihaa. Jokainen vastaus ryhmiteltiin johonkin näistä kolmesta vaihtoehdosta, tai mikäli kommentti ei sopinut yhteenkään ryhmään, lause jätettiin huomioimatta. Värityksen jälkeen lauseet kirjoitettiin puhtaaksi Excel-taulukkoon (Liite 6). Taulukko jaoteltiin kolmeen eri sarakkeeseen: Huonoa, Toiveet ja Hyvää. Sarakkeisiin laskettiin, montako kertaa kyseinen aihe tuli ilmi.

5.3 Vaiheittain etenevä tutkimusprosessi

Eri aikoina on ollut erilaisia käsityksiä, miten tutkimusprosessi etenee sekä millainen on tutkimuksen luonne. Vallitsevan käsityksen mukaan tutkimus ei etene suoraviivaisena prosessina selkeän kaavion mukaan, koska tutkimusta tehdään vaihtelevassa järjestyksessä, joka ei ole aina kronologisesti looginen. Syklinen ja vaiheittainen luonne ovat tyypillisiä piirteitä toimintatutkimuksille sekä kvalitatiivisille tutkimuksille, joita kuvataan päättymättöminä prosesseina. Tutkimusprosessi, joka etenee vaiheittain ja on jaoteltu kuuteen lohkoksi, esitetään kuviossa 8. Aiheen valinta, kirjallisuuden lukeminen, metodin pohdinta, aineiston kerääminen, aineiston analysointi ja kirjoittaminen ovat tutkimusprosessin kuusi vaihetta, jotka etenevät syklisesti (Kuvio 8). Syklisyyden etuna on, että tutkimus voidaan aloittaa mistä kohdasta tahansa, ja aiemmin tehtyjä valintoja pystytään harkitsemaan tarvittaessa uudelleen. (Blaxter, Hughes & Tight 1996, 10; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 14.)

Kuvio 8. Tutkimusspiraali (Blaxter ym. 1996, 10)

Yritykset käyttävät asiakkailta saatua informaatiota oman toimintansa laadun kartoittamiseen ja kehittämiseen. Asiakastietoa on teknisesti helppo kerätä, koska nykyään monenlaisia asiakasjärjestelmiä on paljon organisaatioiden saatavilla. (Pesonen, Mönkkönen & Hokkanen 2000, 105.) Opinnäytetyössä pystytään keräämään tietoa vastaajilta samoja menetelmiä käyttäen myös kuntien sekä valtion kehittämistyöhön. Strukturoitu kyselylomake valittiin tutkielmassa käytettäväksi työkaluksi, jotta kyselyyn vastaaminen olisi mahdollisimman helppoa. Selkeä lomake mahdollistaa suuren vastaajamäärän laajasta tutkimusaiheesta huolimatta, koska vastaaminen on yksinkertaista.

5.4 Tutkimuksen luotettavuus

5.4.1 Reliabiliteetti

Tässä Suomen peruskoulujen pihojen tilaa kartoittavassa tutkielmassa reliabiliteetti saavutettiin riittävän suuren, kattavan sekä monipuolisen otannan kautta. Kyselylomake lähetettiin kaikille Suomen kuntien sivistystoimenjohtajille, jotka vastasivat itse tai välittivät kyselyn eteenpäin koulujen rehtoreille. Vastausajan päätyttyä lähetettiin vastaamatta jättäneille muistutusviesti kyselystä. Näin pyrittiin saavuttamaan mahdollisimman korkea vastausprosentti. Koko Suomen peruskouluverkoston kattavaa tietokantaa ei ole julkisesti saatavilla, joten tähän kar-

toitukseen tarvittava koulujen yhteystietokanta jouduttiin pyytämään Opetushallitukselta selkeästi perustellen. Opetushallitukselta saatu tietokanta oli osittain puutteellinen ja vaati päivittämistä, jotta muistutusviestillä saatiin tavoitettua koulut, jotka eivät olleet vastausajan puitteissa reagoineet kyselyyn.

Muistutusviestin lisäksi vastaajien katoa, joka Heikkilän (2008, 30) mukaan käsittelee vastaamatta jättäneiden määrää, pyrittiin vähentämään puhelinsoittokierroksen sekä vastausajan pidentämisen avulla. Vastausajan umpeutumisen lähestyessä hyödynnettiin myös Liikkuva koulu -ohjelman henkilöstöä. Ohjelman koordinaattoriverkosto muistutti kyselystä vastuualueillaan sekä kuntavastaavat muistuttivat vielä erikseen Suomen 30 suurimmassa kunnassa vastaamisen tärkeydestä. Vastaajia motivoitiin vastaamaan kyselyyn saatetekstissä, jossa kerrottiin tutkimustulosten merkittävästä hyödyntämisen mahdollisuudesta tulevaisuudessa sekä tutkielman valtakunnallisesta vaikuttavuudesta.

Tutkimuksissa pyritään aina välttämään virheitä, mutta saatujen tulosten luotettavuus ja pätevyys saattavat vaihdella. Tästä johtuen tutkimustulosten luotettavuuden ja tarkkuuden arviointiin kiinnitetään huomiota. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen mittaustulosten toistettavuutta eli mahdollisuutta saavuttaa luotettavia ja ei-sattumanvaraisia tuloksia. Tilastollisia menettelytapoja pystytään hyödyntämään mittareiden luotettavuutta arvioitaessa erityisesti kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Kahden arvioijan tai kahden eri tutkimuskerran saavuttaessa sama lopputulos, voidaan tutkimus todeta luotettavaksi. (Hirsjärvi ym. 2008, 226–228.)

Mikäli halutaan saavuttaa tutkimuksen sisäinen reliabiliteetti, on sama tilastoyksikkö mitattava useampaan kertaan. Tätä mittaustapaa voidaan pitää luotettavana, jos kaikki saadut tulokset ovat samoja. Mittausten toistettavuutta muissa tutkimuksissa ja tilanteissa tarkasteltaessa on kyseessä ulkoisen tutkimuksen ulkoisen reliabiliteetin tutkiminen. Reliabiliteetti on periaatteessa riippumaton validiteetista, mutta alhainen reliabiliteetti laskee myös tutkimuksen validiteettia. Aineiston keräämisen jälkeen on vielä mahdollista arvioida tutkimuksen reliabiliteettia. Yleisimpiä satunnaisvirheitä, jotka saattavat johtaa tutkimuksen alhaiseen reliabiliteettiin, ovat puutteellinen otanta ja erilaiset mittaus- sekä käsittelyvirheet. (Heikkilä 2008, 187.)

Rope ja Pöllänen (1998, 83) kirjoittavat tutkimustulosten luotettavuuden ja pysyvyyden merkitsevän hyvää reliabiliteettia. Liian pieni otanta, vastaamatta jättäneiden suuri määrä, epäselvät kysymykset ja huono ajankohta tutkimukselle ovat reliabiliteettia huonontavia asioita, joita on Ropen ja Pölläsen (1998, 83) mukaan vältettävä.

5.4.2 Validiteetti

Opinnäytetyössä käytettävän mittarin tai tutkimusmenetelmän valinnan yhteydessä huomioitiin niiden kyky vastata tutkimuksen tarkoitusta validiteetin eli pätevyyden saavuttamiseksi. Kaikki menetelmät ja mittarit eivät sovellu kaikkiin tutkimuksiin, joten oli tarkkaan harkittava, mihin menetelmiin ja mittareihin päädyttiin. Kysymyksiä suunniteltaessa on huomioitava, että vastaajan on ymmärrettävä kysymykset samalla tavoin kuin tutkija on ne laatinut. Alkuperäisiä kysymyksiä tulee virheiden välttämiseksi muuttaa, mikäli vastaajat ymmärtävät kysymykset eri tavalla kuin tutkija on ne tarkoittanut. (Hirsjärvi ym. 2008, 226–227.) Opinnäytetyön korkea validiteetti pyrittiin saavuttamaan kiinnittämällä huomiota kysymyksiin, jotka Heikkilän (2008; 186–187) mukaan vaikuttavat tutkimuksen validiteettiin:

- Kuinka kysymykset on muotoiltu?
- Kuinka vastausvaihtoehdot on aseteltu?
- Kuinka kysymykset on sijoitettu kyselylomakkeeseen?
- Kuinka systemaattiset virheet vältetään?

Lomakkeen kysymysten onnistuminen vaikuttaa kysely- ja haastattelututkimusten validiteettiin keskeisesti, koska niiden kautta pyritään saavuttamaan ratkaisu tutkimuksen ongelmaan. Systemaattisten virheiden vaikutusta on vaikea arvioida, koska ne vaikuttavat koko aineistoon samansuuntaisesti. Mittausten systemaattiset virheet alentavat sekä reliabiliteettia että validiteettia. Tutkimuksen validiteetti liittyy aina olennaisesti tutkittavan aiheen teoriaan ja siihen liittyviin käsitteisiin. Tutkimuksen teoriaosan käsitteiden vastaavuus mittaustulosten kanssa osoittavat tutkimuksen olevan sisäisesti validi. Ulkoinen validiteetti saavutetaan, kun useat tutkijat tulkitsevat tutkimustuloksia tutkimuksen tehneen tutkijan kanssa samalla tavalla. (Heikkilä 2008, 186–187; Rope & Pöllänen 1998, 83.)

Opinnäytetyötä varten laadittu kyselylomake suunniteltiin ja toteutettiin aiempaa teorian tietoa hyödyntäen helposti ymmärrettäväksi sekä selkeäksi, jotta validiteetti sekä luotettavat tulokset saavutettiin. Lomakkeen kysymykset laadittiin yksiselitteisiksi kokonaisuuksiksi, jotta tutkielman kannalta keskeisiin ongelmiin saatiin vastauksia täsmällisiä kysymyksiä käyttäen. Näiden kokonaisuuksien laatuun saatiin lisätietoa sekä tarkennuksia avoimella kysymyksellä. Systemaattisten virheiden välttämiseksi kyselylomake testattiin koeryhmällä. Tällä tavoin varmistettiin myös lomakkeen toimivuus ja tulosten luotettavuus. Opinnäytetyön validiteettia lisää tekijöiden objektiivisuus aiheita kohtaan eli puolueettomuus tutkittavaan aineistoon ja sen tulkintaan. Tutkielman korkea reliabiliteetti auttaa tutkielmaa saavuttamaan myös korkean validiteetin.

On syytä huomioida, että jokainen kyselyyn osallistunut rehtori vastasi kysymyksiin omasta subjektiivisesta näkökulmastaan. Kysymysten mittareina käytettiin esimerkiksi määrää ja kuntoa. Määrä ja kunto ovat suhteellisia käsitteitä, joiden tarkka määrittely on mahdotonta. Vastaajien mielipiteisiin mahdollisesti vaikuttivat:

- tuntemus koulunpihan käytöstä
- tieto vastausten julkistamisesta
- asenne liikuntaa kohtaan
- tietämys koskien ulkoliikuntaolosuhteiden vaatimuksia
- virheellisten tietojen tahallinen antaminen tulosten heikentämiseksi tai parantamiseksi

5.5 Tulosten visualisointi

Ennen tulosten visualisoinnin suunnittelua tutustuttiin olemassa oleviin lasten ja nuorten liikuntaa, terveyttä sekä hyvinvointia visualisoiviin tietokantoihin Lipas, LiikuntaVertti, TEAviisari sekä nuorisotilastot.fi. Liikuntapaikat.fi (Lipas) on Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan hallinnoima sekä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama valtakunnallinen ja julkinen paikkatietojärjestelmä. Järjestelmässä on tietoa Suomen liikuntapaikoista, ulkoilureiteistä, virkistysalueista ja liikuntatoimen taloudesta. Karttakäyttöliittymä, raporttisovellus ja päivitysovellus ovat järjestelmän kolme pääosaa. Käyttäjätunnusta ei tarvita karttakäyttöliittymään ja raporteihin, mutta kuntakohtaisten tietojen päivittämiseen vaaditaan käyttäjätunnus. (Jyväskylän Yliopisto 2016.)

LiikuntaVertti on FCG osakeyhtiön kehittämä useita mittareita sisältävä järjestelmä, jonka avulla voidaan arvioida asukkaiden tyytyväisyyttä sekä palveluiden kustannuksia. Organisaatioiden välinen tuloksellisuus ja muu vertailu on mahdollista LiikuntaVertin tunnuslukujen avulla. Vertailu voidaan tehdä joko vuositasolla tai pidemmällä aikavälillä. LiikuntaVertin mittareissa pystytään huomioimaan asiakas- ja vaikuttavuusnäkökulma, prosessinäkökulma, henkilöstönäkökulma ja talousnäkökulma. Järjestelmän mittareissa keskeisiä indikaattoreita ovat liikunnan harrastajamääriä kuvaavat ja liikuntapaikkojen varausasteita sekä määrää kuvaavat mittarit. (Nissinen & Möttönen 2013, 20.)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos koordinoi ja ylläpitää TEAviisaria, joka kuvaa kuntien toiminnan yhteyksiä kuntalaisten terveyden edistämiseen. TEAviisari on kaikille avoin ja maksuton verkkopalvelu, jonka avulla voi tutustua yksittäisen kunnan tietoihin sekä vertailla eri kuntien terveydenedistämisasiäkkäisyyttä liikunnan, perusterveydenhuollon, peruskoulujen, lukioiden, ammatillisten oppilaitosten ja kuntajohdon toimialueilla. Kuntien liikuntatoimien terveydenedistämisasiäkkäisyyttä (TEA) kuvataan TEAviisarissa yhteensä 90 muuttujan avulla. TEAviisari kuvaa näiden toimialueiden sitoutumista terveyden edistämiseen, terveyden edistämisen johtamista, väestön terveysseurantaa sekä tarveanalyysia, voimavaroja ja osaamista, yhteisiä käytäntöjä, osallisuutta sekä ydintoimintoja. (Nissinen & Möttönen 2013, 21; Hakamäki, Aalto-Nevalainen, Saaristo & Ståhl 2015, 14.)

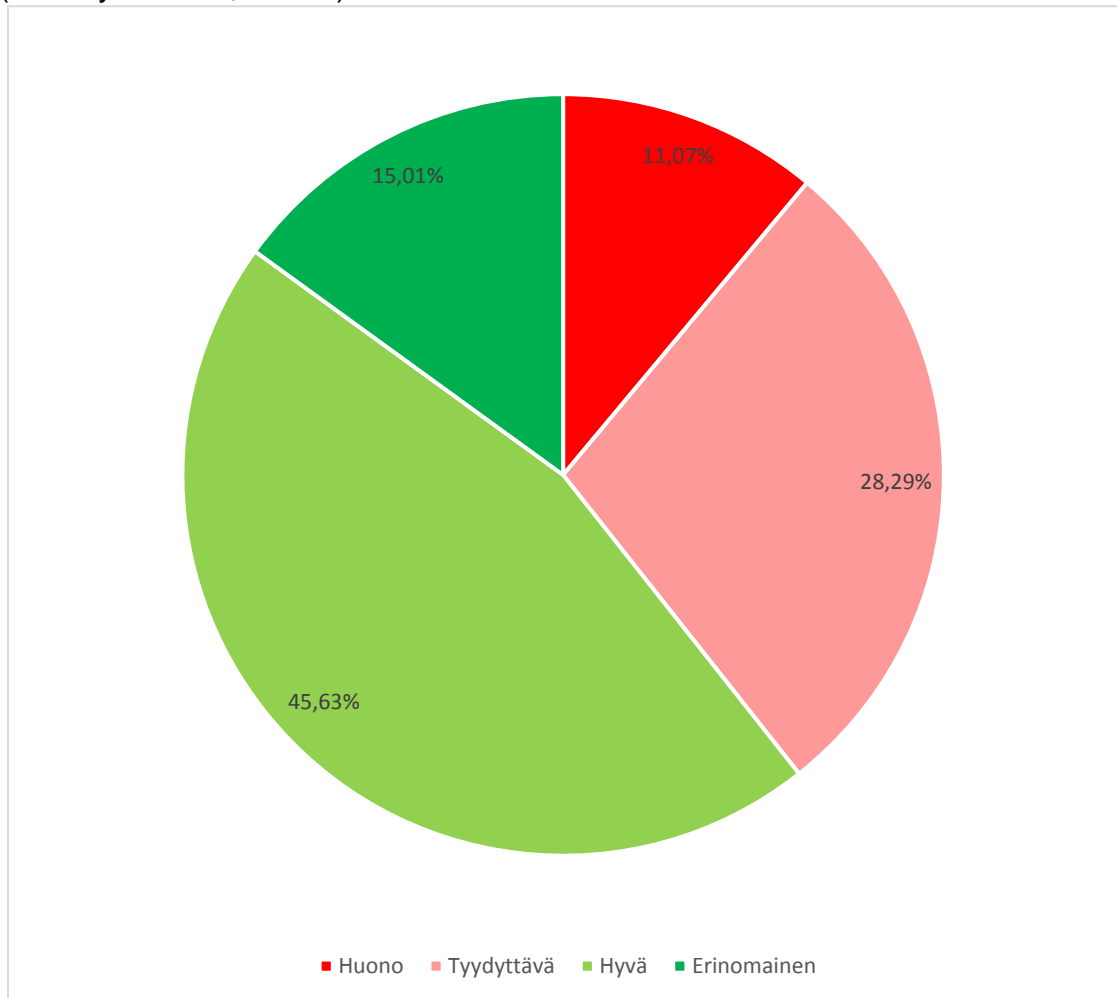
Nuorisotilastot.fi on opetus- ja kulttuuriministeriön, aluehallintoviraston sekä valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan tilastotietokanta, jota ylläpitää Vividin oy. Sivut perustuvat kuntien peruspalveluiden arvioinnin yhteydessä vuonna 2015 kuntien ilmoittamiin tietosisältöihin kuntien nuorisotyön eri sektoreihin liittyen. Tilastokeskuksen tietoihin pohjautuvaa tietoa ovat väestöä ja kuntien tilinpäätöstä koskevat tiedot. Tällä hetkellä sivusto esittelee kuntien nuorisotyön, etsivän nuorisotyön sekä nuorten työpajatoiminnan sektorit. (Nuorisotilastot 2016.)

Tietokantoihin tutustumisen jälkeen päädyttiin toimeksiantajan kanssa pyytämään tarjousta Vividin oy:ltä, koska heidän toteuttamat verkkosivut olivat selkeimmät ja palvelisivat parhaiten käyttötarkoitusta. Opinnäytetyön tulosten sähköinen julkaisukanava ei ole vielä varmistunut opinnäytetyön tekijöistä riippumattomista syistä. Yhteiseen tietokantaan tullaan liittämään myös muita valtakunnallisia tuloksia liittyen lasten ja nuorten liikuntaan.

6 TULOKSET

6.1 Yleisarvosanojen jakautuminen

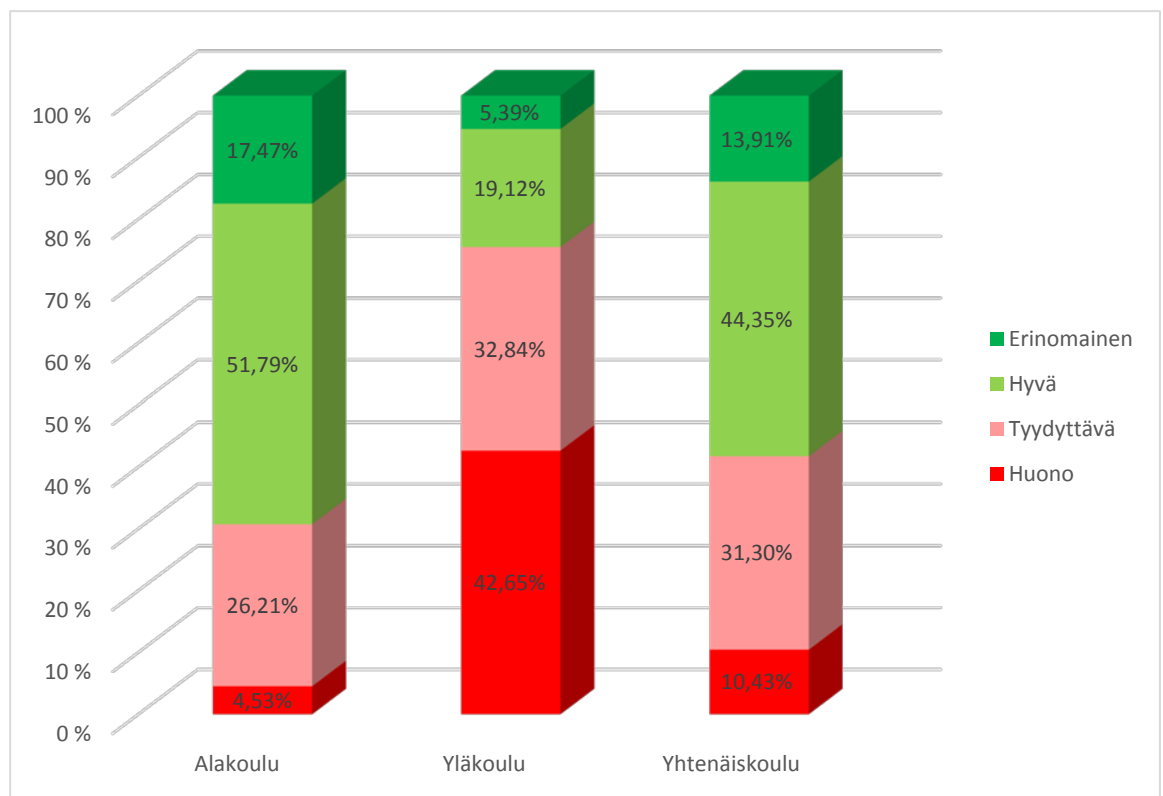
Tulosten mukaan 39,36 % peruskoulujen pihoista ovat huonossa tai tyydyttävässä kunnossa. Kuviossa 9 osoitetaan, kuinka koulupihojen liikuntaolosuhteiden yleisarvosanat jakautuvat kaikkien peruskoulujen kesken. Samankaltaisiin osuuksiin päädyttiin myös vuonna 2015 valmistuneessa selvityksessä. Noin kolmasosa peruskoulujen pihoista vaati kokonaista tai osittaista peruskorjausta (Norra ym. 2015, 10–11).

Kuvio 9. Yleisarvosanojen jakautuminen kaikkien peruskoulujen kesken

6.2 Yleisarvosanojen jakautuminen ja keskiarvot koulumuodon sekä sijainnin mukaan

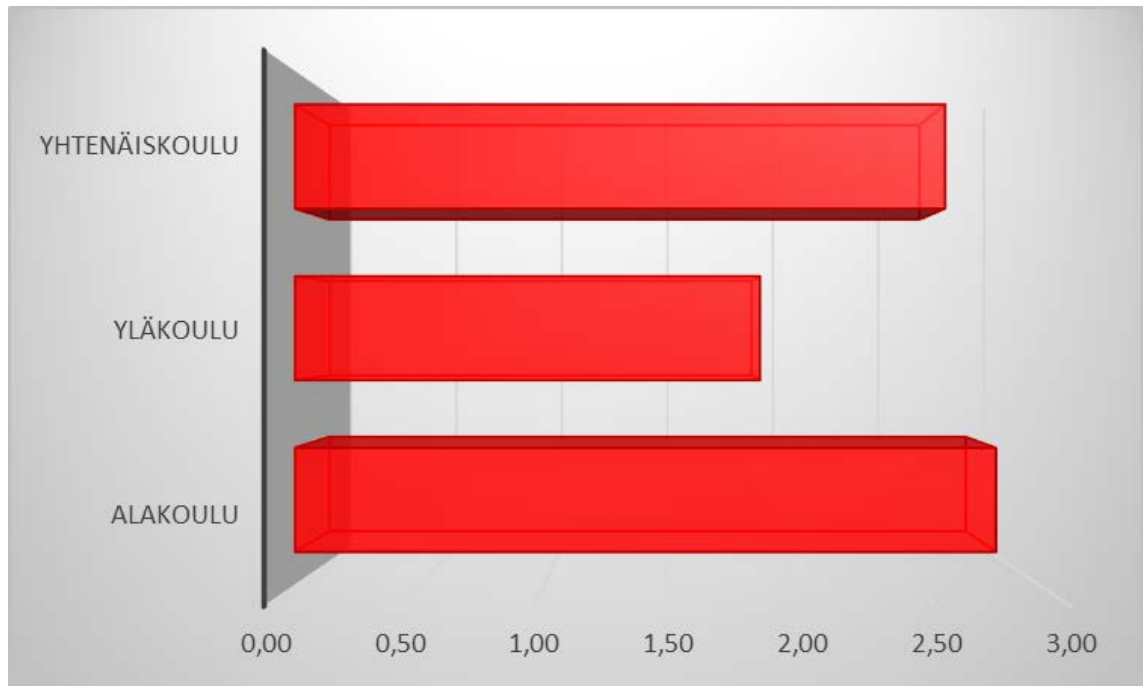
Opinnäytetyön kyselyssä hyvän tai erinomaisen yleisarvosanan sai 24,51 % yläkoulujen pihoista. Yläkoulujen pihojen liikuntaolosuhteet ovat huonoimmassa kunnossa kouluastekohtaisessa vertailussa (Kuvio 10). 42,65 % yläkoulujen pihoista sai yleisarvosanaksi huono. Alakoulujen kohdalla vastaavan huonon arvosanan sai ainoastaan 4,53 % kouluista. Yläkoulujen ulkoliikuntaolosuhteiden huono nykytila nousi esille myös avoimissa vastauksissa. Yläkoululaisille toivottiin monipuolisempia liikuntaolosuhteita. Moni rehtori totesi alakoulun pihan olevan hyvässä kunnossa, mutta yläkoulupihoista saatu palaute oli pääsääntöisesti heikkoa. Huomioitavaa on, että ainoastaan 5,39 % yläkoulujen pihoista sai yleisarvosanan erinomainen, kun vastaava luku alakoulujen osalta oli 17,47 %.

Kuvio 10. Yleisarvosanojen jakautuminen koulumuodon mukaan

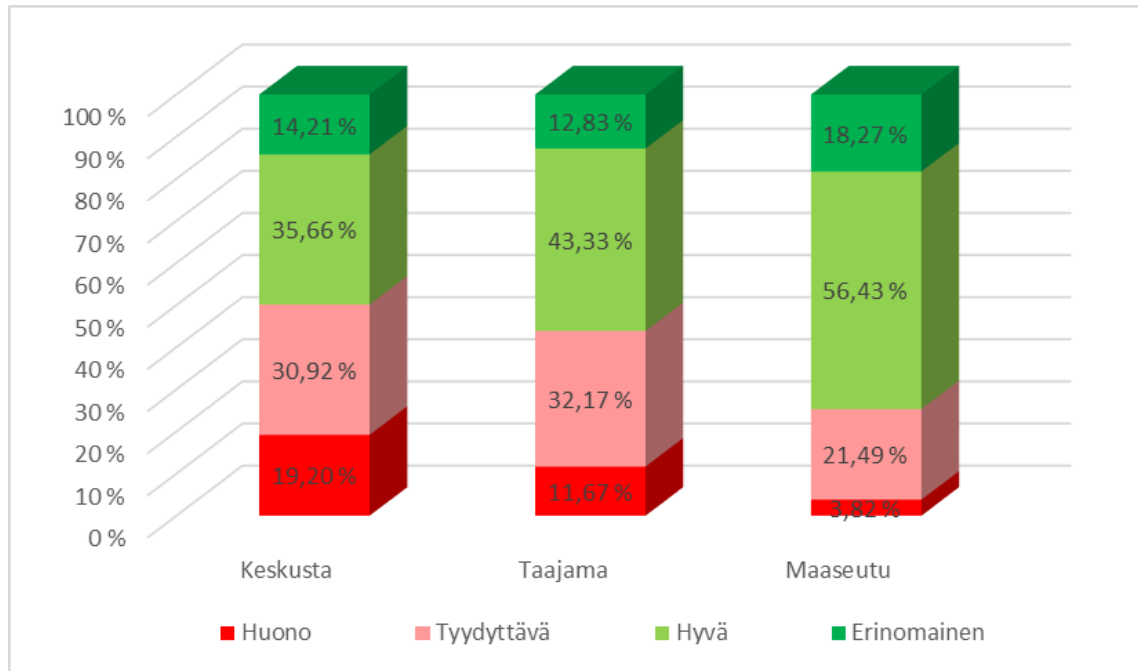

Tarkasteltaessa kaikkien peruskoulujen ulkoliikuntaolosuhteiden yleisarvosanojen keskiarvoja, voidaan todeta alakoulupihojen olosuhteiden olevan yläkoulu- sekä yhtenäiskoulupihoja paremmassa kunnossa (Kuvio 11).

Kuvio 11. Yleisarvosanojen keskiarvot koulumuodon mukaan

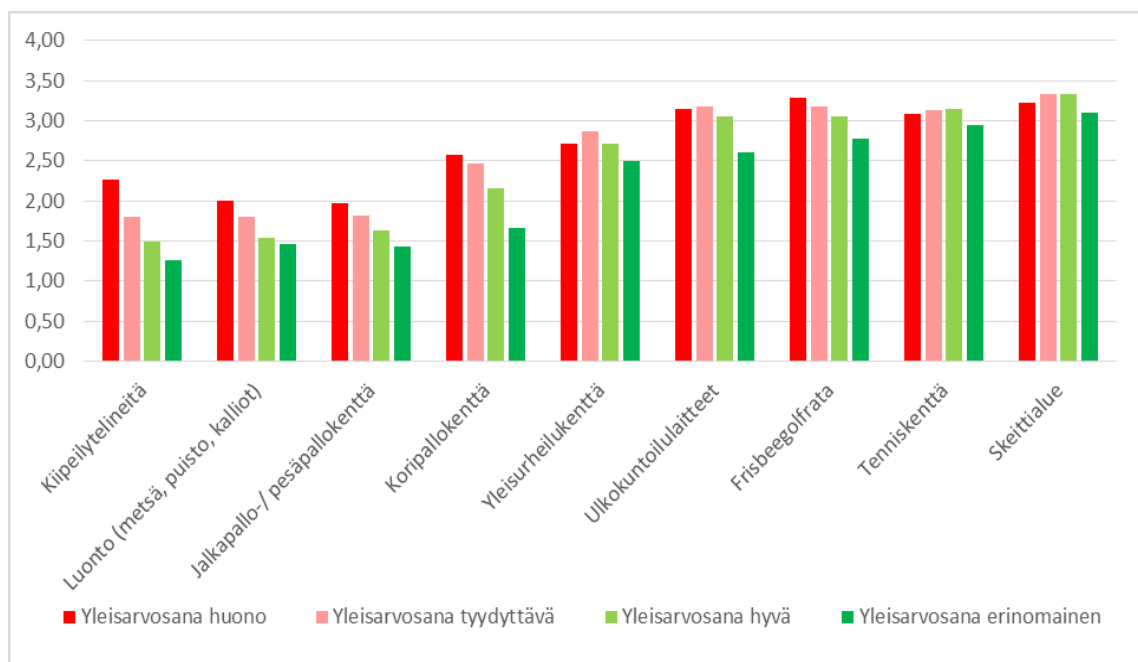
Opinnäytetyön tuloksissa koskien oppilaitosten sijainnin vaikutusta ulkoliikuntaolosuhteiden nykytilaan, päädyttiin samansuuntaisiin tuloksiin kuin vuonna 2003 toteutetussa selvityksessä (Norra, Ruokonen & Karvinen 2004, 30–31). Maaseudulla sijaitsevista koulupihoista 74,70 % oli hyvässä tai erinomaisessa kunnossa keskustakoulujen vastaavan osuuden ollessa vain 49,87 % (Kuvio 12). Taajamakoulujen tulokset sijoittuivat maaseutu- sekä keskustakoulujen väliin. Huomioitavaa on, että keskustoissa sijaitsevien koulujen pihat arvioitiin erinomaisiksi taajamakouluja useammin.

Kuvio 12. Yleisarvosanojen jakautuminen sijainnin mukaan

6.3 Etäisyydet muihin liikuntapaikkoihin

Vastaajilta kysyttiin etäisyyksiä muihin liikuntamahdollisuuksiin, jotka eivät ole opilaiden välituntikäytössä. Koulut, joiden pihat ovat saaneet yleisarvosanaksi erinomainen, sijaitsevat muita kouluja useammin yleisten liikuntamahdollisuuksien läheisyydessä (Kuvio 13). Yleistä liikuntamahdollisuuksista kiipeilytelineet, luonnon olosuhteet sekä jalka- ja pesäpallokentät sijaitsevat useimmiten koulujen läheisyydessä riippumatta koulupihojen kunnosta.

Kuvio 13. Etäisyydet muihin liikuntapaikkoihin suhteutettuna koulupihojen yleisarvosanoihin

6.4 Vastanneiden lukumäärä sekä yleisarvosanojen keskiarvot maakunnittain

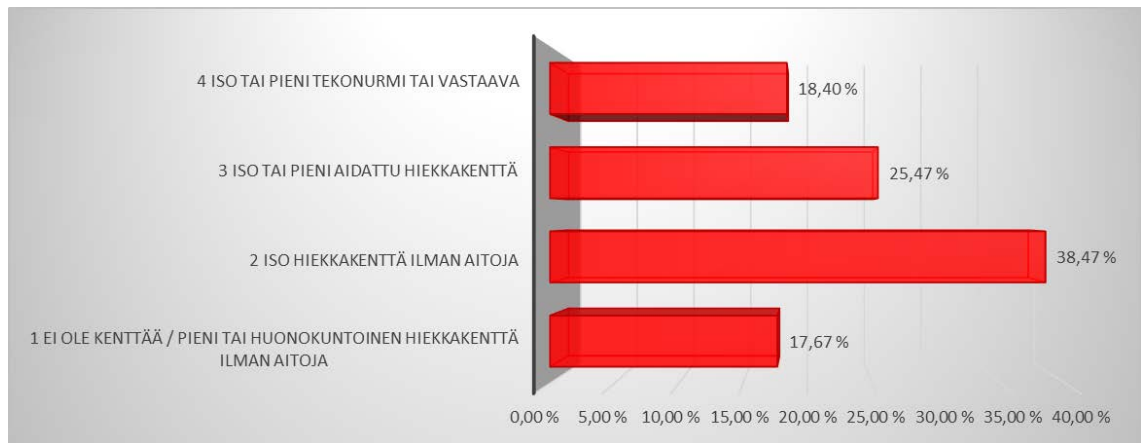
Ulkoliikuntaolosuhteiltaan parhaat koulut sijaitsevat Pohjois-Savossa (yleisarvosanojen keskiarvo 2,93). Eniten vastauksia tuli Uudeltamaalta ja vähiten Kainuusta. Huonoimmassa kunnossa ovat Uudenmaan koulupihojen ulkoliikuntaolosuhteet (Taulukko 1).

Taulukko 1. Vastanneiden lukumäärät sekä yleisarvosanojen keskiarvot maakunnittain

Maakunta	Vastanneiden lukumäärä	Yleisarvosanojen keskiarvot
Pohjois-Savo	69	2,93
Keski-Suomi	46	2,89
Satakunta	77	2,86
Pohjois-Karjala	54	2,83
Etelä-Karjala	42	2,83
Lappi	53	2,83
Etelä-Savo	55	2,82
Kanta-Häme	57	2,81
Etelä-Pohjanmaa	97	2,77
Kainuu	18	2,72
Päijät-Häme	51	2,65
Keski-Pohjanmaa	30	2,63
Varsinais-Suomi	139	2,63
Pohjanmaa	89	2,62
Pohjois-Pohjanmaa	142	2,61
Pirkanmaa	60	2,57
Kymenlaakso	64	2,48
Uusimaa	354	2,42
Kaikki yhteensä	1497	2,65

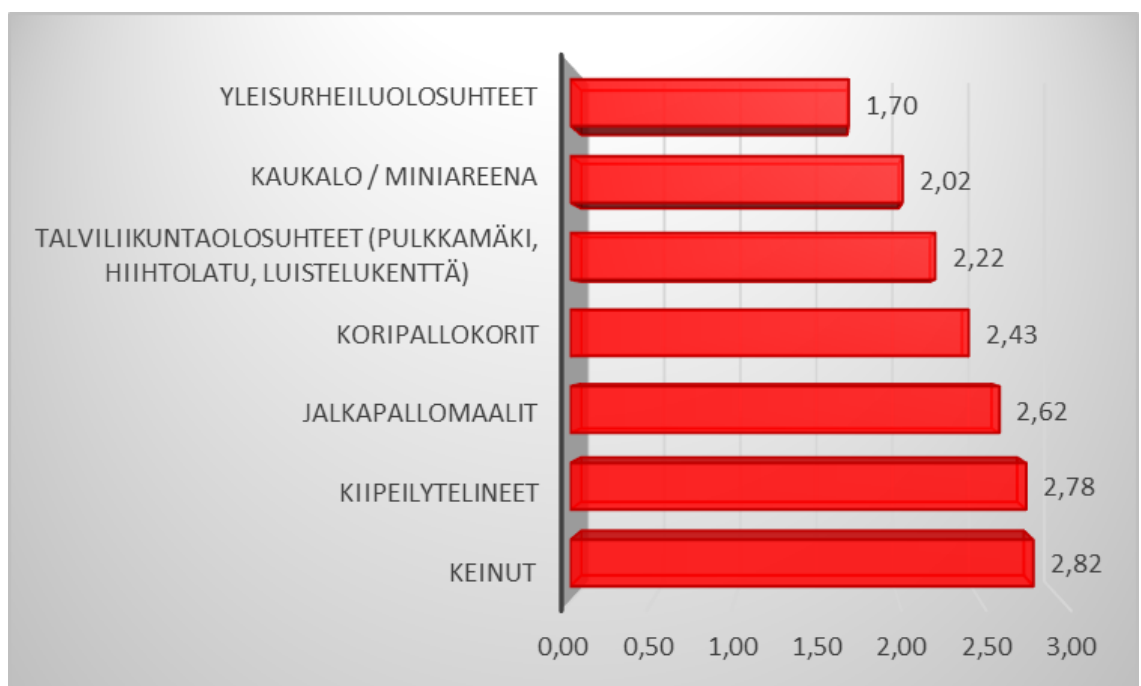
6.5 Yksittäisten liikuntaolosuhteiden määrä ja kunto

Kyselylomakkeen neljännessä kysymyksessä kartoitettiin koulujen kenttien nykytilaa. Suomen yleisin kenttämuto peruskoulujen yhteydessä on iso hiekkakenttä ilman aitoja (Kuvio 14). Tekonurmikenttien osuus kaikista peruskoulujen kentistä on vielä toistaiseksi varsin pieni. Ensisijaista peruskorjausta vaativia kenttiä on lähes yhtä paljon kuin tekonurmikenttiä.

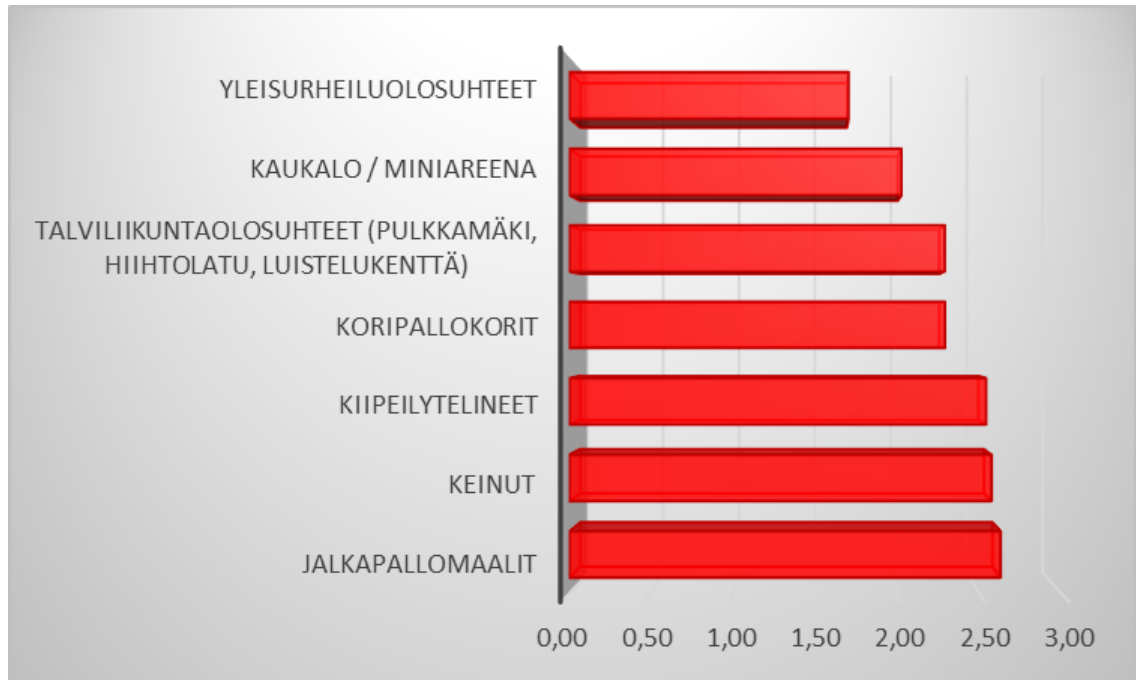
Kuvio 14. Peruskoulujen kenttien nykytila

Ulkoliikuntaolosuhteista parhaassa kunnossa ovat keinut ja kiipeilytelineet (Kuvio 15). Tulos saattaa johtua keinujen sekä kiipeilytelineiden suuresta määrästä. Yksittäisten liikuntaolosuhteiden kunnan keskiarvoa laskee kyseisen olosuhteen mahdollinen puuttuminen.

Kuvio 15. Yksittäisten liikuntaolosuhteiden kunnan keskiarvot

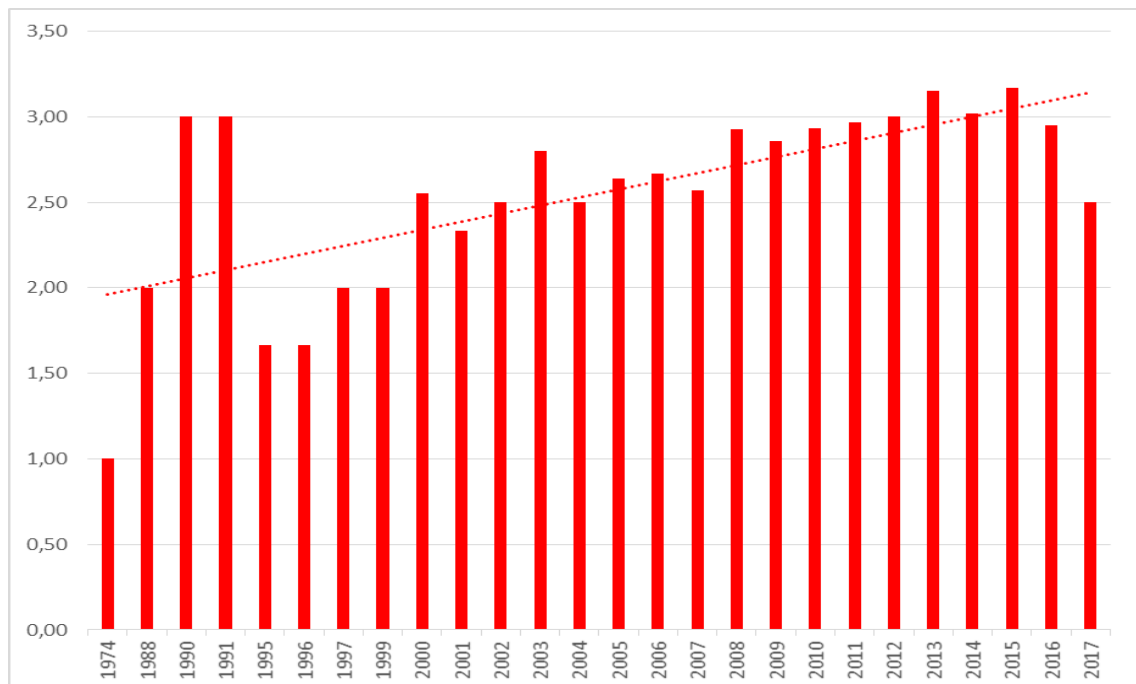
Jalkapallomaaleja on peruskoulujen piholla yksittäisistä olosuhteista eniten (Kuvio 16). Vastaajia on pyydetty arvioimaan välituntikäytössä olevien liikuntaolosuhteiden määrä. Arviointiin on vaikuttanut vastaajan käsitys käytettävissä olevien olosuhteiden riittävyydestä koulun oppilasmäärään nähden. Tuloksia tarkasteltaessa tulee huomioida olosuhteen puuttumisen laskevan vaikutus keskiarvolukuun.

Kuvio 16. Yksittäisten liikuntaolosuhteiden lukumäärien keskiarvot

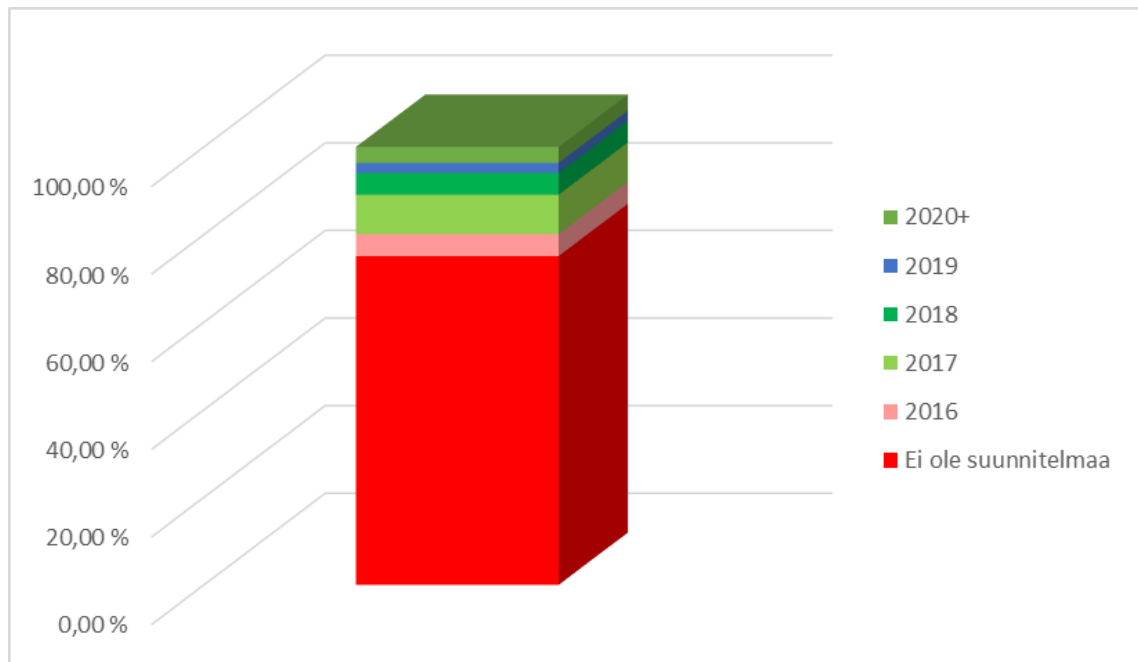
6.6 Aiemmat ja tulevat perusparannukset suhteutettuna pihan kuntoon

Koulupihojen ulkoliikuntaolosuhteiden yleisarvosana on parempi viime vuosina peruskorjatuilla pihoilla verrattuna pihoihin, joiden peruskorjauksesta on jo aikaa (Kuvio 17). Huomioitavaa on, että kuviosta ei pysty tulkitsemaan peruskorjattujen pihojen vuosittaista lukumäärää. Suurin osa peruskorjauksista sijoittui vastaajien mukaan 2000-luvulle.

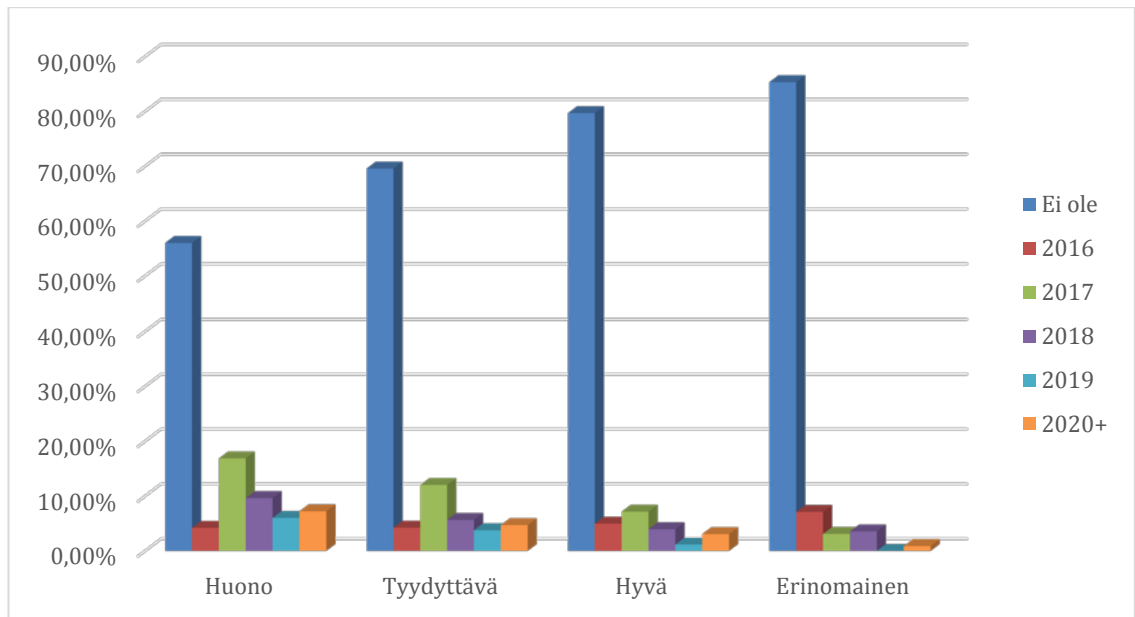
Kuvio 17. Yleisarvosanojen keskiarvot suhteutettuna perusparannusten ajankohtaan.

Opinnäytetyön kartoituksen mukaan ainoastaan 24,93 % kouluista oli suunnitellut perusparannuksia koulupihan toiminnallisuuden kehittämiseksi tulevina vuosina (Kuvio 18). Kyseinen osuus on huomattavasti alhaisempi kuin aiempina vuosina tehtyjen selvitysten vastaavat osuudet. Valtakunnallisen lähiliikuntapaikkojen seurantaselvityksen mukaan vuonna 2003 54 % kouluista oli suunniteltu pihalueen kehittämistoimenpiteitä, kun vuonna 2013 vastaava luku oli 47 %. (Norra ym. 2015, 32.) Vaikka lähiliikuntapaikkarakentaminen on ollut valtion liikuntapaikkarakentamisen merkittävänä painopistealueena vuodesta 2000 asti (Valtion liikuntaneuvosto 2014, 14), niin opinnäytetyön tulokset osoittavat kuntien olevan edelleen passiivisia koulujen liikuntaolosuhteiden kehittämistoimenpiteiden suunnittelu- sekä toteuttamistyössä.

Kuvio 18. Koulupihan toiminnallisuuden perusparannussuunnitelmat

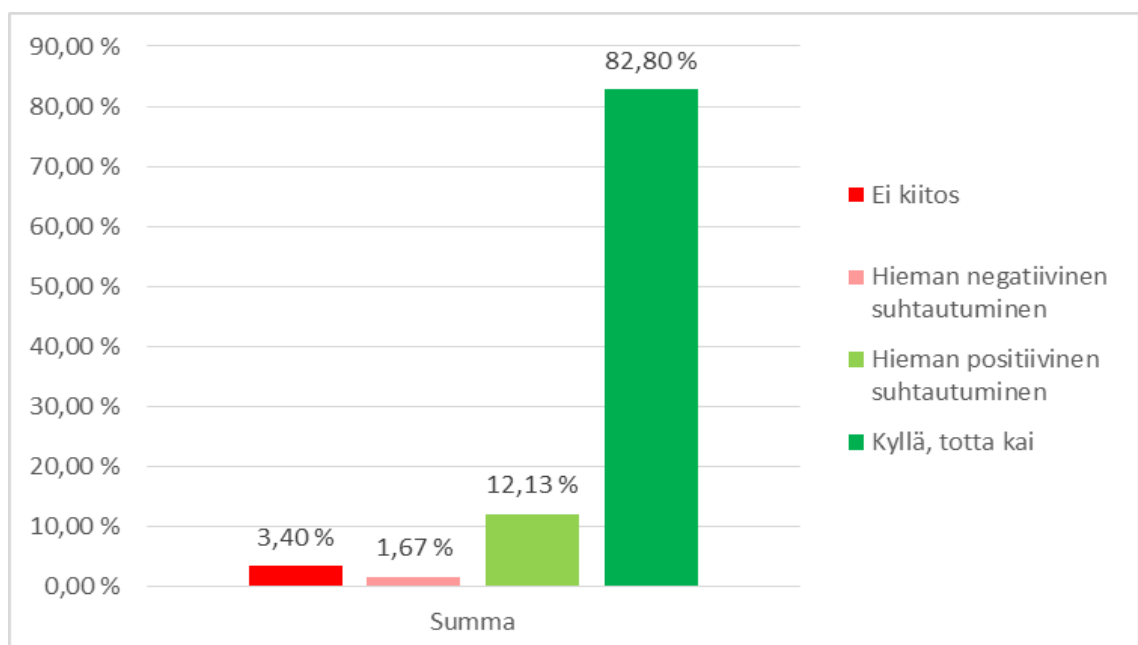
Tulosten mukaan tulevat perusparannukset suuntautuvat erityisesti sellaisten koulujen pihoihin, joiden nykytila on huono (Kuvio 19). Huonon yleisarvosanan saaneet koulupihat peruskorjataan lähivuosina tyydyttävän, hyvän tai erinomaisen arvosanan saaneita koulupihoja aikaisemmin, mikä saattaa näkyä erinomaisen arvosanan saaneiden koulujen perusparannussuunnitelmien puuttumisena. Koulupihan toiminnallisuuden perusparannus on suunnitteilla jopa 43,98 % huonon yleisarvosanan saaneista koulupihoista. Vastaava osuus erinomaisen yleisarvosanan saaneista kouluista on 14,67 %.

Kuvio 19. Pihan toiminnallisuuden perusparannus suunnitelmissa lähivuosina ryhmiteltyinä yleisarvosanan mukaan

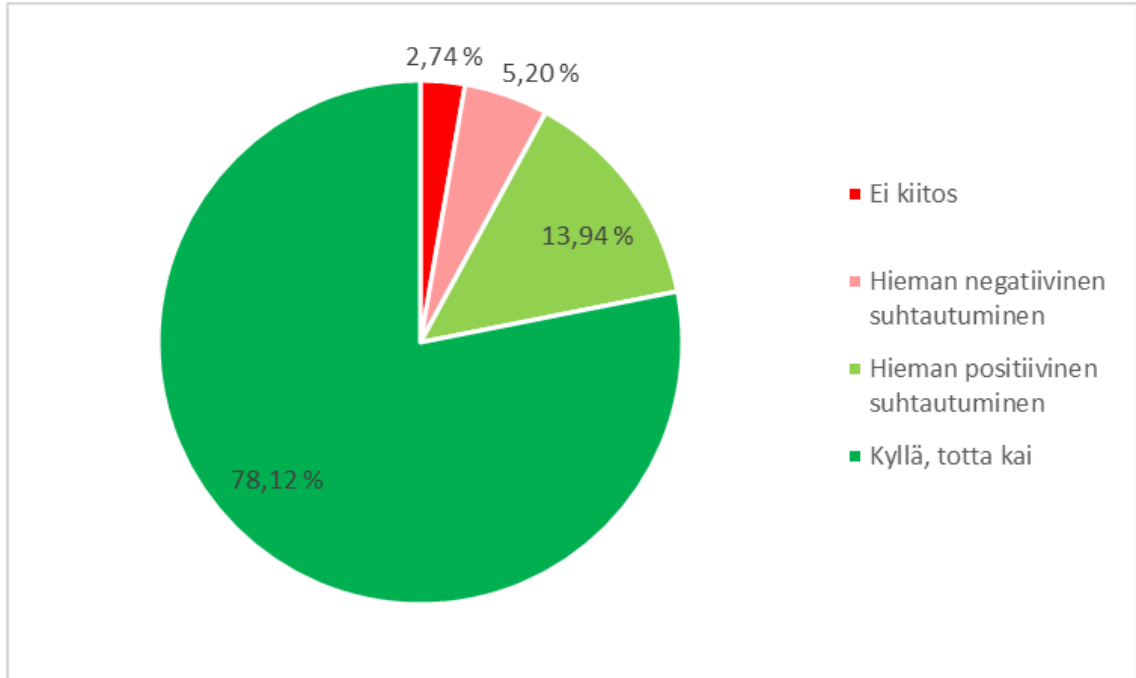
6.7 Vastaajien suhtautuminen koulupihaan kehittämiseen ja vapaa-ajankäyttöön

Vastaajat olivat yksimielisiä, että koulun pihaa tulisi kehittää lähiliikuntapaikaksi. Jopa 94,93 % kyselyyn osallistuneista vastaajista suhtautui hieman tai erittäin positiivisesti koulupihaan lähiliikuntapaikana (Kuvio 20). Valtaosa vastaajista suhtautui myös vuonna 2003 tehdyn valtakunnallisen koulupihojen liikuntaolosuhdeselvityksen mukaan positiivisesti suunnitelmiin kehittää koulupihaa lähiseudun asukkaita palvelevaksi lähiliikuntapaikaksi. (Norra, Ruokonen & Karvinen 2004, 32–33).

Kuvio 20. Vastaajien suhtautuminen koulupihaan kehittämiseen lähiliikuntapaikaksi

Koulupihan käyttöön iltaisin sekä viikonloppuisin suhtauduttiin erittäin suopeasti. Ainoastaan 7,94 % vastaajista suhtautui koulupihan käyttöön vapaa-ajalla hieman negatiivisesti tai oli asiaa vastaan (Kuvio 21). Vastaukset olivat hyvin samansuuntaisia riippumatta oppilaitoksen muodosta, sijainnista tai koosta.

Kuvio 21. Vastaajien suhtautuminen koulupihan käyttöön vapaa-ajalla

6.8 Avoimet vastaukset

Vastaajien mukaan koulupihojen parhaita ominaisuuksia ovat luonto, koulupihan toimiminen lähiliikuntapaikkana sekä erilaiset liikuntavälineet. Tärkeäksi koettiin esimerkiksi, että on *”paljon tilaa lapsille leikkiä ja pelata, luonto lähellä, oikeita puita kiipeilyyn telineiden lisäksi”* (Kuvio 22).

Kuvio 22. Hirvikosken koulun pihalla saa kiipeillä puissa (Weckman 2016)

Metsät, kivet, kalliot ja puistot ovat keskeisiä ulkoliikuntaolosuhteita monissa kouluissa. Eräs vastaaja piti tärkeänä, että *”luonto on lähellä ja oppilailla on mahdollisuus leikkiä metsässä välituntisin”* (Kuvio 23). Rakennetuista liikuntaolosuhteista positiivista palautetta saivat rantalentopallokentät, frisbeegolfradat sekä monitoimiareenat.

”Varsin hyvät, sillä meillä on kallioinen luonnonpiha ja varsin uudet leikkivälineet.”

”Maaseutukoulu, jossa luonto äärellä ja pihapiirissä muutenkin mahdollisuuksia toimia rakennetussa tai luonnontilaisessa ympäristössä.”

Kuvio 23. Sallatunturin koulun luonnonläheinen piha (Kettunen 2016)

Oppilasmäärään nähden liian pieni piha tai vähäinen liikuntaolosuhteiden määrä olivat koulupihojen suurimpia heikkouksia, koska esimerkiksi *”oppilasmäärään nähden leikkivälineitä ja virikkeitä ei ole riittävästi. Vain kaksi keinua yhteensä (4 istumapaikkaa) ja yksi pieni kiipeilyteline pienille lapsille. Pihaan on tehty maalauksia esim. tervapata ja juoksurata”*. Yleisinä ongelmina koettiin myös kunnosapidon toimimattomuus, väestötiloissa toimiminen, koulupihan kehittämisen tahdotilan puuttuminen kunnassa, ilkeä iltaisin sekä pölyinen tai märkä piha.

”Koulupiha pitää olla riittävän iso ja sieltä pitää löytyä toimintapaikkoja. Se lisää oppilaiden aktiivisuutta ja ehkäisee koulukiusaamista. Joutilaisuus lisää häiriökäyttäytymistä. Onko tämä nykyään unohdettu kokonaan, kun perustetaan mammuttikouluja?”

”Koulun piha pinta-alaltaan liian pieni oppilasmäärään nähden.”

”Hiekkakenttä on surkeassa kunnossa. Vesi lätköityy pitkäksi aikaa. Kenttäaluetta voisi helposti kehittää paremmaksi ja koululla on valmiit suunnitelmat. Vain raha ja tahtotila puuttuu.”

Muutamissa kouluissa, joissa ala- sekä yläkoulu toimivat lähellä toisiaan toivottiin, että myös yläkoulun piha laitettaisiin kuntoon, koska *”koulun piha-alue vaatisi päivittämistä. Frisbeegolfrata olisi ensisijainen toive lähietäisyydelle”*. Koulupihoille toivottiin yleisimmin hiihtolatua, frisbeegolfrataa sekä lisää keinoja ja kiipeilytelineitä. Eniten toivottiin ministadionia tai monitoimiareenaa (Kuvio 24).

”Ministadion/monitoimikenttä palvelisi erinomaisesti sekä koulun että lähialueen asukkaiden tarpeita.”

”Hiihtoladun saaminen koulun läheisyyteen ollut erityisen hankalaa. Tällä hetkellä hiihtolatupohjaa tekevät vanhemmat talkootyönä. Jään ja kaukalon talvikunnossapito heikkoa.”

”Lapset kaipaavat lisää keinoja ja kiipeilyyn telineitä, samoin parkour-mahdollisuutta.”

Kuvio 24. Tuusulan Kirkonkylän koulun uudet monitoimiareenat (Kanerva 2015)

7 POHDINTA

7.1 Kehitysehdotukset

Yläkoulujen pihat tulisi kunnostaa asianmukaiselle tasolle. Kartoituksen selkeimmät tulokset löytyvät yleisarvosanojen jakautumisessa. Suurin osa yläkoulujen pihoista on huonossa tai tyydyttävässä kunnossa, kun vastaavasti alakoulujen pihoista suurin osa on hyvässä tai erinomaisessa kunnossa. Avoimissa vastauksissa tuli myös vahvasti esille rehtoreiden toive siitä, että yläkoululaisille tulisi tarjota olosuhteet mielekkäälle liikunnalliselle tekemiselle koulupäivän aikana. Ensimmäinen kehitysehdotus on yläkoulujen pihojen viihtyisyyteen sekä mielekkäisiin liikuntamahdollisuuksiin panostaminen.

Resurssit tulisi suunnata yläkoulujen pihojen sekä huonojen alakoulujen ja yhteiskoulupihojen kehittämiseen. Huonon yleisarvosanan saaneita koulupihoja oli yhteensä 11,07 %, joka vastaa valtakunnallisesti noin 279 peruskoulua tai noin 57 000 oppilasta. Suurin osa lähes 57 000 peruskoululaisesta viettää yli tunnin virikkeetöntä aikaa pihalla jokaisena koulupäivänä. Toinen kehitysehdotus tähtää kaikkien Suomen koulupihojen saamiseksi vähintään tyydyttävään kuntoon.

Suurimmaksi heikkoudeksi koulujen pihalla koettiin pihan koon ja välineistön riittämättömyys oppilasmäärään nähden. Suomessa ei ole enää valtionhallinnon ohjeita siitä, kuinka iso koulupihan tulisi olla. Koulupihan koon voi koulutuksenjärjestäjä itse päättää. Vieläkin käytetään suosituksia vuodelta 1979: koulupihan tulisi olla vähintään 15 000 m² ja lisäksi 20 m² oppilasta kohden. Välituntialueen koosta on olemassa ohjeistus, jonka mukaan välituntialueen tulisi olla vähintään 5m² ja enintään 10 m² oppilasta kohden, mutta ainakin 500 m² kokoinen. (Tapaninen 2006.) Muissa pohjoismaissa on annettu ohjeistuksia ainoastaan koulupihojen koosta. Norjassa paikallinen sosiaali- ja terveystieteiden neuvosto julkaisi vuonna 2003 suositukset oppilaiden vapaasta piha-alueen koosta. Keskimääräinen minimisuositus oli 50 m² vapaata tilaa oppilasta kohden. (Sosial- og helsedirektoratet 2003, 35–36.) Ruotsissa on paikallisia suosituksia koulupihan koosta. Suositukset ovat 20–40 m² piha-alueen laatu huomioiden. Uppsalan kunnan suositus vuodelta 2011 on varhaiskasvatuksessa 40 m² ja perusopetuksessa 30m² oppilasta kohden. Malmön kaupunki on asettanut varhaiskasvatuksessa minimikooksi 30

m² lasta kohden. On vaikeata antaa tarkkaa määritelmää, kuinka suuri alueen tulisi olla. (Lenninger 2014, 11–13.)

Suomeen tulisi laatia uudet suositukset koulupihojen rakentamisesta. Oppilasmäärään nähden liian pieni piha tai riittämättömät välineet ovat koulupihojen suurimpia heikkouksia. Suomesta puuttuvat nykyaikaiset suositukset koulupihan koosta. Tällä hetkellä edelleen käytössä oleva suositus on vuodelta 1979. Muiden Pohjoismaiden suositukset koulupihojen koosta oppilasmäärään nähden ovat selvästi suurempia sekä uudempia kuin Suomen vastaavat. Norjan suositus piha-alueen koosta on kymmenkertainen ja Ruotsin 4–6 kertaa suurempi kuin Suomen. (Lenninger 2014, 11–13). Kolmas kehitysehdotus painottaa uusien koulupihasuositusten tärkeyttä uusien pihojen suunnittelu- ja rakentamistyössä.

Opinnäytetyön tulosten mukaan yläkoulupihat olivat selkeästi heikommassa kunnossa kuin ala- ja yhtenäiskoulujen pihat. Yläkoulujen pihojen huono kunto voi vaikuttaa yläkoululaisten välituntiliikunnan määrään. Yläkoululaiset liikkuvat välitunneilla vähemmän kuin alakoululaiset (Kaukonen & Lipsanen 2011, 21–24; Latonen & Pajunoja 2012, 39–43; Tammelin, Laine & Turpeinen 2013, 19–38). Vuonna 2008 tehdyn olosuhdeselityksen mukaan ainoastaan 25 % yläkoulupihoista vastasi yläkoululaisten välituntiliikuntatarpeita (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, 27, viitaten Ruokonen, Norra, Suhonen & Karvinen 2009).

Koulupihaohjelma tulisi löytyä jokaisesta kunnasta. Hyvinä esimerkkeinä toimivat Huittinen, Jyväskylä ja Vantaa, joiden lähiliikunta- ja koulupihaohjelmiin perehdyttiin opinnäytetyötä tehdessä. Ainoastaan osalla Suomen kunnista on suunnitteilla koulupihojen perusparannustoimenpiteitä. Perusparannuksia suunnitellaan erityisesti kouluille, joiden yleisarvosana on huono tai tyydyttävä. Huomioitavaa on kuitenkin se, että myös hyvälle ja erinomaisille koulupihoille on suunnitteilla perusparannuksia. Kunnilla tulisi olla ajankohtainen kokonaiskuva koulupihojen kunnosta. Opinnäytetyön tulosten kokonaisyhteenveto (Liite 5) on suuntaa-antava pohja kuntakohtaisen kehittämistyön tueksi. Yhteenvedon avulla voidaan laatia koulupihasuunnitelma, joka pystytään linkittämään kunnan muihin suunnitelmiin, esimerkiksi liikuntapaikka- sekä kouluverkostosuunnitelmiin. Avoimissa vastauksissa ilmeni vastaajien huoli koulupihojen kunnossapidon riittämättömyydestä. Kuntien tulisi jakaa vastuualueet selkeästi koskien koulupihojen tarpeen

määrittelyä, rakentamista sekä kunnossapitoa. Tällä tavoin kuntatasoinen tasa-arvo koulupihojen kunnon osalta toteutuisi paremmin. Neljäs kehitysehdotus on saada koulupiha- tai lähiliikuntapaikkaohjelma kaikkiin kuntiin, joissa on yli kymmenen peruskoulua.

7.2 Pohdintaa työn eettisyydestä ja luotettavuudesta

Kyselyyn vastaaminen oli rehtoreille vapaaehtoista. Sähköisen kyselyn saate-tekstissä mainittiin, että tulokset julkaistaan avoimessa sähköisessä tietokannassa. Peruskoulujen rehtoreilla on varsin pienet vaikutusmahdollisuudet koulupihojen kuntoon, eli voidaan olettaa, että vastaajat eivät kokeneet arvioivansa omaa työpanostaan subjektiivisesti vaan koulunpihaa ulkopuolisena arvioijana. Rehtorin roolia vastaajana ei tarkennettu saate-tekstissä. Kysely jaettiin kuntiin aluehallintovirastojen kautta, jotka toimivat liikuntapaikkarakentamisen avustusten myöntäjänä. Hypoteettinen oletamus on, että vastaaja on saattanut antaa koulupihasta todellisuutta huonomman kuvan paremman valtionavustuksen toivossa.

Jokainen vastaaja vastasi kyselyyn oman näkemykseensä pohjautuen. Strukturoidussa kysymyksissä välineistöä arvioitiin suhteellisilla käsitteillä kuten määrä ja kunto. Koulut ovat heterogeenisiä laitoksia, joten oppilasmäärä, koulumuoto ja koulun sijainti ovat esimerkkejä tekijöistä, jotka voivat vaikuttaa vastauksiin. Kyseiset muuttujat kartoitettiin kyselyn taustakysymyksinä, mutta painottaen, että tämän kartoituksen tulokset ovat Suomen peruskoulujen rehtoreiden näkemys koulujen ulkoliikuntamahdollisuuksien nykytilasta. Kartoituksen tulokset olisivat saattaneet olla erilaisia, mikäli näkemyksiä olisi kysytty oppilailta, vanhemmilta tai lähiseudun asukkailta. Parannusehdotuksena painotetaan objektiivista kartoitusta, jossa muuttujien vaikutukset on minimoitu esimerkiksi tarkemmilla kysymyksillä tai ulkopuolisilla kartoittajilla. Kartoituksen kohderyhmä oli kuitenkin kokonaisuutena paras mahdollinen.

Reliabiliteetti, validiteetti, objektiivisuus, tehokkuus ja taloudellisuus, nopeus ja ajantasaisuus, avoimuus, hyödyllisyys ja käyttökelpoisuus sekä hyvä aikataulutus ovat hyvän tutkimuksen toteutukseen vaadittavia perusedellytyksiä (Heikkilä 2008, 29–32; Lahtinen & Isoviita 2001, 25). Tutkimuksen luotettavuuden varmistamiseksi tuloksia analysoitiin reliabiliteettia ja validiteettia tarkastellen. Tutkimuksen luotettavuutta tukee vastaajien suuri lukumäärä. 1501 vastaajaa antoi varsin kattavan näkemyksen Suomen peruskoulujen ulkoliikuntaolosuhteiden nykytilasta. Valitettavasti noin 1000 rehtoria jätti vastaamatta kyselyyn, mutta vastanneiden ryhmä edustaa hyvin kaikkia Suomen koulupihoja. Luotettavampia tuloksia saisi, mikäli vastausprosentti olisi vielä korkeampi. Parannusehdotuksena tähän ehdotetaan vastaamisesta muistuttamista kirjeitse tai puhelimitse. Ajanpuutteen vuoksi tässä kartoituksessa päädyttiin kasvattamaan vastausprosenttia lähettämällä muistutusviestejä sähköpostitse.

Kaupunkien koulupihojen ulkoliikuntaolosuhteiden keskiarvoja heikentävät korttelikoulujen pihat, joilla ei ole tilaa toteuttaa samankaltaisia liikuntaolosuhteita kuin taajama- tai maaseutukouluilla. Tulosten mukaan useiden kaupunkien huonokuntoisimmat pihat ovat korttelikoulujen pihoja. Kokonaisyhteenvedossa (Liite 5) ei ole merkitty erikseen, onko kyseessä korttelikoulu vai ei. Yhteenvedosta puuttuu myös merkintä, kuinka suuri osa kuntien kouluista on vastannut kyselyyn. Täsmällistä kuntien välistä vertailua on tämän aineiston perusteella mahdotonta tehdä, koska kuntakohtaiset vastausprosentit ovat asteikolla 0–100 %. Yhteenvedo peruskoulujen vastauksista kunnittain antaa luotettavan kokonaiskuvan kunnan peruskouluverkoston ulkoliikuntaolosuhteiden nykytilasta ainoastaan, jos kunnan kouluista yli 60 % vastasi kartoitukseen. Jalkautuminen koulujen pihoille olisi varmasti tuonut paljon lisää tietoa koulupihojen nykytilasta. Tulossiooon pyydettiin valokuvia erinomaiset arvosanat saaneen yhtenäiskoulun pihasta. Lisäkuviavien avulla pystyisi antamaan lukijalle tarkemman kuvan eri arvosanan saaneiden koulupihojen nykytilasta.

7.3 Pohdintaa ammatillisesta kehitymisestä

Työn viitekehyksen hahmottaminen vaati paneutumista alan tutkimuksiin. Uusimpaan tutkimustietoon tutustuminen oli erittäin antoisaa, ja antoi uusia näkökulmia

liikunta-alan kehittämiseen tulevaisuudessa. Lasten ja nuorten liikunnan nykytilasta ja merkityksestä on saatavilla erittäin paljon tutkimustietoa. Opinnäytetyöprosessi kehitti lähdekritiikkitaitoja sekä kykyä arvioida tutkimustiedon luotettavuutta. Aihe valittiin, koska kyseessä on valtakunnallisesti merkittävä ongelma, johon tulee etsiä ratkaisua. Koulupäiviin sisältyvän fyysisen aktiivisuuden edistäminen on erittäin ajankohtainen ja yhteiskunnallisesti tärkeä asia. Tutkimustietoon perehtyminen sekä tulosten analysointi oli erittäin mielekästä ja antoisaa. Suurimmat ongelmat liittyivät työn aikataulutukseen sekä opinnäytetyön kirjoittamiseen vaadittavan ajan löytämiseen.

Suomen rehtoreiden näkemykset koulupihojen ulkoliikuntaolosuhteiden nykytilasta tarkentuivat avoimien vastausten kautta. Nämä näkemykset motivoivat tekemään yhä enemmän työtä parempien koulupihojen saavuttamiseksi sekä suomalaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Työ ei ole vielä ohi, vaan oikeastaan se vasta alkaa. Valtiolla ja kunnissa koulupihojen edistämistyön parissa työskentelevä henkilöstö saa työn tulokset käyttöönsä. Tämä edistää lähitulevaisuudessa kaikkien Suomen peruskoululaisten liikuntaan innostavia sekä tervettä kasvua tukevia koulupäiviä.

LÄHTEET

- Asanti, R. 2013. Liikuntapedagogiikka osana koulun toimintakulttuuria. Teoksessa T. Jaakkola, J. Liukkonen & A. Säkslahti. Liikuntapedagogiikka. Jyväskylä: PS-kustannus, 67.
- Asikainen, S. 2013. Liikunnallinen koulu ei sammaloidu – Opettajat alakoulun liikunnallisuuden rakentajina. Itä-Suomen Yliopisto. Filosofinen tiedekunta/Soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osasto. Kasvatustieteen Pro gradu -tutkielma.
- Aluehallintovirasto 2016. Toiminta ja tehtävät. Viitattu 3.7.2016 <http://www.avi.fi/web/avi/avien-toiminta-ja-tehtavat#.V3j028tf0eE>.
- Blaxter, L., Hughes, C. & Tight, M. 1996. How to research. Buckingham: Open University Press.
- Bengtsson, L. & Westerberg, U. 2006. "Ibland är dom med inlärningssvårigheter lite klumpiga å sådär..."-en undersökning om sambandet mellan motorik och inläring hos elever i skolår 2. Examensarbete, Gymnastik- och Idrottshögskola, Stockholm.
- Bjarsell, E., Falk, K., Petersson, K. & Åkerblom, P. 2015. Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö. Karlskrona: Boverket.
- Borg, P. & Johnson, C. 2006. Sambandet mellan fysisk aktivitet och inläring. Undergraduate thesis. Örebro universitet, Pedagogiska institutionen, Örebro.
- Broberg, A., Hynynen, A., Iltanen, S., Kyttä, M. & Paronen, O. 2011. Yhdyskuntarakenne muokkaa lasten ja nuorten liikkumista. Liikunta & Tiede 2–3/2011, 11–17.
- Crane, J. & Temple, V. 2015. A systematic review of dropout from organized sport among children and youth. *European Physical Education Review* 21, 114–131.
- Devís-Devís, J., Peiró-Velert, C., Vicente, J., Beltrán-Carrillo, V.J. & Tomas, J.M. 2012. Brief report: Association between socio-demographic factors, screen media usage and physical activity by type of day in Spanish adolescents. *Journal of Adolescence*, Elsevier 35/1.
- Duncan, S., White, K., Mavoa, S., Stewart, T., Hinckson, E. & Schofield, G. 2015. Active transport, physical activity and distance between home and school in children and adolescents. *Journal of Physical Activity & Health*. Volume 13, issue 4, April, 447–453. DOI: 10.1123/jpah.2015-0054.
- Fahlén, J. 2007. Näridrott i skolmiljö, etapp 2 - en utvärdering av användningen av Tegs Näridrottsplats i Umeå. 2007. Umeå Universitet.
- Fogelholm, M. (toim.) 2008. Liikettä koulupihoille. Keravan lähiliikuntapaikkaprojektin loppuraportti. UKK-instituutti ja Nuori Suomi.

- Forsberg, C. & Jyrkkä, I. 2014. Suomalaisten nuorten fyysinen aktiivisuus ja ruu-
tuaika. Jyväskylän yliopisto. Liikuntakasvatuksen laitos. Liikuntapedagogiikan
Pro-gradu -tutkielma.
- Haapala, E. 2015. Liikunnallisuus voi tukea alaikäisten oppimista. *Liikunta &
Tiede* 2–3/2015, 4–7.
- Haapala, H., Hirvensalo, M., Laine, K., Laakso, L. & Tammelin, T. 2013. Oppilai-
den fyysinen aktiivisuus ja sosiaalinen hyvinvointi koulussa. Liikunnan ja kan-
santerveyden edistämissektori LIKES ja Jyväskylän Yliopisto.
- Hakamäki, P., Aalto-Nevalainen, P., Saaristo, V. & Ståhl, T. 2015. Liikunnan edis-
täminen kunnissa 2010-2014. Seurantaraportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön
julkaisuja 2015:18.
- Hankonen, N., Hynynen, S. & Laine, H. 2014. Lisää liikuntaa opiskelevan nuoren
arkeen – Miten rakentaa teoriaan ja tutkimusnäyttöön perustuva interventio.
Liikunta & Tiede 4/2014, 51–57.
- Heikinaro-Johansson, P., Tammelin, T., Palomäki, S., Lyyra, N. & Haapala, H.
2015. Laadukas koululiikunta on osa aktiivista ja viihtyisää koulupäivää. *Lii-
kunta & Tiede* 2–3/2015, 70.
- Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hirvensalo, M., Hankonen, N., Autio, K., Jussila, A-M., Kostamo, K., Kaaja, E. &
Malvela, M. 2015. Liikkujaksi, mutta miten? *Liikunta & Tiede* 2–3/2015, 56–59.
- Howie, E. K., Schatz, J. & Pate, R. R. 2015. Acute effects of classroom exercise
breaks on executive function and math performance: A dose-response study.
Research Quarterly for Exercise and Sport 86 (3), 217–224. DOI:
10.1080/02701367.2015.1039892.
- Husu, P., Suni, J., Vähä-Ypyä, H., Sievänen, H., Tokola, K., Valkeinen, H., Mäki-
Opas, T. & Vasankari, T. 2014. Suomalaisten aikuisten kiihtyvyyssmittarilla mi-
tattu fyysinen aktiivisuus ja liikkumattomuus. *Suomen lääkärilehti* 25–32/2014,
vuosikerta 69, 1864.
- Jaakkola, T., Yli-Piipari, S., Huotari, P., Watt, A. & Liukkonen, J. 2015. Funda-
mental movement skills and physical fitness as predictors of physical activity:
A 6-year follow-up study. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in
Sport*, 74–81. DOI: 10.1111/sms.12407.
- Johnston, J. A., Dzewaltowski, D. A., Estabrooks, P. A. & Johannes, E. 2001.
Increasing physical activity participation of middle school children: An applica-
tion of the healthy places framework. *Journal of Sport & Exercise Psychology*.
June 2001 Supplement, Vol. 23 Issue 2, 12–13.
- Jylhä, I. 2000. Koulupiha osa oppimisympäristöä. *Erityiskasvatus* 1/2000, 7.

- Liikuntapaikat.fi 2016. Liikuntapaikat. Viitattu 15.6.2016
<https://www.jyu.fi/sport/laitokset/liikunta/liikuntapaikat>.
- Kalari, J. 2016. Liikunnan taitaminen rakentuu kouluiässä. *Liikunta & Tiede* 2-3/2016, 4–6.
- Kaukonen, S. & Lipsanen, J. 2011. Välitunnit fyysisesti aktiivisemmiksi. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos ja liikuntatieteiden laitos. Kasvatustieteen ja liikuntapedagogiikan Pro gradu -tutkielma.
- Keskinen, K. L. 2015. Kaikkea ei voi saada... Pääkirjoitus. *Liikunta & Tiede* 5/2015, 2.
- Kokko, S., Hämylä, R., Villberg, J., Aira, T., Tynjälä, J., Tammelin, T., Vasankari, T. & Kannas, L. 2015. Liikunta-aktiivisuus ja ruutuaika. Teoksessa S. Kokko & R. Hämylä (toim.) Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2014. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2015:2. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö/Valtion liikuntaneuvosto. 14–20.
- Kokkonen, J. 2010. Valtio liikuntarakentamisen linjaajana, 80 vuotta valtion tukipolitiikkaa. Liikuntatieteellisen seuran julkaisusarja.
- Kokkonen, J. 2013. Liikunta hyvinvointivaltiossa, Suomalaisen liikuntakulttuurin lähihistoria. Suomen Urheilumuseo.
- Korpi, K., Mäkelä, S. & Hirvensalo, M. 2014. Liikuntakykyisyyden ja sosiaalisen aseman yhteys alakoululaisilla pojilla. *Liikunta & Tiede* 1/2014, 44–48.
- Kujala, U. 2013. Liikuntaa, tarpeeksi, sopivasti, turvallisesti – terveydeksi. *Liikunta & tiede* 2–3/2013, 4–8.
- Kulmala, J., Kallio, J., Hakonen, H. & Tammelin, T. 2013. Liikkuva koulu -ohjelman vaikutus alakoulun oppilaiden fyysiseen aktiivisuuteen koulussa vietetynä aikana. Liikunnan ja kansanterveyden edistämisyhtiö LIKES.
- Kuntalaki 410/2015.
- Kämppi, K., Asanti, R., Hirvensalo, M., Laine, K., Pönkkö, A., Romar, J-E. & Tammelin, T. 2013. Viihtyvyyttä ja työrauhaa. Koulun henkilökunnan kokemukset ja näkemykset liikunnallisen toimintakulttuurin edistämisessä. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 269.
- Lahtinen, J. & Isoviita, A. 2001. Asiakaspalvelun ja markkinoinnin perusteet. Avaintulos oy.
- Laine, A. 2015. Liikuntavalistus, visiot ja arkitodellisuus. *Liikunta & Tiede* 2-3/2015, 63.
- Lara-Sánchez, A. J., Zagalaz-Sánchez, M. L., Martínez-López, E. J., Berdejo-Del-Fresno, D. 2010. Non-traditional sports at school. Benefits for physical and motor development. *Journal of Physical Education & Sport / Citius Altius Fortius* 2010, Vol. 28 Issue 4, 47–50.

- Larouche, R. 2013. Assessing the health-related outcomes and correlates of active transportation in children and youth. Julkaistu 10.12.2013. Viitattu 23.12.2015 www.nrctesearchpress.com/apnm.
- Latonen, E. & Pajunoja, T. 2012. Liikkuvatko oppilaat välitunneilla? Liikkuva koulu -hankkeessa mukana olleiden 4.–9.-luokkalaisten oppilaiden välituntiaktiivisuus. Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteiden laitos. Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma.
- Lehmuskallio, M., Konkarikoski, L. & Tiistola, T-M. 2015. Fyysisen aktiivisuuden perussuositus kouluikäisille – tunnettuus, toteutumisarvio ja huoli alakoululaisten vanhempien keskuudessa. *Liikunta & Tiede* 6/2015, 70–77.
- Lenninger, A. 2014. Mått och steg – resonemang kring ytbehov. Teoksessa S. de Laval (Toim.) *Skolans och förskolans utemiljöer. Kunskap och inspiration till stöd vid planering av barns utemiljö*. Skolhusgruppen, 11–13.
- Liikkuva koulu -ohjelma 2016. Liikkuva koulu. Viitattu 13.8.2016 <http://www.liikkuvakoulu.fi/liikkuva-koulu>.
- Liikuntalaki 390/2015.
- Likitalo, H. & Rissanen, R. 1998. Tutkimusmenetelmät. Pohjois-Savon ammattikorkeakoulun julkaisut D8 / 1998.
- Lähiliikuntapaikkojen arviointitutkimus. 2007. Nuori Suomi ry:n julkaisuja. Opetus- ja kulttuuriministeriö.
- Lähdekorpi, T. 2015. Lähiliikuntapaikkasuunnitelma Huittisten kaupungille. Hämeen ammattikorkeakoulu. Liikennealan koulutusohjelma. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö.
- Mullender-Wijnsma, M., Hartman, E., de Greeff, J., Doolaard, S., Bosker, R. & Visscher, R. 2016. Physically Active Math and Language Lessons Improve Academic Achievement: A Cluster Randomized Controlled Trial. *American Academy of Pediatrics*. Viitattu 26.2.2016 http://pediatrics.aappublications.org/content/early/2016/02/22/peds.2015-2743?sso=1&sso_redirect_count=1&nfstatus=401&nftoken=00000000-0000-0000-0000-000000000000&nfstatusdescription=ERROR%3a+No+local+token.
- Nissinen, K. & Möttönen, V. 2013. Katsaus liikuntapaikkojen kysynnän ja tarjonnan indikaattoreihin. VTT Technology 135. Espoo.
- Norra, J., Ruokonen, R., Ehrlen, V., Polari, A., & Ahonen, A. 2015. Lähiliikuntapaikkarakentamista 15 vuotta -seurantaselvitys. Valon julkaisusarja nro 7/2015.
- Norra, J., Ruokonen, R. & Hintala, V. 2013. Jyväskylän kaupungin lähiliikuntaolosuhteiden nykytilanne ja kehittämissuhteet -loppuraportti. Nuori Suomi palvelut oy. Helsinki.

- Norra, J., Ruokonen, R. & Karvinen, J. 2004. Koulupihojen liikuntaolosuhteet. Valtakunnallinen tutkimus 2003. Nuori Suomi ry:n julkaisuja 2004:1.
- Nuori Suomi 2013. Yläkoulujen ulko- ja sisätilat liikkumaan innostaviksi! Viitattu 28.9.2016 http://www.liikkuvakoulu.fi/filebank/525-Ylakoulu_haaste.pdf.
- Nuorisotilastot 2016. Suomen nuorisotyön tilastot. Viitattu 3.5.2016 <http://www.nuorisotilastot.fi/#!/fi/kunta/Asukasluku/perus/choice-1/prosentit/whiteblue/Koko%20maa/Koko%20maa/table/Mit%C3%A4%20kautta%20tavoitetut%20nuoret%20tulivat%20etsiv%C3%A4n%20nuorisoty%C3%B6n%20piiriin%3Fnull/kunta/donut/>.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014. Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2014: 4. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö & Valtion liikuntaneuvosto.
- Pate, R.R., Mitchell, J.A., Byun, W. & Dowda, M. 2011. Sedentary behavior in youth. *British Journal of Sports Medicine* 45 (11), 906–913.
- Perusopetuslaki 1998/628.
- Pesonen, I., Mönkkönen, T. & Hokkanen, T. 2000. Menestyvä matkailuyritys. Helsinki: oy Edita Ab.
- Puronaho, K. (toim.) 2014. Drop-out vai throw-out, Tutkimus lasten ja nuorten liikuntaharrastusten kustannuksista. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2014:5.
- Rope, T. & Pöllänen, J. 1998. Asiakastytyväisyysjohtaminen. 4. painos. Juva: WSOY.
- Ruokonen, R., Norra, J., Suhonen, P. & Karvinen, H. 2009. Yläkoulujen liikuntaolosuhteet – valtakunnallinen selvitys 2008.
- Rusanen, L. 2016. Vantaan Kaupunki. Liikuntapäällikön haastattelu. 13.9.2016.
- Saunders, T.J. 2013. The health impact of sedentary behavior in children and youth. Julkaistu 5.12.2013. Viitattu 23.12.2015 www.nrcte-searchpress.com/apnm.
- Siiskonen, C. & Saasalu, H. 2015. Move! – kokemuksia käytännöstä. *Liikunta & Tiede* 4/2015, 60.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2013. Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2013: 10.
- Sote- ja maakuntauudistus 2016. Maakunnat ja kunnat edistävät hyvinvointia ja terveyttä. Viitattu 3.10.2016 <http://alueuudistus.fi/soteuudistus/hyvinvoinnin-edistaminen>.

- Suomen Diabetesliitto 2015. Yleistä diabeteksestä. Viitattu 6.4.2016
http://www.diabetes.fi/diabetestietoa/yleista_diabeteksesta/tilastotietoa.
- Syväoja, H. 2014. Physical activity and sedentary behaviour in association with academic performance and cognitive functions in school-aged children. LIKES-Research reports on sport and health 292. Jyväskylä: LIKES –Research Center for Sport and Health Sciences.
- Sääkslahti, A., Soini, A., Ilvonen, S., Laukkanen, A. & Mehtälä, A. 2015a. Lapsen laatuista liikuntaa. Liikunta & Tiede 2-3/2015, 51–54.
- Sääkslahti, A., Jaakkola, T., Ilvonen, S., Huotari, P. & Pietilä, M. 2015b. Move! on räätälöity suomalaiseseen kouluun. Liikunta & Tiede 4/2015, 55.
- Tammelin, T. & Karvinen, J. (toim.) 2008. Fyysisen aktiivisuuden suositus kouluikäisille 7–18-vuotiaille. Helsinki: Opetusministeriö, Nuori Suomi ry.
- Tammelin, T., Laine, K. & Turpeinen, S. (toim.) 2012. Liikkuva koulu -ohjelman pilottivaiheen loppuraportti. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 261. Jyväskylä: Liikunnan ja kansanterveyden edistämissektori LIKES. Viitattu 14.6.2016
http://www.liikkuvakoulu.fi/filebank/15-Liikkuvakoulu_loppuraportti_web.pdf.
- Tammelin, T., Laine, K. & Turpeinen, S. (toim.) 2013. Oppilaiden fyysinen aktiivisuus. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 272. Jyväskylä: Liikunnan ja kansanterveyden edistämissektori LIKES. Viitattu 13.6.2016
http://www.liikkuvakoulu.fi/filebank/473/oppilaiden-fyysinen-aktiivisuus_web.pdf.
- Tapaninen, R. 2006. Koulupihan suunnittelu ja rakentaminen. Artikkelit suoraan kirjoittajalta.
- Terveyden ja Hyvinvoinnin Laitos 2013. Kouluterveyskysely. Viitattu 14.6.2016
<https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely/tulokset>.
- Terveydenhuoltolaki 1326/2010.
- Tilastokeskus 2015. Peruskouluissa 546 100 oppilasta vuonna 2015. Viitattu 1.7.2016
http://www.stat.fi/til/pop/2015/pop_2015_2015-11-13_tie_001_fi.html.
- Turpeinen, S., Kallio, J., Haapala, H., Rajala, K., Lehtomäki, M. & Tammelin, T. 2015. Välitunti- ja koulumatkaliikunta. Teoksessa S. Kokko & R. Hämylä (toim.) Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2014. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2015:2. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö/Valtion liikuntaneuvosto, 57–64.
- Valtion liikuntaneuvosto 2014. Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2014:4.

- Vasara, E. 2004. Valtion liikuntahallinnon historia. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisu nro 157, 415.
- Weiler, R., Allardyce, S., Whyte, G. & Stamatakis, E. 2013. Is the lack of physical activity strategy for children complicit mass child neglect?. *Br J Sports MED* Month 2013 Vol 0 No 0. *BJSM Online first*. 9.12.2013. 10.1136/bjsports-2013-093018.
- Vesala, P. 2016. Koulupihan merkitys alakoulun oppilaille: Lapsen ja ympäristön vastavuoroisen suhteen analyysi. Itä-Suomen yliopisto. Filosofinen tiedekunta/Kasvatustieteiden ja psykologian osasto/Kasvatustiede, aikuiskasvatus ja ohjaus. Väitöskirja.
- Virta, K. 2000. Missä lapsi liikkuu. Ala-asteikäisten lasten liikkumisympäristö ja liikunnan sisältö. Nuori Suomi. Teoksessa J. Karvinen & J. Norra (toim.) Lasten liikuntapaikkojen suunnittelu. Helsinki: Rakennustieto oy, 19.
- Yang, X., Telama, R. & Laakso, L. 1996. Parents' physical activity, socioeconomic status and education as predictors of physical activity and sport among children and youths: A 12-year follow-up study. *International Review for the Sociology of Sport* 1996. Vol. 31 Issue 3, 273–294.

LIITTEET

- Liite 1. Opinnäytetyön toimeksiantositoumus
- Liite 2. Kyselylomake suomeksi
- Liite 3. Kyselylomake ruotsiksi
- Liite 4. Saatekirje
- Liite 5. Yhteenveto peruskoulujen vastauksista kunnittain
- Liite 6. Yhteenveto avoimien kysymysten vastauksista

Opinnäytetyön toimeksiantositoumus

I Opinnäytetyön toimeksiantositoumus

Yritys/Työyhteisö	
Yrityksen/Työyhteisön nimi: <i>LIIKUNNAN KOULU -OHJELMA / OPK / LIIGAS</i>	
Yhteyshenkilö: <i>ANTTI BLOM</i>	Asema/ammattinimike: <i>04160772042932</i>
Osoite	Puhelin: <i>040 348 7316</i>
Sähköposti: <i>ANTTI.BLOM@OPK.FI</i>	

Opinnäytetyö (mahdollinen tarkentava määrittely liitteenä)	
Opinnäytetyön aihe: <i>Oppilaslähtöisen kerhotoiminnan tukityökalun tarvekartoitus.</i>	
Opinnäytetyön suorittamista varten luovutettava tausta-aineisto:	Valmis:
Opinnäytetyön ohjaus toimeksiantajan taholta. Kuka ohjaa ja miten? <i>ANTTI BLOM</i>	
Toimeksiantajan edustaja sitoutuu	
☒ osallistumaan opinnäytetyösuunnitelman laadintaan ☒ mahdollistamaan työn suorittamisen työyhteisössä ☒ ohjaamaan opiskelijaa työhön liittyvissä ammatillisissa kysymyksissä ☒ osallistumaan mahdollisuuksien mukaan opinnäytetyöseminaareihin, antamaan työstä palautetta sekä lausunnon työn arviointia varten ☒ sopimaan tarvittaessa työn luottamuksellisista asioista opiskelijan ja ammattikorkeakoulun kanssa	
Allekirjoitus: <i>[Signature]</i>	

II Opiskelijan sitoumus opinnäytetyöhän

Opiskelija	
Opiskelijan etu- ja sukunimi: <i>Heikki Virtala / KRISTIAN ÅBÄCKA</i>	Opiskelijanumero: <i>A1501545 / A1501530</i>
Osoite: <i>Saukkokuja 1 E1, 01450 VANTAA</i>	Puhelin: <i>0408427927</i>
Sähköposti: <i>heikki.virtala@keuda.fi</i>	
Koulutus ja suuntautumisvaihtoehto: <i>Liikunnanohjaaja (YAMK) Työelämän kehittäminen ja esimiestyö</i>	
Opiskelija sitoutuu	
☒ suorittamaan työn suunnitelmallisesti ja ammattikorkeakoulun ohjeistusta noudattaen, ☒ käyttämään toimeksiantajalta saamaansa aineistoa vain opinnäytetyön tarkoitukseen, ☒ noudattamaan vaihtoehtoisuutta erikseen sovitun luottamuksellisen tausta-aineiston osalta sekä ☒ toimittamaan valmiin opinnäytetyön toimeksiantajalle sovitulla tavalla ja tarvittaessa esittelemään työn tuloksia toimeksiantajalle.	
Allekirjoitus: <i>[Signature]</i>	

III Opinnäytetyön ohjaus

Ohjaava Opettaja

Ohjaavan opettajan nimi: *HEIKKI HANNOLA*

Koulutus ja toimipaikka:

Puhelin: *040-5754711*Sähköposti: *heikki.hannola@lapinamk.fi*

Ammattikorkeakoulun edustajat sitoutuvat

- vastaamaan, että opinnäytetyön aihe ja tavoitteet vastaavat alan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyölle asetettuja kriteereja ja että opinnäytetyöprosessia ohjataan edistään työn valmistumista,
- vastaamaan opinnäytetyön arvioinnista,
- noudattamaan kaikissa vaiheissa ammattikorkeakoulun opinnäytetyöohjeistusta sekä
- noudattamaan vaihtoehtoisuutta erikseen sovitun luottamuksellisen aineiston osalta.

Allekirjoitus

Heikki Hannola

Koulutuksen yliopettaja

Koulutuksen yliopettajan nimi: *Outi Törmänen*Puhelin: *040 81 74 98615*Sähköposti: *outi.tormanen@lapinamk.fi*Allekirjoitus: *Outi Törmänen*

Opinnäytetyöt ovat julkisia. Jos työ sisältää toimeksiantajan kannalta luottamuksellista tietoa, sitä ei sisällytetä julkaistavaan opinnäytetyöhön. Tätä sitoumusmallia käytetään toistaiseksi.

Kyselylomake suomeksi

Suomen peruskoulujen pihojen liikuntamahdollisuuksien tilan kartoitus syksy 2016 (Huomioi vastauksissa ainoastaan alueet, jotka ovat oppilaiden välituntikäytössä. *-merkityt kysymykset ovat pakollisia).

1. Taustatiedot*:

Kunnan virallinen nimi _____ Koulun virallinen nimi _____

Koulun oppilasmäärä _____ Koulun luokka-asteet _____

2. Koulumuoto*:

 Alakoulu Yläkoulu Yhtenäiskoulu

3. Koulun sijainti*:

 Keskustasijainti Lähiö- tai taajamasijainti Kylä- tai maaseutusijainti

4. Arvioi koulun kenttä*:

☐ 1 Ei ole kenttää / pieni tai huonokuntoinen hiekkakenttä ilman aitoja	☐ 2 Iso hiekkakenttä ilman aitoja	☐ 3 Iso tai pieni aidattu hiekkakenttä	☐ 4 Iso tai pieni tekonurmi tai vastaava
--	--	---	---

5. Arvioi välituntikäytössä olevien kiinteiden liikuntavälineiden määrä*:

	1 Heikko/ Ei ole	2 Tyydyttävä	3 Hyvä	4 Erinomainen
Koripallokorit	☐	☐	☐	☐
Jalkapallomaalit	☐	☐	☐	☐
Kiipeilytelineet	☐	☐	☐	☐
Keinut	☐	☐	☐	☐
Kaukalo/Miniareena	☐	☐	☐	☐
Yleisurheilulosuhteet	☐	☐	☐	☐
Talviliikuntaolosuhteet (pulkkamäki, hiihtolatu, luistelukenttä)	☐	☐	☐	☐

6. Arvioi välituntikäytössä olevien kiinteiden liikuntavälineiden kunto*:

	1 Heikko/ Ei ole	2 Tyydyttävä	3 Hyvä	4 Erinomainen
Koripallokorit	☐	☐	☐	☐
Jalkapallomaalit	☐	☐	☐	☐
Kiipeilytelineet	☐	☐	☐	☐
Keinut	☐	☐	☐	☐
Kaukalo/Miniareena	☐	☐	☐	☐
Yleisurheiluolosuhteet	☐	☐	☐	☐
Talviliikuntaolosuhteet (pulkkamäki, hiihtolatu, luistelukenttä)	☐	☐	☐	☐

7. Yleisarviosi koulupihan liikuntamahdollisuuksista (välituntikäytössä)*:

1 Huono 2 Tyydyttävä 3 Hyvä 4 Erinomainen

8. Etäisyydet seuraaviin liikuntamahdollisuuksiin koululta*:

	alle 100m	100m- 1km	1km- 3km	yli 3km
Jalkapallo- tai pesäpallokenttä	☐	☐	☐	☐
Koripallokenttä	☐	☐	☐	☐
Kiipeilytelineitä	☐	☐	☐	☐
Yleisurheilukenttä	☐	☐	☐	☐
Frisbeegolfrata	☐	☐	☐	☐
Tenniskenttä	☐	☐	☐	☐
Skeittialue	☐	☐	☐	☐
Ulkokuntoilulaitteet	☐	☐	☐	☐
Luonto (metsä, puisto, kalliot)	☐	☐	☐	☐
Talviliikuntaolosuhteet (pulkkamäki, hiihtolatu, luistelukenttä)	☐	☐	☐	☐

9. Vapaat kommentit koulupihan liikuntamahdollisuuksista:

---

10. Oppilaitoksen suhtautuminen koulupihan muuta käyttöä kohtaan*:

	1 Ei kiitos	2 Hieman negatiivinen suhtautuminen	3 Hieman positiivinen suhtautuminen	4 Kyllä, totta kai
Kuntalaiset ovat tervetulleita koulun pihalle iltaisin ja viikonloppuisin	☐	☐	☐	☐
Koulun pihaa tulisi kehittää lähiliikuntapaikaksi	☐	☐	☐	☐

11. Milloin koulupihan toiminnallisuutta on edistetty peruskorjauksella
(Mikäli ei tietoa, kirjoita vuosiluvuksi 0)?

Vuosiluku*: _____

12. Onko koulupihan perusparannus suunnitteilla (ja mille vuodelle)?*

ei ole	2016	2017	2018	2019	2020+
	☐	☐	☐	☐	☐

Kiitos!

Lisätietoja:

Kristian Åbacka, kristian.abacka@avi.fi, 0295016537

Heikki Virtala, heikki.virtala@keuda.fi, 0408427927

Kyselylomake ruotsiksi

Kartläggning av idrottsmöjligheterna på Finlands skolgårdar 2016 (Ta i beaktande endast områdena som används på rasterna. Frågorna som är märkta med * är obligatoriska.)

1. Skolans uppgifter*:

Kommun _____ Skola _____

Antal elever _____ Klasser _____

2. Skolstadie*:

- Grundskola åk 1-6
- Grundskola åk 7-9
- Enhetlig grundskola

3. Skolans läge*:

- Stadscentrum
- Tätort
- Landsbygd

4. Välj rätt alternativ av följande: Skolgården har..*

☐ 1 Det finns ingen bollplan eller liten plan utan staket	☐ 2 Stor sandplan utan staket	☐ 3 Stor eller liten sandplan med staket	☐ 4 Stor eller liten konstgräsplan eller dylikt

5. Uppskatta mängden av fasta redskap på skolgården*:

	1 Dåligt/ Finns ej	2 Nöjaktigt	3 Bra	4 Utmärkt
Korgbollskorg	☐	☐	☐	☐
Fotbollsmål	☐	☐	☐	☐
Klätterställning	☐	☐	☐	☐
Gungor	☐	☐	☐	☐
Miniareena	☐	☐	☐	☐
Friidrotts anläggningar	☐	☐	☐	☐
Anläggningar för vintersport (pulkabacke, skidspår, rink)	☐	☐	☐	☐

6. Uppskatta i vilket skick redskapen är på skolgården*:

	1 Dåligt/ Finns ej	2 Nöjaktigt	3 Bra	4 Utmärkt
Korgbollskorg	☐	☐	☐	☐
Fotbollsmål	☐	☐	☐	☐
Klätterställning	☐	☐	☐	☐
Gungor	☐	☐	☐	☐
Miniareena	☐	☐	☐	☐
Friidrotts anläggningar	☐	☐	☐	☐
Anläggningar för vintersport (pulkabacke, skidspår, rink)	☐	☐	☐	☐

7. Uppskatta skolgårdens skick*:

1 Dåligt 2 Nöjaktigt 3 Bra 4 Utmärkt

8. Avstånd till följande idrottsanläggningar från skolan*:

	under 100m	100m- 1km	1km- 3km	över 3km
Fotbolls- eller Bobollsplan	☐	☐	☐	☐
Korgbollsplan	☐	☐	☐	☐
Klätterställningar	☐	☐	☐	☐
Friidrottsplan	☐	☐	☐	☐
Frisbeegolfbana	☐	☐	☐	☐
Tennisplan	☐	☐	☐	☐
Skatepark	☐	☐	☐	☐
Utomhus gym	☐	☐	☐	☐
Natur (skog, park, berg)	☐	☐	☐	☐
Anläggningar för vintersport (pulkabacke, skidspår, rink)	☐	☐	☐	☐

9. Ordet fritt. Finns det andra fasta redskap på skolgården?

---

10. Annan bruk av skolgården*:

	1 Nej tack	2 Lite negativt inställning	3 Lite positiv inställning	4 Javisst!
Kommunens invånare är välkomna på skolgården under kvällarna och veckosluten	☐	☐	☐	☐
Skolgården borde utvecklas som en näridrottsanläggning	☐	☐	☐	☐

11. När har skolgårdens redskaper förnyats (Årtal)? Inte obligatoriskt att svara.

---

12. När kommer skolgården att renoveras?*

Inga planer 2016 2017 2018 2019 2020+

Tack!

Ifall frågor:

Kristian Åbacka, kristian.abacka@avi.fi, 0295016537

Heikki Virtala, heikki.virtala@keuda.fi, 0408427927

Saatekirje

Hyvä sivistystoimenjohtaja,

Teemme kartoitusta Suomen peruskoulujen pihojen liikuntamahdollisuuksien nykytilasta. Pyydämme kuntanne jokaista **rehtoria/koulunjohtajaa vastaamaan oheiseen kyselyyn**. Kartoitus toteutetaan yhteistyössä Opetus- ja kulttuuriministeriön, aluehallintovirastojen ja Liikkuva koulu -ohjelman kanssa. Tuloksia voi selata koulu- ja kuntakohtaisesti avoimesta sähköisestä tietokannasta ja niitä tullaan hyödyntämään YAMK-opinnäytetyössä.

Kiitos yhteistyöstä!

Terveisin,

Heikki Virtala & Kristian Åbacka

Kristian Åbacka, ylitarkastaja
p. 0295016537 / 0503964795

kristian.abacka@avi.fi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualue
PL 110, Ratapihantie 9,
00521 HELSINKI
www.avi.fi/web/avi/avi-etela-suomi

Arvoisa rehtori/koulunjohtaja,

Koulupäivän aikana eniten liikettä synnyttää organisoimaton vapaa leikki välitunneilla. Koulujen pihoilla on siis merkittävä rooli lasten ja nuorten liikuttamisessa. Liikkumiseen innostava piha edistää kouluviihtyvyyttä ja rauhoittaa oppitunteja. Liikkumisella ja oppimisella on myös todettu olevan vahva yhteys.

Teemme kartoitusta Suomen peruskoulujen pihojen liikuntamahdollisuuksien nykytilasta. Pyydämme teitä, rehtori/koulunjohtaja, vastaamaan oman arvionne mukaan alla olevaan sähköiseen kyselyyn.

Linkki kyselyyn: <https://www.webropolsurveys.com/S/B334B4C287FFD17C.par>

Toivomme vastausta perjantaihin 26.8 mennessä.

Kartoitus toteutetaan yhteistyössä Opetus- ja kulttuuriministeriön, aluehallintovirastojen ja Liikkuva koulu -ohjelman kanssa. Tuloksia voi selata koulu- ja kuntakohtaisesti sähköisestä tietokannasta ja niitä tullaan hyödyntämään YAMK-opinnäytetyössä.

Kiitos yhteistyöstä!

Terveisin,
Heikki Virtala & Kristian Åbacka

Ärade rektor,

Mest fysisk aktivitet under skoldagen skapar oorganiserad fri lek på rasterna. Skolgårdarna spelar en viktig roll när det gäller elevernas hälsa. En skolgård som sporrar till lek främjar skoltrivseln samt förbättrar arbetsron under lektionerna. Det har också bevisats att det finns ett starkt samband mellan fysisk aktivitet och inläring.

Vi gör nu en kartläggning över nuläget gällande idrottsmöjligheterna på skolgårdarna i Finland. Vi ber er att svara på frågorna i den elektroniska enkäten enligt egen förmåga. Link till enkäten:

<https://www.webropolsurveys.com/S/2590B36F9C812F83.par>

Vi hoppas på svar senast 26.8.

Kartläggningen görs i samarbete med Undervisnings- och kulturministeriet, regionförvaltningsverken och Skolan i Rörelse programmet. Skol- och kommunvisa resultat kommer att publiceras i en elektronisk databas. Resultaten används också i ett högre YH-examensarbete.

Tack för samarbetet!
Heikki Virtala & Kristian Åbacka

Lisätietoja/ Tilläggsinformation:

Kristian Åbacka

Ylitarkastaja
p. 0295016537 / 0503964795

kristian.abacka@avi.fi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Opetus- ja kulttuuritoimi -vastualue
PL 110, Ratapihantie 9,
00521 HELSINKI
www.avi.fi/web/avi/avi-etela-suomi

Kristian Åbacka

Överinspektör

p. 0295016537 / 0503964795

kristian.abacka@avi.fi

Regionförvaltningsverket i Södra-Finland

Ansvarsområdet för undervisnings- och kulturverksamhet

PB 110, Bangårdsvägen 9,

00521 HELSINGFORS

www.avi.fi/sv/web/avi/avi-etela-suomi

Yhteenveto peruskoulujen vastauksista kunnittain

Kunta/Koulu	Yleisarvosana	Jalkapallomaalit	Koripallokorit	Kiipeilytelineet	Keinut	Kaukalo/Miniareena	Yleisurheilu	Talviliikunta
Aitoo	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Anna Tapion koulu	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Akaa	3,00	3,33	2,33	3,00	3,00	3,67	1,00	2,00
Arvo Ylpön koulu	3,00	4,00	1,00	4,00	4,00	4,00	1,00	1,00
Pappilan koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00
Kirkonkylän koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	3,00
Alajärvi	2,20	2,40	1,60	2,20	2,40	2,20	1,40	2,20
Paalijärven koulu	3,00	2,00	1,00	3,00	2,00	2,00	1,00	3,00
Alajärven yläkoulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00
Ylikylän koulu	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00	3,00	1,00	2,00
Alakylän koulu	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Luoma-ahon koulu	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00	2,00	1,00	1,00
Alavieska	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Alavieskan yhtenäiskoulu	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Alavus	3,50	3,67	2,83	2,67	2,67	3,50	2,67	3,33
livarin koulu	4,00	4,00	1,00	4,00	4,00	3,00	4,00	3,00
Alavuden yläkoulu	4,00	4,00	4,00	1,00	1,00	4,00	4,00	4,00
Kirkkomännikön koulu	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00
Aseman koulu	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	2,00	4,00
Hakojärven koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	1,00	4,00
Töysän yläaste	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00
Asikkala	3,25	3,00	2,75	2,50	2,50	2,00	2,25	3,00
Kalkkisten koulu	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	2,00	3,00	4,00
Länsi-Asikkalan koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	2,00	2,00	4,00
Vääksyn Yhteiskoulu	3,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00	3,00	3,00
Vesivehmaan koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00
Askola	1,50	1,00	2,00	1,00	1,50	1,00	1,00	1,00

Monninkylän koulu	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Askolan koulu	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Aura	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00
Auran yhtenäiskoulu	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00
Enonkoski	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	2,00	4,00
Enonkosken koulu	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	2,00	4,00
Enontekiö	3,00	2,67	1,67	3,33	3,00	3,00	2,00	3,00
Hetan yhtenäinen peruskoulu	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Peltovuoman koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Karesuvannon koulu	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Espoo	2,59	2,41	2,32	2,44	2,49	1,56	1,57	1,95
Lintulaakson koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Vanttilan koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	3,00	3,00
Saunalahden koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	3,00	3,00
Lahnuksen koulu	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	2,00	2,00
Laurinlahden koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	4,00
Lintuvaaran koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Kaitaan koulu	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Sepon koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Pakankylän koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	4,00
Kalajärven koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Tiistilän koulu	3,00	4,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Kantokasken koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Mikkelän koulu	3,00	3,00	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Karakallio	3,00	1,00	3,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00
Rastaalan koulu	3,00	2,50	1,50	2,50	3,00	3,50	2,50	3,00
Karamalmens skola	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Storängens, Rektorsgrändens	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Karamzinin koulu	3,00	1,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Veräjätöpellon koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00
Kilon koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00

Martinkallion koulu	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Kirkkojärven koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Nuuksion koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Koulumäen koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Postipuun koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00
Kungsgårdsskolan	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Jalavapuiston koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Auroran koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	4,00	3,00	2,00	3,00
Smedsby skola	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Latokasken koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Sunan koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Hansakallion koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Juvanpuiston koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Viherkallion koulu	3,00	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Lähterannan koulu	3,00	4,00	2,00	4,00	4,00	1,00	1,00	3,00
Mankkaanpuron koulu	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Matinlahden koulu	2,50	2,00	1,00	2,50	2,50	1,00	1,00	1,00
Mattlidens skola	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Tuomarilan koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Espoon kristillinen koulu	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	3,00	2,00	1,00
Laajalahden koulu	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00
Kilonpuiston koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Vindängen	2,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	1,00
Storängens skola	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Ruusutorpan koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Niipperin koulu	2,00	1,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Keinumäen koulu	2,00	1,00	3,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Kuitinmäen koulu	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Karhusuon koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Pohjois-Tapiolan koulu	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Perkkaanpuiston koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00

Aarnivalkean koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00
Saarnilaakson koulu	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Lintumetsän koulu	1,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Olarin koulu ja lukio	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Jupperin koulu	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Viherlaakson koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Niittykummun koulu	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Merisaappaan koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Mankkaan koulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00
Eura	2,86	3,14	2,71	2,43	2,57	2,43	1,71	2,29
Honkilahden koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	3,00
Hinnerjoen koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	1,00	3,00	3,00
Kirkonkylän koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	2,00
Panelian koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	3,00	2,00
Kauttuan koulu	3,00	4,00	3,00	2,00	2,00	4,00	1,00	4,00
Kiukaisten yhteiskoulu	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Euran yhteiskoulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Eurajoki	3,33	2,33	3,67	2,00	1,67	4,00	1,00	2,33
Linnamaan koulu	4,00	3,00	4,00	3,00	2,00	4,00	1,00	3,00
Rikantilan koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	4,00	1,00	3,00
Eurajoen yhteiskoulu	3,00	1,00	4,00	1,00	1,00	4,00	1,00	1,00
Evijärvi	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	2,00
Evijärven keskikoulu	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	2,00
Forsaa	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	1,00	3,00	3,00
Kojjärven koulu-päiväkoti	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	1,00	3,00	3,00
Forssa	3,00	2,50	2,00	2,50	2,50	3,00	2,50	2,00
Heikan koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	2,00
Kuhalan koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Fuengirola	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Aurinkorannikon suomalainen koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Haapajärvi	2,33	3,00	1,33	2,33	3,33	3,00	1,33	3,00

Väliojan koulu	3,00	4,00	1,00	4,00	4,00	4,00	2,00	4,00
Oksavan koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Tiiton koulu	2,00	3,00	2,00	1,00	4,00	4,00	1,00	2,00
Haapavesi	2,00	2,50	1,50	2,00	2,00	1,50	1,50	2,00
Mieluskylän koulu	3,00	4,00	1,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00
Haapaveden yläkoulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Hailuoto	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	3,00
Hailuodon peruskoulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	3,00
Halsua	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Halsuan yhtenäiskoulu	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Hamina	2,50	2,50	1,90	2,20	2,80	2,00	1,70	2,40
Pyhällön koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	4,00
Vehkalahden koulu	3,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	2,00	4,00
Uuden Summan koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Kannusjärven koulu	3,00	2,00	1,00	1,00	3,00	2,00	2,00	3,00
Poitsilan koulu	3,00	4,00	1,00	3,00	2,00	4,00	2,00	2,00
Neuvottoman koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Husulan koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Aseman koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Haminan Keskuskoulu	1,50	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Hanko	2,75	2,75	2,63	2,38	2,38	2,13	1,75	1,63
Hangan keskuskoulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	1,00
Hangöby skola	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Centrumskolan	3,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	3,00	2,00
Hankoniemen yläaste	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00
Hangonkylän koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Hangö Centralskola	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00
Lappohjan koulu / Lappvik skola	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Hangö högstadium	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Harjavalta	1,67	1,00	1,33	2,33	2,33	1,33	1,00	1,33
Keskustan alakoulu	2,00	1,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00

Pirkkalan koulu	2,00	1,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Keskustan koulu 7-9	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00
Hartola	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Hartolan Yhtenäiskoulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Hattula	3,25	3,50	2,25	3,00	2,75	2,50	2,75	3,50
Juteinikeskus	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Parolan koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Parolan yhtenäiskoulu	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	4,00	2,00	4,00
Nihattulan koulu	3,00	4,00	1,00	4,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Hausjärvi	2,50	3,00	2,00	2,00	2,00	3,50	2,00	2,00
Oitin ala-aste	3,00	4,00	2,00	2,00	2,00	4,00	1,00	1,00
Eskon koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00
Heinola	2,50	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Jyrängön koulu	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Lyseonmäen koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Heinävesi	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Heinäveden yläkoulu	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Helsinki	2,30	2,26	2,16	2,20	1,87	1,54	1,64	1,77
Puistolalan peruskoulu	4,00	3,00	2,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00
Roihuvuoren ala-asteen koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Pukinmäenkaaren peruskoulu	4,00	4,00	4,00	2,00	2,00	4,00	4,00	4,00
Laajasalon peruskoulu	4,00	3,00	3,00	4,00	2,00	4,00	3,00	3,00
Porolahden peruskoulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Vuosaaren ala-aste	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	2,00
Haagan peruskoulu	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Paloheinän ala-asteen koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00
Rudolf Steiner skolan i Helsingfors	3,00	4,00	3,00	4,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Hietakummun ala-asteen koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Pohjois-Haagan ala-asteen koulu	3,00	4,00	3,00	4,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Jakomäen peruskoulu	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	3,00	2,00	3,00
Helsingin Uusi yhteiskoulu	3,00	4,00	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	1,00

Koskelan ala-asteen koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Herttoniemenrannan ala-asteen koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	4,00	3,00
Degerö lågstadieskola	3,00	4,00	4,00	3,00	2,00	4,00	1,00	2,00
Pasilan peruskoulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Latokartanon peruskoulu	3,00	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	4,00
Poikkilaakson ala-asteen koulu	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Malminkartanon ala-asteen koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	4,00
Helsingin Rudolf Steiner -koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Tapanilan ala-asteen koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00
Hertsikan ala-asteen koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Yhtenäiskoulu	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00	2,00
Santahaminan ala-aste	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00
Myllypuron peruskoulu	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	3,00	2,00	2,00
Månsas lågstadieskola	3,00	1,00	1,00	4,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Meri-Rastilan ala-aste	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Munkkiniemen ala-asteen koulu	3,00	4,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Marjatta-koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Vartiokylän ala-asteen koulu	2,00	3,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Suomenlinnan ala-asteen koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Helsingin Saksalainen koulu	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00
Puotilan ala-asteen koulu	2,00	3,00	1,00	4,00	4,00	1,00	1,00	1,00
Apollon Yhteiskoulu	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Ruoholahden ala-asteen koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Meilahden ala-asteen koulu	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Tahvonlahden ala-asteen koulu	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Helsingin yhteislyseo	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Kontulan ala-aste	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	3,00	3,00
Naulakallion koulu	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Ressun peruskoulu	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	4,00	1,00	1,00
Outamon koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	3,00

Kottby lågstadieskola	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Itäkeskuksen peruskoulu	2,00	1,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	
Kulosaaren ala-asteen koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Pikku Huopalahden ala-asteen koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00	
Suutarinkylän peruskoulu	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Aurinkolahden peruskoulu	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	1,00	
Kulosaaren yhteiskoulu	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Kallahden peruskoulu	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	3,00	3,00	
Viipurin Reaalikoulu Oy / Maunulan yhteiskoulu	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Katajanokan ala-asteen koulu	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Laakavuoren ala-asteen koulu	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	
Drumsö lågstadieskola	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	
Pakilan yläasteen koulu	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Taivallahden peruskoulu	1,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00	
Pihlajamäen ala-asteen koulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	
Käpylän peruskoulu	1,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Elias-koulu	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Oulunkylän ala-asteen koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	
Helsingin normaalilyseo	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	4,00	2,00	
Lauttasaaren yhteiskoulu	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Solakallion koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Botby grundskola	1,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00	
Sophie Mannerheimin koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	
Englantilainen koulu ala	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Kaisaniemen ala-asteen koulu	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Hirvensalmi	3,00	3,50	2,50	2,50	3,50	2,50	2,00	3,00	
Lahnaniemen koulu	3,00	3,00	2,00	4,00	4,00	3,00	3,00	3,00	
Elomaan koulu	3,00	4,00	3,00	1,00	3,00	2,00	1,00	3,00	
Hollola	2,75	2,50	2,00	3,00	2,63	1,63	1,50	2,63	
Nostavan koulu	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00	

Pyhäniemen koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	4,00
Paimelan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Hälvälän koulu	3,00	4,00	3,00	4,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Salpakankaan koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	2,00	3,00
Herralan koulu	3,00	4,00	2,00	4,00	4,00	1,00	2,00	4,00
Hämeenkosken koulu	3,00	1,00	2,00	4,00	3,00	4,00	1,00	2,00
Hollolan yläaste	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Honkajoki	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Hongon koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Huittinen	3,00	3,00	3,00	2,33	2,17	2,33	1,67	2,17
Suttilan koulu	4,00	4,00	4,00	2,00	2,00	4,00	3,00	3,00
Sallilan koulu	3,00	4,00	3,00	1,00	2,00	4,00	1,00	2,00
Sammun koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Loiman koulu	3,00	4,00	4,00	2,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Lauttakylän koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	3,00	2,00
Pellonpuiston koulu	2,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Hyrnsalmi	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	3,00	2,00	3,00
Hyrnsalmen yhtenäiskoulu	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	3,00	2,00	3,00
Hyvinkää	2,36	2,18	2,09	2,27	2,64	1,55	1,36	2,00
Hyvinkäänkylän koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	3,00	4,00	2,00	4,00
Aseman koulu	3,00	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Uudenkylän koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Nopon koulu	3,00	2,00	1,00	3,00	4,00	1,00	1,00	3,00
Hämeenkadun koulu	3,00	1,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Kaukasten koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Tapainlinnan koulu	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00
Martin koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00
Pohjoispuiston koulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Hakalanpolun koulu	1,00	1,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Martinulman koulu	1,00	2,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Hämeenkyrö	3,00	2,00	1,50	2,00	2,50	2,00	1,00	1,50

Mahnalan Ympäristökoulu	4,00	3,00	1,00	3,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Hämeenkyrön Yhteiskoulu	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00
Hämeenlinna	2,59	2,50	2,18	2,50	2,59	1,82	1,73	2,23
Ortelan koulu	4,00	4,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Miemalan koulu	4,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Hauhon Yhtenäiskoulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Kirkonkulman koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00
Nummen yhtenäiskoulu, Ahveniston väistöilat	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Rengon koulu	3,00	3,00	4,00	1,00	4,00	3,00	2,00	4,00
liittalan yhtenäiskoulu	3,00	1,50	1,50	3,50	3,50	1,00	1,50	2,00
Vuorentaan koulu	3,00	4,00	4,00	4,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Seminaarin koulu	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	3,00	3,00
Eteläisten koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00
Alvettulan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Luolajan koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Myllymäen koulu	2,00	1,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Konnarin koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	3,00
Tuuloksen koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Hämeenlinnan yhteiskoulu	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00	3,00	1,00	2,00
Ruununmyllyn koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Jukolan koulu	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00
Kaurialan koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Saaristen koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Hakkalan koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Härkävehmaa	1,00	1,00	4,00	1,00	2,00	1,00	1,00	4,00
Härkävehmaan koulu	1,00	1,00	4,00	1,00	2,00	1,00	1,00	4,00
li	3,00	4,00	1,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Olhavan koulu	3,00	4,00	1,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00
lisalmi	3,00	3,22	2,44	2,89	2,56	2,56	2,00	3,11
Partalan koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	3,00	1,00	2,00	4,00
Kilpijärven koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00

Hernejärven koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00
Sourunsalon koulu	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	3,00	3,00
Runnin koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00
Kauppi-Heikin koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	4,00
Edvin Laineen koulu	3,00	4,00	1,00	3,00	2,00	4,00	1,00	2,00
Kangaslammin koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00	2,00	1,00	3,00
Kirkonsalmen koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00
litti	2,75	3,00	1,75	2,25	2,25	3,50	1,50	2,00
Vuolenkosken koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Kausalan koulu	3,00	3,00	2,00	2,50	2,50	3,50	1,00	2,00
litin yläkoulu	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	4,00	1,00	1,00
Ikaallinen	2,50	2,50	1,50	3,00	3,50	2,50	2,00	2,00
Kilvakkalan koulu	4,00	4,00	1,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Ikaalisten yhteiskoulu	1,00	1,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Ilmajoki	2,40	2,60	1,80	2,60	2,80	1,40	1,60	2,40
Munakan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Neiron koulu	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Ilomäki	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Jaakko Ilkan koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Koskenkorvan koulu	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Ilomantsi	3,00	3,50	2,50	3,50	3,50	2,50	1,50	1,00
Pogostan koulu	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	1,00
Lylykosken koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	2,00	1,00
Imatra	2,33	2,50	1,83	1,67	2,50	1,33	1,17	1,67
Itä-Suomen suomalais-venäläinen koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Tainionkosken koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00
Vuoksenniskan koulu	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Virasojan koulu, Kaukopää	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Mansikkalan koulu	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Virasojan koulu	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Inari	3,00	3,25	3,25	4,00	2,50	4,00	2,00	1,50

Inarin koulu	3,00	3,00	2,00	4,00	4,00	4,00	2,00	2,00
Sevettijärven koulu	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	2,00
Ivalon yläasteen koulu	3,00	3,00	3,50	4,00	1,00	4,00	1,00	1,00
Inkoo	4,00	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	3,00
Merituulen koulu	4,00	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	3,00
Isojoki	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00
Isojoen Koulukolmio	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00
Isokyrö	1,67	2,00	1,33	1,67	1,67	2,00	1,33	2,33
Valtaalan koulu	2,00	4,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	4,00
Kylkkälän koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00
Isonkyrön yläkoulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Janakkala	2,75	2,75	2,25	2,00	2,25	2,50	1,25	2,75
Turengin koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Tervakosken koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Leppäkosken koulu	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00	1,00	3,00
Tarinmaan koulu	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00	3,00	1,00	3,00
Joensuu	2,71	2,62	2,57	2,81	2,95	2,29	1,76	2,38
Rekivaaran koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Marjalan koulu	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Suhmuran koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Heinävaaran koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	3,00	2,00	3,00
Uimaharjun koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	3,00	1,00	1,00
Enon koulu	4,00	2,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Pyhäselän koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	1,00	2,00
Hammaslahden koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00
liksenvaaran koulu	3,00	2,00	2,00	4,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Joensuun steinerkoulu	3,00	3,00	2,00	4,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Kanervalan koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Tuupovaaran koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00
Karsikon koulu	2,00	1,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00
Noljakan koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00	3,00	2,00	2,00

Janakan päiväkotikoulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Keljonkankaan koulu	4,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00
Jyväskylän normaalikoulu	3,00	4,00	4,00	1,00	1,00	4,00	1,00	1,00
Huhtasuon yhtenäiskoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	2,00
Lohikosken koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Vesangan päiväkotikoulu	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00
Palokan yhtenäiskoulu	3,00	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Keski-Palokan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00
Jyväskylän normaalikoulu / alakoulu	3,00	3,00	2,00	3,00	4,00	1,00	4,00	2,00
Halssilan koulu	3,00	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Korpilahden yhtenäiskoulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Jyväskylän steinerkoulu	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Vaajakummun yhtenäiskoulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Tikkakosken yhtenäiskoulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Jyskän koulu	2,00	3,00	1,00	3,00	3,00	2,00	1,00	2,00
Lehtisaaren koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Pupuhuhdan päiväkotikoulu - koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Viitaniemen koulu	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Puuppolan koulu	1,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Kuokkalan yhtenäiskoulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Jämijärvi	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00
Jämijärven keskuskoulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00
Jämsä	2,00	2,50	1,50	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Vitikkalan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Kankarisveden koulu	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Järvenpää	2,54	2,54	2,00	2,54	2,54	1,92	1,85	2,85
Saunakallion koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	2,00	4,00
Harjulan koulu	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Haarajoen koulu	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Anttilan koulu	3,00	2,00	1,00	3,50	3,00	2,50	1,00	2,50
Juholan koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	3,00	3,00

Kartanon koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Oinaskadun koulu	2,00	1,00	1,00	2,00	3,00	1,00	2,00	4,00
Kinnarin koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Kyrölän koulu	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Mankalan koulu	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	4,00	1,00	3,00
Järvenpään Yhteiskoulu	1,00	2,50	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00
Kaarina	3,25	2,88	2,25	2,63	2,75	2,25	1,63	2,50
Hovirinnan koulu	4,00	2,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	3,00
S:t Karins svenska skola	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Piispanlähteen koulu	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00
Niemankulman koulu	3,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Valkeavuoren koulu	3,00	4,00	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00
Kotimäen koulu	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	1,00	3,00	4,00
Auranlaakson koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Kuusiston koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Kajaani	2,57	2,86	2,14	2,43	2,57	2,57	1,57	2,57
Kätönlahden koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Nakertajan koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Teppanan koulu	3,00	2,00	3,00	2,00	2,00	4,00	1,00	3,00
Vuolijoen koulu	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00
Keskuskoulu	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Kajaanin lyseo	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	4,00	1,00	1,00
Jormuan koulu	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Kalajoki	2,71	2,86	1,71	2,57	2,14	2,71	2,00	2,71
Merenojan koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	4,00
Rahjan koulu	4,00	3,00	2,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00
Etelänkylän koulu	3,00	4,00	2,00	3,00	2,00	4,00	2,00	3,00
Vuorenkallion koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00
Tyngän aluekoulu	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00
Raution koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Raumankarin koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00

Kangasala	2,80	2,00	2,40	2,00	2,40	1,40	1,60	2,20
Raikun koulu	4,00	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00
Huutijärven koulu	3,00	2,00	1,00	3,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Pohjan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00
Pikkolan koulu	2,00	1,00	4,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Pitkäjärven koulu	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Kangasniemi	2,14	2,71	2,00	2,43	2,71	1,43	1,43	2,71
Beckerin koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Koittilan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00
Äkry	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Vuojalahti	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Kalliolan koulu	2,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Otto Manninen	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Kankaisten koulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	3,00
Kankaanpää	2,71	2,57	2,43	2,43	2,57	2,86	2,00	2,43
Pohjanlinnan koulu	3,00	2,00	1,00	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00
Kangasmetsän koulu	3,00	2,00	3,00	2,00	2,00	4,00	4,00	4,00
VihTELjärven koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Keskustan koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	4,00	3,00	2,00	3,00
Niinialon koulu	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Kyynärjärven koulu	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00
Venesjärven koulu	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Kannus	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Juhani Vuorisen koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Karkkila	3,00	2,00	2,00	4,00	4,00	3,00	1,00	1,00
Nyhkälän koulu	3,00	2,00	2,00	4,00	4,00	3,00	1,00	1,00
Karstula	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00	1,00	3,00
Rantakylän koulu	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00	1,00	3,00
Karvian kunta	3,50	3,00	3,00	3,50	4,00	3,50	1,50	3,00
Kantin kouku	4,00	3,00	4,00	3,00	4,00	4,00	2,00	4,00
Saran koulu	3,00	3,00	2,00	4,00	4,00	3,00	1,00	2,00

Kaskinen	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kaskisten koulu	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kauhajoki	3,00	3,20	2,60	3,20	3,00	2,20	2,40	2,80	
Aron koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Hyypän koulu	4,00	4,00	2,00	4,00	4,00	1,00	3,00	3,00	
Kolmenraitin koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	
Pukkilan koulu	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00	
Kauhajoen yhteiskoulu	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00	2,00	
Kauhava	2,67	2,80	2,13	2,40	2,60	2,13	1,60	2,33	
Pernaan koulu	4,00	4,00	2,00	3,00	3,00	4,00	1,00	2,00	
Ruotsalan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00	
Ylihärmän Kirkonkylän koulu	3,00	4,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	
Hakolan koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00	
Rintalan koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00	
Kankaan koulu	3,00	1,00	1,00	4,00	4,00	1,00	2,00	4,00	
Voltin koulu	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	4,00	1,00	4,00	
Kosolan koulu	3,00	4,00	2,00	1,00	2,00	3,00	3,00	2,00	
Ylihärmän yläkoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00	
Alahärmän kirkonkylän koulu	3,00	4,00	4,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	
Kauhavan yläkoulu	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	
Kortesjärven Kirkonkylän koulu	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00	
Purmojärven koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	
Nahkalan koulu	2,00	1,00	3,00	3,00	2,00	4,00	1,00	2,00	
Kortesjärven yläkoulu	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Kauniainen	3,00	2,67	3,00	2,00	2,67	2,00	1,67	1,67	
Granhultsskolan	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	
Mäntymäen koulu	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	
Hagelstamska skolan	3,00	1,00	4,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Kaustinen	3,33	3,67	3,00	3,00	2,00	3,00	1,67	1,67	
Kaustisen keskuskoulu vl. 7.-9.	4,00	3,00	4,00	3,00	1,00	4,00	2,00	1,00	
Köyhäjoen koulu	3,00	4,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	

Kaustisen keskuskoulu 1.-6.	3,00	4,00	3,00	4,00	3,00	4,00	1,00	2,00
Kemi	2,33	2,67	2,00	2,33	2,67	2,33	1,33	2,00
Hepola	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Takajärven koulu	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Syväkankaan koulu	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Kemijärvi	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	2,00
Isokylän koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	2,00
Keminmaa	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Keminmaan keskuskoulu	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kemiö	4,00	3,67	2,00	3,67	3,67	3,00	2,00	2,67
Dalsbruks skola	4,00	4,00	1,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Kemiönsaaren keskuskoulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	3,00
Hitis-Rosala skola	4,00	4,00	2,00	4,00	4,00	1,00	1,00	1,00
Kempele	3,50	3,00	3,00	3,50	3,50	3,50	2,50	3,50
Kirkonkylän yhtenäiskoulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Ylikylän yhtenäiskoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00
Kerava	2,36	2,27	2,27	2,55	2,64	1,55	1,27	1,91
Ahjon koulu	4,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	3,00	4,00
Killan koulu	3,00	2,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Savion koulu	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	2,00	2,00	1,00
Kurkelan koulu	2,00	1,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Kalevan koulu	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00
Sompion koulu	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Keravanjoen koulu Jaakkolan ja lapilan toimipisteet	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00
Ali-Keravan koulu	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Svenskbacka skola	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Keskuskoulu	2,00	3,00	1,50	2,50	2,50	1,00	1,00	2,00
Keuruu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Keuruun ala-aste	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Kirkkonummi	2,50	2,75	2,13	2,25	2,38	2,13	1,38	2,38
Nissnikun koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	1,00	3,00

Vuorenmäen koulu	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00
Veikkolan koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Kartanonrannan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	4,00
Kantvikin peruskoulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Masalan koulu	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Gesterbyn koulu	1,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Kirkkoharjun koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kitee	3,33	2,33	3,33	3,00	3,00	2,00	2,33	3,00
Puhoksen koulu	4,00	2,00	4,00	4,00	4,00	4,00	2,00	4,00
Hutsin koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	4,00	4,00
Kesälahden koulu	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Kittilä	2,00	2,33	2,00	2,00	2,00	1,33	1,33	1,67
Alakylän koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00
Lukkarin koulu	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Kittilän yläkoulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiuruvesi	3,33	3,33	3,33	3,00	3,00	2,67	2,67	3,33
Kiuruveden yläkoulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Rytkyn koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Nivan koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00	4,00
Kokemäki	3,25	3,00	2,50	3,00	3,50	2,50	2,00	2,00
Lähteenmäen koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Kokemäen yhteiskoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	1,00
Tuomaalan koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Risten koulu	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Kokkola	2,67	2,90	2,29	2,57	2,52	2,00	1,57	2,14
Mäntykankaan kulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	2,00
Mäntykankaan koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	3,00
Lucina Hagmanin koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	1,00
Marinkaisten koulu	4,00	4,00	1,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Säka	3,00	3,00	1,00	3,00	4,00	1,00	3,00	4,00
Halkokarin koulu	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	4,00	3,00	3,00

Jokilaakson koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Alaviirteen koulu	3,00	4,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Rahkosen koulu	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	1,00	3,00
Ykspihlaja	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	1,00
Villa skola	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00
Vittsar skola	3,00	4,00	1,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Marttilan koulu	3,00	3,00	2,00	4,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Länsipuiston koulu	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Peltokorven koulu	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	4,00	1,00	4,00
Chydenius skola	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Hakalahden koulu	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Mariankadun koulu	2,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Kiviniityn koulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Lohtajan koulu	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kolari	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	3,00	3,00	3,00
Sieppijärven koulu	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	3,00	3,00	3,00
Konnevesi	3,00	3,00	1,50	3,00	4,00	3,50	2,50	2,50
Lapunmäen koulu	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Hytölän koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	4,00	3,00	3,00	2,00
Kontiolahti	2,89	2,89	2,44	2,67	2,89	2,56	1,67	2,67
Selkien koulu	4,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00	4,00
Kulhon koulu	4,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	4,00
Jakokosken koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Onttolan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Varparannan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Ahokkalan koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Kylmäojan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Lehmon koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00
Kirkonkylän koulu	1,00	3,00	2,00	3,00	4,00	1,00	1,00	1,00
Koski	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00
Kosken seudun yläaste	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00

Kotka	2,00	2,00	2,29	2,07	2,00	1,50	1,64	1,43
Kotkansaaren koulu/Haukkavuori	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00
Kyminkartanon koulu	3,00	3,00	4,00	2,00	2,00	1,00	3,00	2,00
Ruonalan koulu	3,00	2,00	3,00	4,00	1,00	3,00	2,00	2,00
Hovinsaaren koulu	3,00	4,00	4,00	2,00	4,00	4,00	3,00	1,00
Kotkansaaren koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Hakalan koulu	2,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	1,00
Metsolan koulu	2,00	1,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Kotka Svenska Samskola	2,00	1,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Rauhalan koulu	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Helilän koulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
korkeakosken koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Langinkosken koulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Karhulan koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kouvola	2,59	2,50	2,22	2,09	2,47	2,03	1,38	2,03
Kaipiaisten koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Vahteron koulu	4,00	4,00	4,00	1,00	3,00	4,00	3,00	4,00
Mansikkamäen koulu	4,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00
Viialan koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Pilkanmaan koulu	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Elimäen yhtenäiskoulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Jaalan koulu	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00	2,00	1,00	2,00
Ummeljoen koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Jokelan koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Kymintehtaan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	3,00
Kaunisnurmen koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	2,00	1,00	2,00
Voikkaan koulu	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Kirkonkylän koulu	3,00	4,00	2,00	3,00	3,00	4,00	1,00	2,00
Tehtaanmäen koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Korian koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	4,00	4,00	1,00	3,00
Utin koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	3,00	2,00

Kuopio	2,93	2,93	2,52	2,96	2,89	2,19	2,00	2,70
Palonurmen koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	2,00	4,00
Vehmasmäen koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00
Rajalan koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00
Käärmelahden koulu	4,00	3,00	2,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Neulamäen koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Länsi-Puijon koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00
Karttulan Kissakuusenkoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Puijonsarven koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Pihkainmäen koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	4,00
Kettulan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	2,00	3,00
Rytlyn koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	2,00	2,00	1,00	3,00
Kuopion kristillinen yhtenäiskoulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	4,00
Hiitulanlahden koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Kuopion steinerkoulu Virkkula	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Pirtin koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	4,00
Kurkimäen koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00
Pulkonkosken koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Vehmersalmen koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Alavan koulu	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Kalevalan koulu, Pohjantien yksikkö	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	1,00	3,00
Snellmanin koulu	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Aurinkorinteen koulu	2,00	3,00	4,00	2,00	2,00	1,00	2,00	4,00
Kaislastenlahden koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Haapaniemen koulu	2,00	1,00	3,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Nilsin yhtenäiskoulu	2,00	4,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00
Martti Ahtisaaren Koulu	2,00	3,00	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Minna Canthin koulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Kuortane	2,67	3,00	2,33	2,00	2,33	2,00	2,00	2,33
Ruonan koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Leppälän koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00

Kuortaneen yhteiskoulu	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00	2,00	3,00
Kurikka	3,10	2,80	2,00	2,70	3,00	2,50	2,30	3,00
Paulaharjun koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Tuiskulan koulu	4,00	3,00	1,00	4,00	4,00	3,00	3,00	3,00
Metsolan koulu	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Kankaan koulu	3,00	2,00	4,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00
Jurvan Yhtenäiskoulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Säntin koulu	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00	2,00	3,00	4,00
Hirvijärven koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00	4,00
Keskikylän koulu	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	2,00	2,00	3,00
Kurikan yhteiskoulu	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00	2,00	3,00
Luopajarven koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00
Kustavi	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Kivimaan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Kuusamo	2,38	3,13	2,00	2,00	2,38	2,00	1,63	3,25
Rukan koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Nilonkankaan koulu	3,00	4,00	2,00	4,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Käylän koulu	2,00	3,00	1,50	1,50	3,00	1,00	1,00	3,00
Mäkelän koulu	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00	4,00
Torangin koulu	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	3,00
Määttälän koulu	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Nilon koulu	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	3,00	2,00	4,00
Kyyjärvi	3,00	2,00	2,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Nopolan koulu	3,00	2,00	2,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Kärkölä	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Kärkölä Yhtenäiskoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Kärsämäki	3,00	3,00	2,50	2,50	3,00	2,50	1,50	2,00
Saviselän koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00
Frosteruksen koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Lahti	2,39	2,26	2,17	2,65	2,70	1,70	1,43	2,13
Ahtialan peruskoulu	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00

Länsiharjun koulu	3,00	2,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Kivijärven koulu	3,00	3,50	1,00	4,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Jalkarannan peruskoulu	3,00	4,00	3,00	2,00	3,00	4,00	1,00	3,00
Liipolan peruskoulu	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00	1,00	3,00
Kariston peruskoulu	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00
Möysän koulu	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Kasakkamäen peruskoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Kärpäsen peruskoulu	3,00	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00
Rakokiven koulu	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	1,00
Villähteen koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Svenska skolan i Lahtis	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Erstan koulu	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Nastolan yläkoulu	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Lahden Rudolf Steiner -koulu	2,00	2,00	2,00	4,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Salinkallion peruskoulu	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	3,00	1,00	2,00
Harjun koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Ali-Juhakkalan koulu	2,00	1,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Kunnas	2,00	2,00	1,50	2,00	2,00	1,00	1,00	1,50
Tiirismaan peruskoulu	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00
Kivimaan koulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00
Laihia	2,29	2,43	1,43	2,43	2,57	1,29	1,00	1,57
Laihian yhtenäiskoulu/Hulmin yksikkö	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Isonkylän koulu	3,00	3,00	2,00	4,00	4,00	3,00	1,00	2,00
Laihian yhtenäiskoulu/Kirkonkylän yksikkö	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Laihian yhtenäiskoulu/Monnarin yksikkö	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Hulmin koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Laihian yhtenäiskoulu	2,00	3,00	1,00	2,50	2,50	1,00	1,00	1,50
Laitila	3,25	3,00	2,50	2,75	3,25	1,25	2,50	2,75
Koveron koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Kodjalan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00
Itäkulman koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	4,00	1,00	2,00	3,00

Kappelimäen koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Lapinjärvi	2,50	3,00	2,50	3,00	3,50	1,00	2,00	2,00
Kirkonkylän koulu	3,00	3,00	2,00	4,00	4,00	1,00	3,00	2,00
Kapellby skola	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Lapinlahti	3,00	3,00	2,75	3,00	3,00	3,25	2,75	3,50
Alapitkän koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00
Matin ja Liisan koulu	3,00	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	4,00	4,00
Nerkoon koulu	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Martikkalan koulu	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Lapinniemi	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	3,00
Lapinniemen koulu	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	3,00
Lappajärvi	3,00	2,00	3,00	4,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Lappajärven yhteiskoulu	3,00	2,00	3,00	4,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Lappeenranta	2,92	2,40	2,56	3,00	2,92	1,96	1,48	2,24
Kimpisen koulu	4,00	2,00	3,00	4,00	2,00	4,00	2,00	2,00
Lappeen koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Korkeas-ahon koulu	4,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Kesämäen koulu (+ Itä-Suomen koulu)	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Pontuksen koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	2,00	2,00
Kesämäenrinteen koulu	4,00	1,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	1,00
Kuusimäen koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	2,00	3,00
Pulpin koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	2,00
Parjalan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Voisalmen koulu	3,00	2,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Kasukkalan koulu	3,00	3,00	1,00	4,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Korvenkylä	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	1,00	2,00
Ylämaan koulu	3,00	1,00	1,00	3,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Ravattilan koulu	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Lavolan koulu	3,00	1,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Nuijamaan koulu	3,00	1,00	3,00	4,00	4,00	1,00	2,00	4,00
Lappeenrannan steinerkoulu	3,00	2,00	2,00	4,00	3,00	1,00	3,00	4,00

Myllymäen koulu	2,00	3,00	2,00	3,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Kesolan koulu	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	4,00	1,00	1,00
Skinnarilan koulu	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	1,00	3,00
Kaukaan koulu	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Itä-Suomen koulu	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Lönnrot	2,00	2,00	4,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Lauritsalan koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Sammonlahden koulu	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00
Lapua	2,75	2,92	2,33	2,75	3,00	1,83	1,83	2,58
Tiistenjoen koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Männikön koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Alanurmon alakoulu	4,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	2,00
Ritamäen koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Poutun koulu	3,00	4,00	3,00	4,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Haapakosken koulu	3,00	3,00	2,00	4,00	4,00	2,00	2,00	3,00
Liuhtarin koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Ruhan koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00
Kauhajärven koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	4,00	1,00	3,00
Hautasen koulu	2,00	3,00	2,00	1,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Keskuskoulu	2,00	1,00	2,00	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00
Lapuan yläkoulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Laukaa	4,00	4,00	2,50	2,00	4,00	3,50	2,50	3,50
Kuhaniemen koulu	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00
Haapalan koulu	4,00	4,00	2,00	1,00	4,00	4,00	2,00	4,00
Lemi	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00
Lemin koulukeskus	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00
Lempäälä	2,75	2,00	2,75	2,75	2,75	1,75	1,75	2,50
Lempoisten koulu	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	2,00
Lastusten koulu	3,00	3,00	2,00	4,00	4,00	1,00	2,00	4,00
Mattilan koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Hakkarin koulu	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Lestijärvi	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00
Lestin koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00
Lieksa	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00	2,00	1,00	3,00
Kolin koulu	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00	2,00	1,00	3,00
Lieto	2,25	2,38	2,38	1,75	1,75	2,25	1,25	2,13
Littoinen	4,00	3,00	4,00	2,00	2,00	4,00	2,00	3,00
Pahkamäen koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Saukonojan koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	3,00
Tarvasjoen koulu	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Yliskulman koulu	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00
Ilmaristen koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Loukkaisten koulu	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00
Liedon Keskuskoulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00
Liminka	3,33	2,33	3,00	2,67	2,33	3,00	2,33	2,00
Ketunmaan koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Tupoksen yhtenäiskoulu	4,00	3,00	4,00	3,00	3,00	4,00	3,00	2,00
Liminganlahden yhtenäiskoulu	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00
Liperi	2,43	2,57	2,00	1,71	2,43	1,57	2,00	2,43
Mattisenlahden koulu	4,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00
Viinijärven koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Adventtikirkon Siikasalmen koulu	3,00	4,00	4,00	1,00	4,00	1,00	3,00	4,00
Liperin koulu	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Ylämyllyn koulu	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	3,00	3,00	3,00
Saloikylän koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Honkalampi-keskuksen koulu	1,00	2,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Lohja	2,50	2,35	2,20	2,45	2,70	2,05	1,90	2,30
Mäntynummen yhtenäiskoulu	4,00	2,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Metsolan koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	1,00	1,00	3,00
Ikkalan koulu	3,00	1,00	1,00	4,00	3,00	2,00	1,00	3,00
Perttilän koulu	3,00	2,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	1,00
Nummen yhtenäiskoulu	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00

Pusulan koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Karjalohjan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	4,00	2,00
Ristin koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00
Tytyrin koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	4,00	3,00	3,00
Anttilan koulu / Linnainen	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00
Muijalan koulu	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Pullin koulu	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Sammatin vapaa kyläkoulu	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Rauhalan koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	4,00		2,00	2,00
Ojamon koulu	2,00	1,00	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Lehmijärven koulu	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Asemanpellon koulu	2,00	4,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Jalavan koulu	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00
Järnefeltin koulu	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Harjun koulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Loimaa	2,71	2,71	2,43	2,43	2,43	2,29	1,86	2,29
Keskuskoulu	4,00	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	2,00	4,00
Niinijoen koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00
Metsämaan koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Hirvikosken yhtenäiskoulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Asemanseudun koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00
Puistokadun koulu	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Alastaron yläaste	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Loppi	3,20	2,40	2,20	3,00	3,00	2,80	1,60	3,00
Launosten koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	2,50	4,00
Kirkonkylän koulu	3,00	1,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Läyliäisten koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	4,00	1,00	2,00
Lopen yläkoulu	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Loviisa	2,75	3,50	2,25	3,25	3,25	1,75	1,25	2,00
Kyrkoby skola	3,00	2,00	2,00	1,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Kirkonkylän koulu	3,00	4,00	3,00	4,00	3,00	1,00	1,00	3,00

Harjurinteen koulu	3,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	1,00	1,00
Isnäsän koulu	2,00	4,00	1,00	4,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Luhanka	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Tammijärven koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Lumijoki	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Lumijoen peruskoulu	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Luoto	3,20	2,80	2,60	3,60	3,40	1,60	1,80	2,80
Näs skola	4,00	4,00	3,00	4,00	3,00	1,00	3,00	4,00
Bosund	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Risö	3,00	2,00	1,00	4,00	4,00	1,00	2,00	3,00
Cronhjelmkskoolan	3,00	2,00	3,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Holm skola	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Luumäki	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Kangasvarren koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Luvia	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00
Luvian peruskoulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00
Maalahti	3,00	3,50	4,00	2,00	2,00	2,50	1,50	2,50
Petalax skola	4,00	3,00	4,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Högstadiet i Petalax	2,00	4,00	4,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Masku	2,00	2,40	2,20	2,00	1,80	2,00	1,20	2,00
Askaisten koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	4,00
Seikelän koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Lemun koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00
Kurittulan koulu	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00
Maskun Hemmingin koulu	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Merijärvi	3,00	2,00	3,00	4,00	4,00	1,00	1,00	3,00
Koivupuhdon koulu	3,00	2,00	3,00	4,00	4,00	1,00	1,00	3,00
Merikarvia	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Ahlströmin alakoulu	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Mikkeli	2,73	3,18	2,09	2,91	2,45	2,18	1,73	2,64
Päämajakoulu	4,00	4,00	3,00	3,00	2,00	4,00	1,00	1,00

Kalevankankaan koulu	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	2,00	4,00
Haukivuoren yhtenäiskoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00
Rämälän koulu	3,00	4,00	2,00	4,00	2,00	1,00	3,00	4,00
Launialan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	4,00	1,00	4,00
Peitsarin koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Rouhialan koulu	2,00	2,00	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Otavan koulu	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	4,00
Moision koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Rantakylän yhtenäiskoulu	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,00	3,00	1,00
Ristiinan yhtenäiskoulu ja lukio	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Muhos	2,50	2,67	2,00	2,67	3,00	1,83	2,33	2,50
Korivaaran koulu	3,00	2,00	3,00	3,00	4,00	1,00	2,00	3,00
Huovilan koulu	3,00	4,00	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00
Kylmälänkylän koulu	3,00	4,00	1,00	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00
Laitasaaren alakoulu	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Pohjolan koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Nuorten Ystävien koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Muonio	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00
Muonion yhtenäiskoulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00
Mustasaari	2,71	3,29	2,29	3,00	2,71	1,29	1,43	2,00
Norra Korsholms skola	3,00	4,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Tölby-Vikby skola	3,00	4,00	2,00	4,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Smedsby-Böle skola	3,00	4,00	3,00	4,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Kuni-vassor	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Helsingby skola	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Kvevlax	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00
Korsholms Högstadium	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00
Muurame	2,67	2,67	2,33	3,00	2,67	3,00	2,00	3,00
Mäkelänmäen koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Nisulanmäen koulu	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	4,00	1,00	4,00
Kinkomaa	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00	1,00	2,00	2,00

Myllypohja	1,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Myllypohjan peruskoulu	1,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Mynämäki	3,29	3,71	2,43	2,71	3,43	1,43	1,71	2,57
Karjalan koulu	4,00	4,00	1,00	4,00	4,00	1,00	1,00	3,00
Laurin koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	2,00	2,00
Tarvaisten koulu	3,00	4,00	4,00	1,00	3,00	1,00	2,00	4,00
Ihalaisten koulu	3,00	4,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Tavastila	3,00	3,00	2,00	4,00	4,00	1,00	1,00	1,00
Huolin koulu	3,00	4,00	2,00	1,00	4,00	1,00	2,00	3,00
Pyhän koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Mäntsälä	2,60	3,00	2,60	2,40	3,20	2,60	1,80	2,60
Sääksjärven koulu	3,00	3,00	3,00	1,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Nummisten koulu	3,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00
Hirvihaaran koulu	3,00	4,00	2,00	4,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Arolan koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Hyökännummen koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Mäntsälä	1,50	2,00	1,00	2,00	1,50	1,00	1,50	1,50
Riihenmäen koulu	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00
Myllymäen koulu	1,00	1,00	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Mänttä-Vilppula	2,50	2,50	1,50	3,00	2,50	2,50	1,00	1,50
Kolho	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	4,00	1,00	2,00
Savosenmäen koulu	2,00	2,00	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Mäntyharju	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Kirkonkylän koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Naantali	2,00	2,00	1,17	2,00	2,00	1,17	1,33	1,67
Karveti	4,00	4,00	1,00	4,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Rymättylän koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00
Velkuan koulu	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Kupuarivuori	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Maijamäen koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Nakkila	3,00	3,00	2,67	3,17	3,17	1,83	2,33	2,83

Rajamäen koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Uotilan koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00
Klaukkalan koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00
Metsäkylän koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Kivenpuiston koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Kivenpuiston erityiskoulu	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Valkjärven koulu	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Maaniitun koulu	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Röykän koulu	2,00	1,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Vendlaskolan	2,00	3,00	2,00	2,00	4,00	2,00	2,00	3,00
Karhunkorven koulu	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Isoniitun koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Lepsämän koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Nukarin koulu	2,00	1,00	1,00	4,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Mäntysalon koulu	2,00	2,00	2,00	1,50	2,00	1,00	1,00	1,50
Rajamäen yläaste	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Suomiehen koulu	1,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	4,00
Lukkarin koulu	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Nurmijärven Yhteiskoulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Klaukkalan yläaste	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Närpiö	2,67	2,83	1,33	2,83	3,00	1,00	1,50	2,67
Stenbackens skola	4,00	3,00	1,00	3,00	4,00	1,00	2,00	3,00
Västra Närpes skola/förskola	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Övermark skola	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Pjelax skola	3,00	4,00	2,00	4,00	4,00	1,00	1,00	4,00
Mosebacke	2,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Närpes HS	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Orimattila	2,71	2,86	2,43	2,57	2,57	2,14	2,00	2,71
Jokivarren koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00
Vuorenmäen koulu	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Myllylän koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00

Järvikunnan koulu	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	1,00	1,00	3,00	3,00
Kuivannon koulu	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	2,00	3,00	3,00
Orimattilan yhteiskoulu	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	3,00	3,00	3,00
Luhtikylän koulu	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00	1,00	2,00	3,00	3,00
Oripää	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Oripään koulu	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Orivesi	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Oriveden yhteiskoulu	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Oulu	2,54	2,29	2,58	2,33	2,46	2,04	1,75	2,29	2,29
Kastellin koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00
Pikkaralan koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Yli-lin yhtenäiskoulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Heikkilänkankaan koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	1,00	2,00	3,00	3,00
Kaakkurin koulu	4,00	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Vesalan koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	2,00	4,00	4,00
Oulun steinerkoulu	3,00	1,00	4,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Talvikankaan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Pöllönkankaan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	2,00	2,00	2,00
Huttukylän koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	4,00	3,00	2,00	2,00
Oulujoen koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00
Jakun koulu	3,00	2,00	1,00	4,00	4,00	3,00	2,00	3,00	3,00
Pateniemen yhtenäiskoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00	3,00
Jokirannan koulu	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	4,00	2,00	2,00	2,00
Kuivasjärven koulu	3,00	1,00	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00	3,00
Jäälin koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00	4,00	4,00
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri, Tervaväylä	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kansainvälinen koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00	3,00
Oulun kristillinen koulu	3,00	4,00	2,00	2,00	4,00	1,00	3,00	4,00	4,00
Aseman koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	4,00	1,00	3,00	3,00
Oulunlahden koulu	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00	2,00
Kaukovainion yhtenäinen peruskoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00

Pitkäkankaan koulu	3,00	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Kaukovainion yhtenäinen pk	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	4,00	2,00	3,00
Kiiminkijoen koulu	3,00	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	3,00
Länsituulen koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	4,00	1,00	4,00
Rajakylän yhtenäiskoulu	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00
Hönttämäen koulu	2,00	1,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Heinätorin koulu Leinonpuiston yksikkö	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Myllyojan koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Hintan koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Myllytullin koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Terva-Toppilan koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Niemenrannan koulu	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Oulunsalon Kirkonkylän koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00
Haukiputaan koulu	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00
Heinätorin koulu, Heinätorin yksikkö	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Kajaanintullin koulu	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Maikkulan koulu	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Laanilan yläaste	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Metsokankaan Yhtenäiskoulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00
Oulun normaalikoulun yläkoulu	2,00	4,00	2,00	1,00	1,00	1,00	4,00	3,00
Alakylän koulu	2,00	2,00	3,00	2,00	2,50	3,00	1,00	2,00
Laivakankaan koulu	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Ylikiiimingin koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00
Lintulammen koulu	2,00	1,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Madekosken koulu	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Teuvo Pakkalan koulu	1,00	1,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Merikosken yläaste	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Tuiran koulu	1,00	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Knuutilankankaan koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Outokumpu	3,50	2,50	3,50	3,50	3,50	4,00	2,50	2,50
Kummun koulu	3,50	2,50	3,50	3,50	3,50	4,00	2,50	2,50

Padasjoki	3,00	2,33	2,33	2,67	2,33	1,67	2,33	3,00
Padasjoen yhtenäiskoulu ja lukio	3,00	2,00	4,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Padasjoen yhtenäiskoulu	3,00	2,50	1,50	3,50	2,50	2,00	3,00	3,50
Paimio	3,00	3,00	2,33	1,67	2,67	1,00	1,33	2,67
Hanhijoen koulu	3,00	3,00	2,00	1,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Kriivarin koulu	3,00	2,00	3,00	1,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Jokelan koulu	3,00	4,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Paltamo	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Korpitien koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Parainen	2,50	2,75	2,63	2,50	2,38	1,00	1,25	2,00
Ulkosaariston koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Sunnanbergs skola	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Skärgårdshavets skola	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Malms skola	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Nilsbyn koulu	3,00	4,00	4,00	4,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Sarlinska skolan	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kyrkbackens skola	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Paraistenseudun yläkoulu	1,00	2,00	4,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Parikkala	3,00	3,00	2,50	2,50	2,50	3,00	2,50	3,00
Saaren koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00
Kirjolan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Pedersöre	3,00	3,00	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Lepplax skola	3,00	3,00	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Pedersöre	2,69	2,92	2,23	3,08	2,69	1,54	1,38	2,38
Sundby skola	4,00	4,00	1,00	4,00	4,00	2,00	2,00	3,00
Edsevön koulu	4,00	3,00	3,00	2,00	2,00	4,00	3,00	4,00
Edsevö skola	3,00	3,00	4,00	3,00	2,00	4,00	1,00	3,00
Bennäs skola	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Sursik skola	3,00	2,00	3,00	4,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Östensö	3,00	4,00	1,00	4,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Kyrkoby skola	3,00	3,00	1,00	3,00	2,00	1,00	2,00	2,00

Källby-Heimbacka	3,00	3,00	3,00	3,50	4,00	1,00	1,50	3,50
Överesse skola	2,00	2,00	2,00	4,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Forsby skola	2,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Purmo skola	1,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Lagmansgårdens skola	1,00	4,00	4,00	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00
Pelkosenniemi	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Pelkosenniemen koulu	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Pello	4,00	3,00	4,00	4,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Pellon peruskoulu	4,00	3,00	4,00	4,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Perho	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	3,00	1,00
Perhon keskuskoulu	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	3,00	1,00
Pertunmaa	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Kuortin koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Petäjavesi	3,00	3,00	2,50	2,00	3,50	2,50	1,50	1,50
Petjäveden yläaste	3,00	4,00	3,00	1,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Kintauden koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	4,00	2,00	1,00
Pieksämäki	2,00	2,50	2,00	2,25	3,00	2,75	1,75	2,25
Kontiopuiston koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Harjun koulu	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Virtasalmen koulu	1,00	3,00	1,00	1,00	4,00	1,00	2,00	3,00
Hiekanpään koulu	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00
Pielavesi	2,50	2,50	2,25	1,50	2,50	2,25	1,50	1,75
Säviän koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Pielaveden yhtenäiskoulu, Puustelli	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	4,00	1,00	1,00
Pielaveden yhtenäiskoulu 0-5	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Pohjois-Pielaveden koulu	2,00	2,00	2,00	1,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Pietarsaari	2,13	2,25	2,13	2,25	2,38	1,75	1,13	1,75
Lagmans	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	1,00	1,00	3,00
Bonäs	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	1,00
Länsinummen koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	4,00	1,00	2,00
Ruusulehdon koulu	2,00	1,00	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	3,00

Oxhamns skola	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	4,00	1,00	1,00
Itälän koulu	1,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Vestersundsby skola	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Etelänummen koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Pihtipudas	3,50	3,50	2,50	3,50	3,50	3,50	1,50	3,50
Putaanvirran koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	3,00	2,00	3,00
Muurasjärven koulu	3,00	4,00	2,00	3,00	3,00	4,00	1,00	4,00
Pirkkala	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Pirkkalan yläaste	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Polvijärvi	1,50	2,00	2,50	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00
Sotkuman koulu	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00
Polvijärven yläaste	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Pomarkku	2,50	2,50	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Kirkonkylän koulu	3,00	4,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Pomarkun yhteiskoulu	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Pori	2,50	2,38	2,25	2,56	2,38	2,06	1,63	2,00
Kalaholman koulu	4,00	3,00	4,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00
Tiilimäen koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Ahlaisten koulu	4,00	4,00	1,00	4,00	4,00	4,00	2,00	4,00
Reposaaren koulu	3,00	1,00	1,00	4,00	4,00	1,00	1,00	1,00
Lavian yhtenäiskoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00
Noormarkun yhtenäiskoulu	3,00	3,00	2,00	4,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Väinölän koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	3,00	1,00	2,00
Kaarisillan yhtenäiskoulu	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	3,00
Uudenkoiviston koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Toejoen koulu	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Länsi-Porin koulu	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00
Vähärauman koulu	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00
Porin Kristillinen koulu	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Porin seudun steinerkoulu	2,00	1,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Porin suomalaisen yhteislyseon koulu	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Porin Lyseon koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Pornainen	3,00	2,00	2,00	3,00	3,33	2,00	2,00	2,67		
Mika Waltarin koulu	4,00	2,00	1,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Parkkojan koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00	1,00	3,00
Pornaisten Yhtenäiskoulu	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Porvoo	2,28	2,50	1,61	2,50	2,50	1,56	1,44	1,83		
Hamarin koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	2,00	2,00	1,00	2,00
Kerkkoon koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	1,00	2,00	2,00	1,00	2,00
Kulloon koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00	4,00	3,00
Ilolan koulu	3,00	4,00	1,00	3,00	4,00	1,00	1,00	2,00	1,00	2,00
Sannäs skola	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00	1,00	3,00
Tolkis	3,00	4,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00	1,00	3,00
Keskuskoulu	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	4,00	2,00	1,00	2,00	1,00
Epoon koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	4,00	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00
Huhtisen koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Gammelbacka skola	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	4,00	2,00	2,00	4,00	2,00
Tolkkisten koulu	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00
Grännäs skola	2,00	2,00	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	2,00
Pääskytien koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Värberga skola	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Lypa	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Linnajoen koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Saxby skola	1,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00	1,00	3,00
Kevätkummun koulu	1,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00	1,00	3,00
Posio	4,00	4,00	2,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Posion peruskoulu	4,00	4,00	2,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Pudasjärvi	3,00	3,00	3,50	4,00	4,00	1,00	1,50	1,50		
Pudasjärven hirsikampus	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Kipinän peruskoulu	3,00	2,00	3,00	4,00	4,00	1,00	1,00	2,00	1,00	2,00
Pukkila	2,00	2,00	1,00	2,00	2,50	1,00	1,00	1,50		
Torpin koulu	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	2,00

Kirkonkylän koulu	2,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Punkalaidun	2,67	2,00	2,33	2,33	2,67	1,67	1,33	2,00
Keskuskoulu	3,00	2,00	3,00	3,00	4,00	1,00	1,00	1,00
Pohjoisseudun koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00
Punkalaitumen Yhteiskoulu	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	2,00
Puolanka	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Puolankajärven koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Puumala	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Puumalan yhtenäiskoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Pyhtää	3,00	3,50	3,25	3,25	3,00	2,00	2,25	3,00
Suur-Ahvenkosken koulu	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Pyttis sv. skola	3,00	2,00	3,00	3,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Hirvikosken koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	4,00	3,00	2,00	3,00
Huutjärven koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00
Pyhäjoki	3,33	3,33	2,33	3,00	3,00	2,33	2,00	3,33
Pirttikosken koulu	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	1,00	2,00	4,00
Yppäriin Koulu	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	3,00	2,00	3,00
Parhalahden koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	1,00	3,00	2,00	3,00
Pyhäjärvi	2,00	2,50	1,50	1,50	1,50	2,00	1,50	2,00
Rannankylän koulu	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00	3,00	1,00	3,00
Salmen koulu	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00
Pyhäntä	3,00	3,00	4,00	3,00	4,00	4,00	2,00	2,00
Pyhännän koulu	3,00	3,00	4,00	3,00	4,00	4,00	2,00	2,00
Pyhäranta	3,00	3,00	1,50	3,00	2,50	1,00	1,00	2,50
Rohdaisten koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Ihoden koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Pälkäne	2,50	2,50	1,50	2,00	2,00	2,50	2,50	3,00
Kostian koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	4,00	3,00	4,00
Pälkäneen yhteiskoulu ja lukio	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00
Pöytyä	3,33	3,33	2,00	2,33	2,67	1,33	2,33	2,33
Mustanojan koulu	4,00	4,00	1,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00

Riihikosken koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	4,00	3,00
Elisenvaaran koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Raahe	2,55	3,09	2,09	2,55	2,55	2,45	1,73	2,73
Honganpalon koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Olkijoen koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Kirkonkylän koulu	4,00	4,00	2,00	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00
Lampinsaaren koulu	3,00	4,00	1,00	3,00	3,00	1,00	2,00	4,00
Haapajoen koulu	3,00	4,00	1,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Harakkamäen koulu	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00
Keskuskoulu	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	4,00	1,00	1,00
Jokelan koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	3,00
Koivuluodon koulu/Kummatin tmp	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Vihannin yläkoulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00
Saloisten koulu	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00
Raasepori	2,63	2,56	2,56	3,13	2,88	1,88	1,75	2,38
Bromarv skola	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	1,00	1,00	1,00
Fiskarin koulu	4,00	3,00	4,00	2,00	3,00	4,00	1,00	4,00
Billnäs skola	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	2,00	4,00
Mikaelskolan	3,00	1,00	1,00	4,00	4,00	1,00	2,00	4,00
Klinkbackan koulu	3,00	4,00	1,00	4,00	4,00	1,00	2,00	4,00
Mustion koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00
Ekenäs högstadieskola	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Kiilan koulu	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	2,00	1,00
Österby skola	2,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00	1,00	3,00
Seminarieskolan	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	3,00	2,00
Katarinaskolan	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Kirkonkylän koulu	2,00	2,00	2,00	3,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Höjdens skola	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	1,00	2,00
Karis svenska högstadium	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Karjaan yhteiskoulu	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Hakarinteen koulu	1,00	1,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00

Raisio	2,67	2,50	2,17	2,67	3,00	2,50	1,83	2,17
Kaanaan koulu	4,00	4,00	2,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Friisilän koulu	3,00	2,00	3,00	3,00	4,00	1,00	2,00	3,00
Ihalan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00
Kerttulan koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	2,00
Kuloisten koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Vaisaaren koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Rantasalmi	3,00	3,00	2,50	2,00	3,00	2,50	2,00	3,50
Tuusmäen koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Rantasalon peruskoulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	4,00	2,00	4,00
Ranua	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	2,00	1,00	3,00
Impiön koulu	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	2,00	1,00	3,00
Rauma	2,90	2,90	2,60	2,60	2,60	2,10	2,00	2,10
Kaaron koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Rauman normaalikoulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	2,00	2,00
Syvärauman koulu	3,00	4,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Kodisjoen koulu	3,00	2,00	1,00	4,00	4,00	1,00	2,00	2,00
Unajan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00
Merirauman koulu	3,00	3,00	1,00	2,00	1,00	3,00	2,00	1,00
Rauman freinetkoulu	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Kourujärven koulu	2,00	4,00	2,00	1,00	3,00	1,00	4,00	4,00
Vasaraisten koulu	2,00	1,00	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Raumanmeren peruskoulu	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00
Rautalampi	2,50	3,00	2,50	3,00	3,00	1,00	1,50	2,50
Kerkonjoen koulu	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	1,00	2,00	3,00
Matti Lohen koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Rautavaara	3,00	4,00	4,00	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Koulukeskus	3,00	4,00	4,00	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Rautjärvi	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00
Simpeleen koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00
Reisjärvi	2,33	2,67	1,67	1,33	2,33	2,33	1,67	2,33

Niemenkartanon koulu	3,00	4,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Leppälahden koulu	3,00	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Kisatien koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Riihimäki	2,70	2,30	2,60	2,30	2,20	2,20	1,40	2,10
Lasitehtaan koulu	4,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	4,00
Haapahuhta	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	3,00	4,00
Pohjolanrinteen koulu	3,00	1,00	4,00	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00
Uramon koulu	3,00	2,00	3,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Herajoen koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	1,00	3,00
Karan koulu	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Eteläinen koulu	2,00	1,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Harjunrinteen koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00
Pohjoinen koulu	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Patastenmäen koulu / Tiilikoulu	1,00	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	3,00
Ristijärvi	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Ristijärven keskuskoulu	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Rovaniemi	2,75	2,50	2,25	2,63	2,44	2,13	1,75	2,38
Saaren koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	4,00
Hirvaan koulu	4,00	3,00	2,00	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00
Vaaranlammen koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	4,00	1,00	4,00
Ylikylän koulu	3,00	1,00	1,00	2,00	2,00	4,00	2,00	3,00
Syväsenvaaran koulu	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00	3,00	1,00	3,00
Napapiirin yläaste	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Viirinkankaan koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	4,00	1,00	2,00	3,00
Nivavaaran koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Yläkemijoen koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Alakorkalon koulu	3,00	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00
Rantavitikan peruskoulu	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	3,00	4,00
Myllärin Koulu	2,00	1,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Rovaniemen steinerkoulu	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00
Ounasrinteen koulu	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Lapin yliopiston harjoittelukoulu	2,00	2,00	1,00	4,00	1,00	1,00	3,00	1,00
Ounasvaaran peruskoulu	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Ruokolahti	3,00	4,00	2,00	1,00	2,00	4,00	4,00	4,00
Kirkonkylän koulu	3,00	4,00	2,00	1,00	2,00	4,00	4,00	4,00
Ruovesi	3,00	2,00	2,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00
Ruoveden yhtenäiskoulu	3,00	2,00	2,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00
Rusko	2,75	3,25	3,00	2,50	2,25	1,00	2,75	2,25
Ruskon Kirkonkylänä koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	1,00	4,00	2,00
Merttelän koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Laukolan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Maunun koulu	2,00	4,00	3,00	1,00	1,00	1,00	4,00	2,00
Rääkkylä	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Rääkkylän koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Saarijärvi	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Herajärven koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Salla	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00
Sallatunturin koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00
Kirkonkylän koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00
Salo	2,63	2,54	2,21	2,29	2,33	1,58	1,46	1,79
Sirkkulän koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00
Ollikkalan koulu	4,00	2,00	4,00	4,00	4,00	1,00	2,00	4,00
Särkisalon koulu	4,00	4,00	4,00	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00
Saurun koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Hajala	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Muurlan koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00
Vaskion koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Pajulan koulu	3,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Armfeltin koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00
Kirkonkylän koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	1,00
Mustamäen koulu	3,00	4,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	3,00
Alhaisten koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00

Kuusjoen koulu	3,00	3,00	2,00	4,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Toijan koulu	2,00	1,00	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Hiiden koulu	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Inkereen koulu	2,00	1,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Märynummen koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Hähkänän koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00
Kaivolän koulu	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Uskelän koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00
Hakastaron koulu	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Hermannin koulu	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Moision koulu	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Perniön yhteiskoulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Sastamala	3,14	3,29	2,57	2,71	3,00	2,71	2,14	2,71
Karkun koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Marttilän koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Häijään koulu	3,00	4,00	4,00	2,00	4,00	4,00	2,00	2,00
Mouhijärven yhteiskoulu	3,00	4,00	4,00	2,00	3,00	4,00	3,00	2,00
Muistolan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Kaukolan koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Kiikan koulu	3,00	4,00	1,00	2,00	2,00	4,00	4,00	4,00
Sauvo	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00
Sauvon koulukeskus	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00
Savonlinna	3,43	3,43	3,21	3,14	3,21	2,79	2,50	3,29
Anttolän koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Pihlajaniemen koulu	4,00	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	4,00
Nojanmaan koulu	4,00	3,00	4,00	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00
Kerimäen yhtenäiskoulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00
Punkaharjun koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Kulenoisten koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Louhen koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Kellarpellön koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	3,00

Talvisalon koulu	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00	1,00	3,00	4,00
Savonrannan peruskoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Juvalan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Nätkin koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	4,00	3,00	3,00
Kallislahden koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Mertalan koulu	2,00	4,00	4,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Savukoski	3,00	4,00	2,00	3,00	1,00	4,00	2,00	4,00
Korvatunturin koulu	3,00	4,00	2,00	3,00	1,00	4,00	2,00	4,00
Seinäjäki	2,92	2,85	2,46	3,12	2,85	2,58	1,81	2,58
Törnävän koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Pohjan koulu	4,00	2,00	3,00	4,00	4,00	4,00	1,00	2,00
Pajuluoma	4,00	4,00	4,00	3,00	2,00	4,00	3,00	4,00
Alaviitala	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	2,00	4,00
Joupin koulu	4,00	1,00	2,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00
Aseman koulu	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	2,00	1,00	4,00
Alakylän koulu	3,00	4,00	3,00	4,00	4,00	3,00	1,00	2,00
Halkosaaren koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Pruukin yhtenäiskoulu	3,00	1,00	4,00	4,00	1,00	1,00	1,00	3,00
Hyllykallion koulu	3,00	4,00	1,00	4,00	4,00	3,00	2,00	3,00
Seinäjoen yhteiskoulu	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	1,00
Toivolanrannan yhtenäiskoulu	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00
Seinäjoen lyseo	3,00	3,00	4,00	4,00	1,00	4,00	2,00	1,00
Keski-Nurmon koulu	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	3,00	2,00
Tanelinrannan koulu	3,00	3,00	2,00	4,00	3,00	1,00	3,00	4,00
Kirja-Matin koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	1,00	2,00
Toukolanpuiston koulu	3,00	4,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00
Kouran koulu	3,00	4,00	1,00	3,00	4,00	1,00	2,00	3,00
Kärjen koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00
Lintuviidan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00
Niemistön koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Etelä-Pohjanmaan Steinerkoulu	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00

Kivistö	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00
Marttila	2,00	4,00	1,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00
Topparlan koulu	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Ylistaron lukio ja yläaste	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Sievi	2,40	2,80	1,60	2,60	2,60	2,40	1,60	2,40
Lauri Haikolan koulu	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	2,00
Leppälän koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Korhosen koulu	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Kiiskilän aluekoulu	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Jussinpekan koulu	1,00	3,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Siikajoki	3,60	3,80	3,60	3,40	3,60	3,80	2,40	2,40
Ruukin Koulu	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	3,00	4,00	3,00
Revonlahden koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00
Gumeruksen koulu	3,50	3,50	4,00	3,50	3,50	4,00	1,50	1,50
Paavolan koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	2,00
Siikalatva	3,00	2,67	2,33	2,33	3,00	3,33	1,67	3,33
Aleksanterin koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	4,00	3,00	1,00	3,00
Kestilän peruskoulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	4,00	2,00	4,00
Hovin koulu	3,00	2,00	1,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Siilinjärvi	3,43	3,43	2,86	3,00	3,29	3,00	2,00	2,71
Hamulan koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00
Toivalan koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	2,00	2,00
Kehvon koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Kasurilan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Vuorelan koulu	3,00	4,00	2,00	2,00	3,00	4,00	2,00	4,00
Siilinlahden koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	4,00	2,00	2,00
Kuuslahden koulu	3,00	4,00	2,00	3,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Sipoo	2,75	1,75	2,50	3,00	3,00	2,25	1,00	1,75
Sipoonjoen koulu	4,00	1,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	2,00
Gumbostrands skola	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00
Sipoonlahden koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00

Kyrkoby skola	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Sodankylä	3,67	3,33	3,00	3,00	3,33	3,67	1,67	3,00
Sompion koulu	4,00	4,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Järvikylän koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Aleksanteri Kenan koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	4,00	1,00	3,00
Soini	3,00	4,00	2,00	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00
Soinin yhtenäiskoulu	3,00	4,00	2,00	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00
Somero	1,67	2,33	1,67	2,00	1,33	1,00	1,00	2,00
Pitkälän koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	3,00
Kirkonmäen alakoulu	2,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Kiiruun koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Sonkajärvi	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00
Rutakon koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00
Sotkamo	3,33	3,00	2,00	3,33	3,33	3,67	2,67	3,33
Salmelan koulu	4,00	4,00	1,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Naapurinvaaran koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Pphjavaaran koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Suomussalmi	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Karhulanvaara	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00
Suonenjoki	4,00	3,00	2,00	4,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Iisveden koulu	4,00	3,00	2,00	4,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Sysmä	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	2,00	2,00	4,00
Nuoramoisten koulu	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	2,00	2,00	4,00
Säkylä	3,75	4,00	3,25	3,50	2,75	4,00	2,50	2,00
Lallin koulu	4,00	4,00	4,00	2,00	3,00	4,00	4,00	3,00
Säkylän yhteiskoulu	4,00	4,00	3,00	4,00	1,00	4,00	2,00	1,00
Isosäkylän koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	1,00	1,00
Huovinrinteen koulu	3,00	4,00	2,00	4,00	3,00	4,00	3,00	3,00
Taipalsaari	2,80	2,00	1,80	2,80	2,60	2,20	1,60	3,00
Taipalsaaren Kirkonkylän koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	2,50	4,00	1,00	2,50
Saimaanharjun yhtenäiskoulu	2,00	2,00	1,00	4,00	4,00	1,00	4,00	4,00

Vehkataipaleen koulu	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Vehkataipaleen koulu	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Taivalkoski	4,00	4,00	1,00	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00
Kirkonkylän peruskoulu	4,00	4,00	1,00	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00
Tammela	3,25	3,25	3,00	3,00	2,50	3,75	1,75	2,50
Riihivalkaman koulu	4,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	2,00
Portaan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	4,00	2,00	3,00
Kaukjärven koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	2,00
Myllykylän koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	3,00
Tampere	2,00	1,85	1,92	2,08	2,38	1,15	1,46	1,46
Lentävänniemen koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Saukonpuiston koulu	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00	2,00
Kaarilan koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Linnainmaan koulu	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Harjun koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Kaukjärven koulu	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Messukylän koulu	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Puistokoulu/ Liisanpuiston koulutalo	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Atalan koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Kämmenniemen koulu	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Lamminpään koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	4,00	3,00
Pispalan koulu	1,00	1,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Koivikkopuiston koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Tervola	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	1,00	3,00	3,00
Louen koulu	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	1,00	3,00	3,00
Teuva	2,00	4,00	4,00	2,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Perälän koulu	2,00	4,00	4,00	2,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Tohmajärvi	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	3,00	1,00	2,00
Tietäväisen koulu	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	3,00	1,00	2,00
Toholampi	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	4,00
Herman Ojalan koulu	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	4,00

Tornio	2,83	2,50	2,67	2,67	2,83	2,83	2,17	2,50
Putaan koulu	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	1,00	2,00	1,00
Hannulan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Kokkokankaan koulu	3,00	1,00	1,00	2,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Kaakamon koulu	3,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Kivirannan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00
Raumon koulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Turku	2,23	2,00	2,05	2,59	2,14	1,45	1,36	1,82
Luostarivuoren koulu, Kerttulin yksikkö	4,00	1,00	1,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Ilpoisten koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Luolavuoren koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00
Moisio	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	1,00	2,00	4,00
Haarlan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Nummenpakan koulu	3,00	2,00	2,00	4,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Hannunniitun koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Paattisten koulu	3,00	2,00	3,00	4,00	4,00	3,00	1,00	3,00
Katariinan koulu	3,00	1,00	2,00	4,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Mylly-Antin erityiskoulu	3,00	2,00	2,00	4,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Topeliuksen koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00
Satulavuoren koulu	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Turun Lyseon koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00	3,00
Mikael	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Luostarivuoren koulu, Martin yksikkö	2,00	1,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Varissuon koulu	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Turun kansainvälinen koulu	1,00	3,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Puolalan koulu	1,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Turun Steiner-koulu	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Rieskalähteen koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Aunelan koulu	1,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
S:t Olofsskolan	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Tuusniemi	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	4,00	1,00	3,00

Tuusniemen yhtenäiskoulu	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	4,00	1,00	3,00
Tuusula	2,50	2,75	2,19	2,56	2,50	2,13	1,75	2,38
Kirkonkylän koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00
Hyökkälän koulu	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,00	2,50
Vanhankylän koulu	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Pajalan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	3,00
Tuomalan koulu	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	1,00	1,00	2,00
Hyrylän yläaste	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	4,00	1,00	1,00
Kellokosken koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Rusutjärven koulu	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	4,00
Ruotsinkylän koulu	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Mikkolan koulu	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Kolsan koulu	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Kalliomaan koulu	2,00	4,00	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00	4,00
Riihikallion koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00
Lepolan koulu	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Klemetskog skola	1,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Tyrnävä	2,50	3,00	2,00	2,50	2,50	2,50	2,00	2,00
Murron koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00
Kirkkomännikön koulu	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Ulvila	2,67	2,33	2,33	2,67	2,33	1,67	2,00	2,33
Friitalan koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00
Harjunpään koulu	3,00	1,00	1,00	4,00	3,00	2,00	2,00	2,00
Uvilan yhteiskoulu	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00
Utsjoki	2,00	2,50	1,50	2,00	2,00	3,50	1,00	2,50
Karigasniemen peruskoulu	3,00	2,00	1,00	2,00	1,00	4,00	1,00	2,00
Utsjokisuun koulu	1,00	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Uusikaarlepyy	2,75	3,00	2,00	2,50	2,25	1,75	1,25	1,75
Metsäkulman koulu	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Normens skola	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Jeppo-Pensala	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	2,00

Carleborgsskolan	2,00	3,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Uusikaupunki	3,00	2,17	2,50	2,83	3,17	2,33	1,83	2,83	
Hakametsän koulu	4,00	1,00	4,00	4,00	4,00	4,00	2,00	2,00	
Pyhämäan koulu	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00	
Uudenkaupungin yhtenäiskoulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	4,00	
Kalannin koulu	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	
Lokalahden koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00	
Saarniston koulu	2,00	1,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00	
Vaalijala	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	3,00	
Sateenkaaren erityiskoulu	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	3,00	
Vaasa	2,70	2,70	2,60	2,65	2,50	1,80	1,55	2,40	
Gerby skola	4,00	3,00	4,00	4,00	3,00	1,00	2,00	3,00	
Tervajoen koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	2,00	3,00	
Merikaarron koulu	4,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	
Suvilahden koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	
Vanhan Vaasan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	1,00	2,00	2,00	
Haga skola	3,00	2,00	1,00	4,00	4,00	1,00	1,00	3,50	
Variskan koulu	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	
Sundom skola	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	4,00	1,00	4,00	
Vikinga skola	3,00	4,00	2,00	4,00	4,00	1,00	4,00	3,00	
Savilahden Yhtenäiskoulu	3,00	4,00	4,00	2,00	2,00	3,00	1,00	3,00	
Nummen koulu	3,00	3,00	4,00	4,00	3,00	1,00	1,00	3,00	
Vöyrinkaupungin koului	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	
Borgaregatans skola	2,00	3,00	4,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Hietalahden koulu	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00	
Högstsdie	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	
Onkilahden koulu	2,00	3,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	
Keskuskoulu	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00	
Huutoniemen koulu	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	4,00	2,00	3,00	
Merenkurkun koulu	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Valkeakoski	3,25	3,00	2,50	3,50	3,00	2,25	2,25	3,00	

Tarttilan koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00
Rauhalan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00
Kärjenniemi	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	4,00	2,00	3,00
Leppälän koulu	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Valtimo	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	1,00	2,00
Valtimon koulu	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	1,00	2,00
Vantaa	2,29	2,49	2,08	2,28	2,21	1,33	1,51	1,97
Kanniston koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	2,00	4,00	4,00
Aurinkokiven koulu	3,00	2,00	2,00	4,00	4,00	4,00	1,00	2,00
Seutulan koulu	3,00	2,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Rajakylän koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Dickursby skola	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Simonkylän koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	3,00
Helsinge skola	3,00	4,00	4,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Leppäkorven koulu	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Hiekkaharjun koulu	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Rajatorpan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Ilolan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Simonkallion koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00
Itä-Hakkilan koulu	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	1,00	1,00
Uomarinteen koulu	3,00	2,00	3,00	4,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Västersundoms skola	3,00	4,00	2,00	1,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Ylästön koulu	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Kartanonkosken koulu	3,00	4,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00
Kytöpuiston koulu	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	1,00	1,00	3,00
Rekolan koulu	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Korson koulu	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00
Kivimäen koulu	2,00	1,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Jokiniemen yhtenäiskoulu	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00
Kuusikon koulu	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Martinlaakson koulu	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00

Jokiniemen koulu	2,00	2,00	1,00	3,00	2,00	1,00	3,00	2,00
Peltolan koulu	2,00	3,00	1,00	2,00	1,00	3,00	4,00	4,00
Vantaan kansainvälinen koulu	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Pähkinärinteen koulu	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Jokivarren koulu + Nikinmäen opetuspiste	2,00	2,00	1,00	3,00	2,00	1,00	2,00	2,00
Askiston koulu	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Vantaankosken koulu	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kilterin koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Veromäen koulu	1,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Koivukylän koulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Länsimäen koulu	1,00	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Lehtikuusen koulu	1,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Havukosken koulu	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Mårtensdals skola		3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Varkaus	2,17	1,67	1,83	2,33	2,33	1,00	1,33	2,17
Luttila	3,00	1,00	1,00	3,00	2,00	1,00	2,00	3,00
Puurtilan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Lehtoniemen koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Könönpellon koulu	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Päiviönsaaren koulu	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Kuoppakankaan koulu	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Veteli	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Vetelin keskuskoulu	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Vieremä	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Eteläinen koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Vihti	2,40	2,60	1,70	2,50	2,70	1,20	2,10	2,40
Kopun kristillinen koulu	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	1,00	3,00	4,00
Tervalammen koulu	3,00	2,00	1,50	2,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Haimoon koulu	3,00	3,00	1,00	4,00	4,00	3,00	2,00	3,00
Kuoppanummen koulukeskus	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00
Ojakkalan koulu	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00

Vihtijärven koulu	2,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00
Nummelan koulu	2,00	3,00	1,00	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Otalammen koulu	1,00	1,00	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Nummelanharjun koulu	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Viitasaari	3,50	3,00	2,50	3,50	3,50	3,00	1,50	2,50
Kymönkosken koulu	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Huopanan koulu	3,00	3,00	2,00	4,00	4,00	3,00	2,00	2,00
Virrat	3,00	4,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Killinkosken koulu	3,00	4,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Vöyri	2,50	2,83	1,67	2,83	2,67	1,67	1,33	2,00
Rökiö	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Kimo skola	3,00	4,00	2,00	4,00	4,00	1,00	1,00	1,00
Särkimo skola	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	2,00	3,00
Oravaisten suomenkielinen koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	2,00	3,00	2,00	2,00
Petterinmäen koulu	2,00	1,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Tegengrenskolan	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
Ylitornio	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00
Ainiovaaran peruskoulu	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00
Ylivieska	1,50	2,17	1,67	2,00	2,50	1,33	1,33	1,67
Jokirannan koulu	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00	3,00	2,00
Raudaskosken koulu	2,00	3,00	1,00	3,00	4,00	1,00	1,00	1,00
Niemelän koulu	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Ojakylän koulu	1,00	2,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	3,00
Katajan koulu	1,00	2,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	1,00
Rahkolan koulu	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00
Ylöjärvi	2,75	2,50	2,50	2,75	2,75	2,00	1,25	1,50
Takamaan koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	1,00
Viljakkalan koulu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	1,00	2,00	1,00
Metsäkylän Yhtenäiskoulu	3,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Kurun Yhtenäiskoulu	2,00	2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
Ypäjä	2,50	3,50	2,50	2,00	2,00	2,50	1,50	2,00

Kartanon koulu	3,00	4,00	4,00	2,00	1,00	4,00	2,00	2,00
Levän koulu	2,00	3,00	1,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00
Ähtäri	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Myllymäen koulu	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,00	3,00
Äänekoski	2,50	2,50	1,50	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Koiviston koulu	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00	1,00	3,00	3,00
Koulunmäen yhtenäiskoulu	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00
Kaikki yhteensä	2,65	2,63	2,29	2,54	2,58	2,03	1,70	2,29

Yhteenveto avoimien kysymysten vastauksista

Huonoa

Liian pieni piha ja liian vähän välineitä suhteutettuna suurelle/kasvavalle oppilasmäärälle	44
Monta vuotta pyritty saamaan korjausta, suunnitelma tehty, toteutusaikataulu viivästynyt / ei ole rahaa / tahtotilaa	18
Koulu toimii väistötiloissa tai pihalla parakkeja	15
Kunnossapito ei toimi	13
Yläkoulun piha ei ole kunnossa, alakoulu ok	11
Ilkivaltaa iltaisin ja viikonloppuisin	8
Pölyinen tai märkä piha	5
Piha rakennustyömaana	4
Piha parkkipaikkana	3
Liian matalat aidat pallokentällä	2
Pelkkää asfalttia	2
Turvallisuusriskejä	1
Välituntikäyttö riippuu ulkovalvojasta	1
Pihaan tehty muutoksia ilman, että koulun toiveita kysytty	1
Talotoimi rajoittaa rakentamista (lumen aeraus)	1
Koulu peruskorjattiin, mutta pihaa ei remontoitu	1

Toiveet

Ministadion/monitoimikenttä	34
Kiipeilytelineitä	11
Yläkoululaisille liikuntamahdollisuuksia	6
Hiihtolatu	5
Keinuja	4
Lähiliikuntapaikka	3
Frisbeegolfrata	2
Yleisurheiluolosuhteita	2
Parkour-rata	2
Pieni kiipeilyseinä	2
Säilytystila	1
Ulkopingispöytä	1
Pururata	1
Turvalliset ja monipuoliset liikuntamahdollisuudet.	1
Verorahoilla maksettu piha, kaikki tervetulleita	1
Tekonurmikenttä	1
Liukumäki	1
Katos	1
Penkkejä	1

Hyvää	
Luonto käytössä, metsä, kalliot	30
Toimii lähiliikuntapaikkana	26
Kyläyhdistys tai vanhempainyhdistys luonut olosuhteita	9
Alakoulun piha kunnossa	5
Beach volley	5
Frisbeegolfrata tai -koreja	5
Ulkopingispöytä	4
Peliareena	4
Liikkuva koulu -avustus / -ohjelma	4
Panna-areena	3
Salibandykaukalo	3
Parkour-alue	2
Kuntoilulaitteita	2
Palloseinä	2
Just ride -rata	1
Köysirata	1
Kiipeilyseinä	1
Pesäkeinu	1
Aktiivinen iltakäyttö	1
Mopopelto	1
Keppihevosmaneesi	1
Tekonurmi	1
Skeittiramppi	1
Maastopyörärata	1
Pitkä välitunti 30min / jaksotetut välitunnit	1
Leuanvetolaitteita	1
Pihamaalauksia	1
Minigolfrata	1
Pulkkamäki	1

